

פסקתא זוטרתא פרשת ראה

פס'. שלש פעמים. אין פעמים אלא זמנים. ד"א פעמים רגילים. וכן זה או מ' (ישליךכו) תרתקנה רגלה רגלי עני פעמי דלים. יראה כל זכורך. בדרך שכאלה ראותך בא ליראות. מלמד שפטוטא באחת טעינוי פטור טן הרואה. וטורך להוציא את הנשים. כל זכורך להביא את הקטניות. ב忏 המצות וב忏 השבועות וב忏 הפטוכות. רבינו שטעהן אמר אין תלמוד יותר ב忏 הפטוכות. שבו פתח ריבתוב אלא מלמד שאינו עבר בכלל לאחר עד שייעברו עליו שלשה רגלים. ולא יראה את פניה' ריקם. ריקם מן הצדקה. נחלקו בית שמאי ובית הלל שלא תפחות. בית הלל הרואה טעה כסוף וחנינה שתיה כסוף. אבל לטعلاה אין לה שיעור:

שופטים ושותרים

כלונָן טוֹב מַעֲט בְּצִדְקָה מְרוֹב תְּבוֹאוֹת בְּלֹא מִשְׁפְּט (מכל נ) :

אמר טוביהו ברבי אליעזר ז"ל לפ"י שראתה שלמה בן דוד מלך ישראל בחכמתו סtan
שברן של צדיקים לעתיד לבוא. אמר טוב מעת בצדקה. טוב להם לצדיקים
שנושאים ונוחניים בצדקה ואין אזהבין לנזול את בני אדם אע"פ שמצונותם ופרנסתם
להם במצוקה טוב להם הוא. שהקב"ה (ל) פוקד על הרשעים והן נמלטים שנאסר
(הכלים לו) לא יכושו בעת רעה ובימי רעבון ישבעון. מרוב תבאות بلا משפט. אלו
האוצרים אוצרות רשע העושקים דלים הרוצחים אביוונים. ועליהם הכתוב אומר
(יכניך כ) הויבונה ביתו ולא צדק ועליתו ולא משפט ברעה יעבד חנם ופעלו לא
יתן לו. (ב) הויאוצרים חמס לטו. ואומר (טלי י) לא יועילו אוצרות רשע. דבר
אחר טוב מעת בצדקה. טוב לו לאדם (ג) שפטעט מנכסיו ועשה טהון צדקה. מהוב
תבאות. מטי שיש לו עשר רב ואפילו מה שפטעט עליו לחת אינו נותן כל שכן
האיך נותן שלו. ועל שרצה הקב"ה לזכות את ישראל להחידלים טן העונשים למונעם
מן החמץ. צוה את משה עבדו להעמיד שופטים ושוטרים בישראל בכל שעריהם
ושם לפניהם טפחים אבות ותולדות בעניין שנאמר בפרשת אלה המשפטים. ובא
במשנה תורה לבאר התורה ואמר להם לישראל שופטים ושוטרים תתן לך. אמרו
רבותינו ז"ל (ד) ואפילו מאן דלא דריש סטוכים בכל התורה יכולה במשנה התורה
דריש. וצריביןanno לדרוש למה נסכה פרשת שופטים ושוטרים לאחר מועד ה'. טפנוי
שם היו דין ישראל שבכל מקומות מושבותיהם מכתףין כלום דבר במשפט הי' ז' עליון
לבית דין הגדול שבירושלים ושאליהם מהן התורה בעניין שנאמר (דנ"ס יז) כי
יפלא טruk דבר למשפט וגנו' וקמת ועלית. ע"פ התורה אשריו יורוך. וכן שני רباتינו
ז' על מהויב מיתה לנו זkan טרי' והמשמעות היה משайн אותו עד הריג' ומייתין אותו
בזטן ישראל טקובצים לקיים מה שנא' (זק כל' יכול ישראל ישמעו וייראו). והמשפטים
באים להם לישראל. כדתנן רבנן בון גמליאל אומר הרוצה שיחכים עובק בדיוני
משפטים שאין לך מקצוע בכל התורה יותר מהן וכו' בסוף הבא בתרא. "שופטים
שוטרים. שופטים אלו הכתבי ישראל שיודעין דין טבונות ודיני נפשות דין קנסות
ודיני טבות הטהרות והטהרות וכל טפשתי ישראל. ושוטרים אלו שוטרי ישראל בעלי
אגוזים המכיריהם את העם לשטו רבי תורה לטען לא ילכז איש בשירות לבו".

באור הרא"ס

(6) פוקד על הרשעים. לרעס וכס נמלטין: (ב') רזי האוצריך הפס לטו. הן יש מכך בחייב
ונס"ס ותולו 5"ל פלונגים חזם ופוד כלמנוטילס (עמום ג'): (ג') שמטעת בנכסיו. וזה
פוג מעפ: (ה') ואפילו טאן ולא דריש טטובים. (נרכות כל':)

פסקתא פרשת שופטים זוטרתא כח

תניא. שופטים ושוטרים . (א) רבי אליעזר בן שטוע אומר אם יש שוטרים אם אין שוטרים אין שופטים . תננו רבנן מניין שפטנים בית דין על ישראל כלו תיל שופטים תנתן . שוטרים לכל ישראל מניין . תיל שוטרים תנתן . רבי יהודה אומר מניין שפטנים (ו) אחד על כלם תיל תנתן לך . ומניין שפטנים בית דין לכל עיר ועיר תיל שופטים תנתן לך בכל שעריך . שוטרים לכל עיר ועיר מניין תיל שוטרים לשעריך . בית דין לכל שבת ושבט מניין תיל אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך . שוטרים לכל שבת ושבט מניין תיל (גנאי ח) ושוטרים לשבטיכם . רבנן שפטון בן גמליאל אומר לשבטיכם . ושפטו . מצוה בשבט לדון את שבתו . (ו) ושפטו את העם . על כרחן .

טשפט. צדק . (ח) זו מצות הדיינים שידזו מונקים בצדק : פס' . לא תהה טשפט . שלא אמר איש פלוני . נאה איש פלוני קרוביו הוא כדי לעוזרו . ולא תכיר פנים . שלא תאמר איש פלוני עני . ואיש פלוני עשיר ; ולא תחק שודך . אפילו לזכות את הocabו ולחייב את החייב . כי השודך יעור עוני חכמים אין צריך לומר עני טפשים . ויסוף דברי צדיקים . אין צריך לומר דברי רשעים . ד"א כי השודך יעור עני הכתבים . אין יוצאה מעולמו אלא בסמויות עניות . ויסוף דברי צדיקים . אין יוצאה מעולמו (ט) עד שאינו יודע מה סדר : פס' . צדק צדק תרדוף . ת"ד צדק צדק תרדוף הילך אחר בית דין יפה . אחר רבי אליעזר פלוד וכו' . עד אחר הכתמים לשלכת הנויות . ת"ד צדק צדק תרדוף אחיה לדין ואחד לפשרה . כיצד שתי ספינות עוברות בנهر וכן שני נמלים שהיו עליהםulin במעלות בית חורון שניהם עולין שניהם נופלים . בזה אחר זה שניהם עוברים . הא כיצד קרובות ושאינה קרובות תראה שאינה קרובות מפני הקוכה . טעונה ושאינה טעונה תראה שאינה טעונה מפני הטענה . שתיהן קרובות וכו' . ד"א צדק צדק תרדוף . שם יצא מב"ד זכאי ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה אין מהוין אותו . יצא מב"ד חייב ואמר אחד יש לי ללמד עליו זכות מהוין אותן . למען תהיה וירשת את הארץ . תלמיד שמיניו הדיינים כדי להחיות את ישראל ולהושיבם על אדמתם :

פס' . לא תהע לך אשרה . מלמד שככל הנוטע אשרה עוכר ללא תעשה . אצל טובח ה' . מיכן אמרו אין נוטין אילן בהר הבית . רבותינו אמרו כל המעד דין שאין הנו נוטע אשרה בישראל . שנאמר שופטים ושוטרים . תנתן לך . וסתמיך ליה לא תהע לך אשרה . א"רashi ובמקרים תלמידי הכתמים كانوا נוטע אצל טובח . שנאמר אצל טובח ה' אלהיך :

פס' . ולא תקיים לך מצבה . אף שהמצבות היו לראשונים קודם שניתנה התורה . מלמד שאף המצבה אכורה :

פס' . לא תזבח לה' אלהיך שור ושות . אין לי אלא שנולד תם ונעשה בעל מום נעל בעל טום מטעי אמרו מניין תיל כל דבהתרע . כי תועבת ה' אלהיך הוא . להביא הרובע והרבע והטוקצה והגעבד והאתנן והטהיר והבלאים והטרפה ויוצא דופן . שנא'

פס' . כי ימצא . בערים . ברכך באחד שעיריך . שעדר שננטצאותו ולא שעדר שנידונו בו . איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיניו ה' אלהיך לעבור בריתו . וזה ע"ז

(כ) ר"א בן שטוע . מכוחמל נכס ל' הילש סח' ומיסים סח' לון ספק כי הדין נפסות לו כלום כלל מוסרו ביד הסופר והוציאו מועל ממענו גע"כ : (ו) אחד עלنبي כלם . סול' כספים . וו"מ הול' מופלם טנכ"דiac היל' ג"ד וככל צופיות טיס . מופלם : (ו) ושפנו את העם ב"כ . עין לריב"ן על הטעות טמי' טנכ"ד בככל סכט כי יטלי' לון גע"כ . כי גע"ד טנכל עיר יכול כבנ"ד נזאל נזאל גע"ד בגודל קוזנילע סיינו להב"ד טן' סכט ככס ידונו גע"כ : (ח) זו מצות הרוינים שיזהו מונקים בצדק . פ"י ופסכו מה קנס מכבש נזק קלי' היל' פון נזק שזק לכתלה' צופיות וטכניות היל' יטפכו מספט גזק . וט"י מזבב נזק ס"כיו הנקיות והנקיות הנטמ . (גנרא"ה גמ"ה) : (ט) עד שאינו יודע מה סדר . כי יטפכו תלמדו : (ו) אדר. ר"א ללוד . (גנאלרין לג' ע"ג) : (יל) שתיהן קרובות . כטול פטול ביניים :

פסקיתא פרשת שופטים זטראתא

56

העובד קרי ה' שמות חרם ותועבה שניי משוקע ושייל. ר"א הקב"ה קרא לו ה' שמות רע. מפר ברית. מנאי. מכעים. טמאה. ונורם ה' דברים מטה את הארץ מחלל את השם ומסלק את השכינה ומפיל את ישראל בחרב ומגלה אותן מארצם: פס' : וילך ויובוד אליהם אחרים. ולשפט או לירח. וכן באזוב אומר (ל'ז' ל'ג') אם אראה אור כי יהל וירח יקר הולך (יב) ויפת בסתר לבני ננו. או לכל צבא השמים אשר לא צויתי. לפי שהיו עתידיין לעבדם הקדרים לכתבים בטורה ביצא בדבר (ילמ"ס יט) אשר לא צויתי בתורתך ולא דברתי בעשרה הדברים. ולא עלתה על לבני לובח אדם את בנו:

פס'. והונד לך ושמעת ודרשת היטב. הייטב לנזירה שווה מלמד שהיה בודקין את העדים בשבע חקירות כdotsן בפניהם. והנה אמת נכוון הדבר. להביא בדיקות. ומה בין חקירות לבודיקות אלא שחקירות אמר אחד אני יודע ואפילו שנים אומרים אין לנו יודעין עדותן בטילה. ובבדיקות אמר אחד אני יודע ואפילו שנים אומרים אין לנו יודעין עדותן קיימת משום דהוי לה עדות שאין אתה יכול להזיטה בחקירות שעיקר העדות בחקירות. באיזה יום באיזה שעה באיזה מקום. אבל בדיקות בודקין אותו במה הרנו ומה היה לבוש. ואין הזמה בכך. אחד חקירות ואחד בדיקות בזמן שמכחישים זה את זה עדותם בטלה. נעשתה התועבה הזאת בישראל:

פס'. והזאת את האיש ההוא. לא אנוס ולא מוטעה. או את האשה ההיא. לא אנוסה ולא מוטעה. אשר עשו את הדבר הרע זה. (יג) ואפילו בקהל נשים נשים ועבדים שלא בישראל. אל שעיריך. מכל מקומות. את האיש או את האשה. לא קטן ולא קטנה. וסקלתם באבני ומטו. ויהלן אומר (ויקל' כ) באבן ירנטו אותם מלמד שם לא סת באבן אחת מטיתין אותו באבני הרבה. כdotsן בנגמר הדין מוציאין אותו למקלו וכו'. ובית הסקללה הייתה נבואה שתני קומות אחד טן העדים דוחפו על לבו והופכו על מתנוו והאבן נתונה שם טשי שני בני אדם. מבנייהין אותה ווורקין אותה על לבו. אם סת בה יצא. ואם לאו רניתו בכל ישראל:

פס'. על פי שנים עדים. א"ר עקיבא אם מתקיימת העדות בשנים. בשלשה לא כל שכן. אלא מקייש שלשה לשנים מה שנות נמצא אחד מהן קרוב או פטול עדותן בטלה. אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פטול עדותן בטלה. טניין אפילו מהה ת"ל עדים. ומה שלשה מoitין את השניים. אף שנים מoitין את השלשה (ר' טניין אפילו טאה ת"ל עדים. לא יומת על פי עד אחד. כיון שאמר על פי שנים או שלשה מה ת"ל עוד לא יומת על פי עד אחד. להביא את המותין שלא יהו ווורקין טו) אלא כסדר זה. וזה בנין אב לכל המותין:

פס'. יד העדים תהיה בו. מצוה בעדים. לא סת ביד עדים רניתו בכל ישראל.

ויז כל העם באחרונה ובערת הרע. בער עושא הרע מקרובך:

פס'. כי יפלא מסך. (טז) מלמד שבמופלא שבבית דין הכתוב טבר. (י"י) מסך זה יועץ. וכח"א (נחות ט) מסך יצא. חושב על ה' רעה יועץ בלייעל. דבר. וזה חלכה. לטשפט. זה הדין. בין דם לדם. בין דם נדה לדם يولדה לדם ובה. בין דין לדין: בין דיני מטענות לדיני נפשות לדיני טבות. בין גגע לנגע. בין גנאי אדם לנגעי בתים לנגעי בגדים. (יח) דבריו. אלו עריכין וחרטים והקדשות. ריבות. זו חשקת סוטה (יט) ועגלת ערופה (כ) וטהרת מצורע. (כט) בשעריך. זה لكم ושכח

באור הר א"ס

(יכ) ויפת בסתר לבני. וסביר דקלה כי מהמי למל' ממעל וס"ו ע"ז: (יג) ואפילו בקהל נשים. דל"ל ניטול דוקה ט"ל וכוגלת מה קליטת כסוך ט' מפיו נשים נטיס וענדים: (יד) טניין אפילו מהה. סניות יכוליס נס"ס מותס: (טו) אלא כסדר הזה. כתו טהור למל' ולטה דיין מקליט: (טז) מלמד שבמופלא שבב"ר וככ' וס"ס למשטי תלמיד טלה פגיע לטלחה חייו נטעקה וקע ממל' (יז) מסך זה יועץ. סנהלךן גענול טנס סקרים סוד ועס: (יח) דבריו אלו עריכין וחרטין וכו'. סמחייכ' מילס ע"ז גנוו: (יט) ועגלת ערופה .. טהילן נאלן על ידי פרינס: (כ) וטהרת המצורע. טף גניעס על ידי לייב ולפון גראט נחים: (כט) בשעריך. זה لكم טנס געניש דכחין נס וולכלו גענעריך: כעניזי

ב' פסיקתא ז' פרשת שופטים ז' זוטרתא

וְפֶאָה (וקמת ועלית) לבית דין. מיכן אמרו שלשה בתים דינים היו שם אחד על פתח הר הבית. ואחד על פתח העוזרת... ואחד יושב בלבשת הגזיות שמשם תורה יוצאה לבל ישראל דברת אל המקום אשר יבחר לה אליהך בו ובתייב (טן) המקום הזה הוא אשר יבחר לה וכתיב לא תסור טן הדבר אשר יגיחו לך. וקמת ועלית. מלמד שאין ישראל נבואה טבל הארץ ובית המקדש נבואה טבל ארץ ישראל. הדיא כי יפלא מטה דבר. (ככ) בעניין שני (אכליס ח) והיה כי יפלא בעניין העם הזה נאם ה' נם בעניין יפלא. זה עותק הדין. בין דם לדם. בין דם הנרצח בשגגה לדם הנרצח בודין. בין דין לדין. בדיין משה ומשה. ובין נגע לנגע. (ג) בין בחרות לשאת:

פס'. ובאת אל הכהנים הלוים. מצוה בבית דין שיתו כהנים ולוים. אין בו כהנים ולויים כשר. או אל השופט. א"ר יוסי הגליילי וכו' תעלה על דעתך שאדם חולך אצל שופט שלא היה בימי אלא זה שופט שהיה קרוב קודם לכן ובימים ההם הוא רחוק שהוא כשר. בדעתן היה קרוב ונתרחק הרי זה כשר זה שהיה חתנו וטנה ודרשתה בתו והגידו לך את דבר המשפט. אלו רקוקין הדין. **פס'**. ועשית על פיהם דבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחרה. על הוריות בית דין גדול שבירושלים חייב מיתה. (כל) אין חיבור מיתה על הוריות

פס'. כי תבוא אל הארץ. (כ) עשה מצוה האמורה בעניין שבשבורה תכנס לארץ.
אשר ה' אלהיך נתן לך וירשתו וישבת בה. בשכר שתירש תשבע. ואמרה
אשימה עלי מלךך רבי נהוראי אומר הרי זה דבר גנאי לישראל שנה' (סגולל ח' ח)
כי לא אתה מאכזבי אותו מאסו. אמר לו ר' יהושע והלא מצוה מן התורה לשואל
לهم מלך שנה' שום תשים عليك מלך. ולמה נענו בימי שאל שאל כהונן.
והכى נרسين בסנהדרין בפרק כהן גדול. ר' אלעזר בר' יוסי אומרikenim שבאותו הדור
שאלו כהונן. שנה' (סגולל ח' ח) שיטה לנו מלך לשפטינו ועמי הארץ שביהם קילקלו
שנה' (פס) והיינו גם אנחנו בכל הנויים ושפטנו מלכנו ויצא לפניו. ונלחם את מלחמותנו
(כל הנויים אשר סביבותנו). א"ר נהוראי לא בקשו להם מלך אלא להעבדם עבודה
זורה שנאמר והיינו גם אנחנו בכל הנויים. והוא שאמר לו הקב"ה לשטואל כי לא אתה

פמ' ז שופתשים עלייך. שתהא אימתו. عليك בנד משפט. המלוכה שהודיעם שמואל

פסיקתא פרשת שופטים זטראתא

זרמתה. (פמ"ל הל' ח) את בנייכם יכח ואת בנותיכם יכח לרקחות ולטבחות ולאופות. וכן א"ר יהודה אמר רב כל האמור בפרשת שאול מלך מוחר בו. אשר יבחר ה' אלהיך בו. (כח) על פי נביא. מקרוב אחיך. (כט) ולא מאחרים. תשים עלייך. שתהא איתתו עלייך. טיבן אמרו אין רוכבין על כסאו ואין יושבין על כסאו ואין משתחשין בשרכיבתו ואין רואין אותו כשהוא ערום וכו'. (לו) לא תוכל לחת עלייך איש נברי. זה לא תעשה איש ולא אשה. טיבן שאין במנין אשה פרנכה על הגבור. אשר לא אחיך הוא. (לו) כשהיה אנרייפס מניע לפסק הזה היה בוכה והיו ישראל אומרים לו אל תירא אנרייפס אחינו אתה:

פמ'. רק לא ירבה לו סופים. לו אינו מרבה. אבל הוא מרבה כדי רכבו. ופרשיו. וכן מצאנו בדוד (ס"ג ח) ויעקר דוד את כל הרובב וייתר ממנה מאה רכב. ומהו ולא ירבה לו סופים. סופים הבטניים. ומניין שאפילו אחד והוא בטל כדאי הוא שি�יב את העם מציריהם. תל רק לא ירבה ולא ישיב ולהלא ק"ז ומזה אם מצרים שאמר הקב"ה לא תוסיפו לשוב בדרכ הזה עוד הרי השיבם על ידי עונם שני' (לכisis לה) והשביך ה' מצרים באניות בדרכ אשר אמרתי לך לא תוכף עוד לראותה שאר ארץות שאין הרביה כרותה עליהם עאב'ו. וכה"א (ילמ"ט) (לג) ואורם בטורה (לכל רוח).

ואומר (ינכ"ה ב) כי בארכע רוחות השיטים פרשתי אתכם:

פמ'. ולא ירבה לו נשים. אלא שמנה עשרה. וכה"א בדוד (פמ"ל ב' ג) ויהי בכבודו אמןון לאחינוועם היירעהאלית. ומשנהו כלאכ לאביגיל אשחת גבל הכרמל. והשלישי אבשלום בן מעכה בת תלמי מלך נשור. והרביעי אדניה בן חנית. והחטישי שפטיה בן אביטל. והששי יתרעם לעגלת אשחת דוד. זו מיכל בת שאול שהיתה חביבה עליו בעגלת וכה"א (סופיס יד) לולי הרשותם בעגלת לא מצאתם חידתי. וכתוב (פמ"ל ב' יג) זאמ מעת ואסיפה לך כהנה וכחנה. כהנה תריכר וכגהנה תמנימטר. ולא יכור לבבו. א"ר יצחק מפני מה לא נתנו לנו טעמי תורה שניים נתנלה טענן ונכשל בהם נдол העולם. משה אמר ולא ירבה לו סופים ולא ישיב את העם מציריהם. אמר שלמה אני ארבה ולא אשיב וכתיב (מ"ה ל) ויהי לשלמה ארבעים אלף [ארות] סופים. וכתיב (ס"ג י) ותעל ותצא כרכבה. ממצרים ונור. משה אמר ולא ירבה לו נשים ולא יכור לבבו. אמר שלמה אני ארבה ולא אכור וכתיב (ס"ג יט) [אי] ויהי לשלמה שיש מאות נשים מלכאות וארבע מאות פילגשים. וכתיב (ס"ג) ויהי לעת זקנת שלמה נשוי הטו את לבבו. ובכף זהב לא ירבה לו מאד. אלא כדי ליתן לאבניא. כתוב אחד אומר (לכ"ג ט) אין בכף נחשב ביטי שלמה למאה וכתוב אחד אומר (מלכים ה י) ויתן שלמה את הכהף בירושלים כאבניהם. לא קשיא כאן קודם שנשא שלמה את בת פרעה כאן לאחר שנשאה:

פמ'. והיה בשבעתו על כסא ממלכתו. אם יהיה עשה בשורה כדי הוא ישיב על כסא במלכתו. וכתיב לו. שתהא מיוחדת לו שאעפ' שהניזו לו אבותיו ס"ת מצוה לכתוב לו לשמו הני טילי הדירות. אבל מלך כותב לו שני כפרי תורות. אחת שנכנת וויצאת עמו. ואחת שטונחת בבית נזיו. וכתיב לו לשמו. את משנה התורה הוויה. רבותינו אמרו שני ספרין היה כותב. אחרים אומרים משנה תורה כתוב. שכן אין קורין ביום הקהל אלא משנה תורה. על ספר. ולא על הלוח ולא על הניר. לפני הכהנים הלוים. (לג) שתהא טונחת מפני הכהנים והלוים:

פמ'. והיתה עמו (לו) וקרא בו כל ימי חייו. טיבן אמרו יוצא למלחמה והוא עמו. נכנס לישב בדיין והוא אצלו. מיסב והוא בנדנו. כל ימי חייו. לרבות את

[א] לין מק. ה' זה תנ"ך.

באור הר א"ס

(למ) עפ' נביא. כי מלין יודעים טכ' נחלנו: (כט) ולא מאחרים. כיינו גנאים: (לו) לא תוכל וכו'. זה ל"ט טוס ה"ס זכ' טטה. לכ' כספרי: (לו) כשהיה אנרייפס וכו'. (טטה מה.) וכיינו טכ' קובל פננה פורה נרנל נטעת הקבל: (לו) ואורם גמאל גמאל הילן כל' ליטטן דקלל: (לו) מההא כוגהה גנו'. כיינו פכפר כהונת נשרה (גנלה): (לו) וקרא בו כל ימי חייו. גהוטפה דגאנדיין. וקלל ט דוקל גמלן מהר לcker לcker נCKER טן כטן. וכוקט דין מהט טן כטן כטן.

ויר'

אלילות, למען יוכל ליראה. מלמד שתלמידו מביא לידי יראה, את ה' אלהיו: (לט) מלמד
שאין על גבו אלא ה' אלהיו. לשמר את כל דברי התורה הזאת. שבתורה שווה מלך
לדדיים. אבל לא לדבר אחר. בחתנן פורץ לעשוות לו, דרך ואין מתחין בידו סטרטיות
וain מתחין בידו, דרך המלך אין לה שיעור:

פס". לבתי רום לבבו מאחיו. זו מצות המלוכה". שאמր שמואל לישראל לטען
יאריד ימים על מלכתו. אם עשה כהונן כדי הוא להאריך ימים על מלכתו.
הוא ובניו. שאם מת בנו עומד תחתיו. בקרב כל ישראל. מיבן אמרו. אין מושחים
מלך בן מלך. ובמקומות שיש מחלוקת מושחים מלך בן מלך כדרכם שטחו שלטה בן
דור מפני מחלוקת של אדוניהו ואת יוаш מפני עתליה. (לו) ואת יהואחו מפני
(יהודם. זה אחו) שהיה גדול ממנו שתי שנים. מפני שהタルכות יורשה (לו) ביום
שלום בישראל שנאמר בקרב ישראל. אבל אם יש שם מחלוקת טעון משיחה כמו
שאמרנו. ומניין שפְרָנֵסִי ישראל שבניהם עומדים תחתיהם שנאמר הוא ובניו בקרב

פס. לא יהיה לכהנים הלוים כל שבט לו. (נ) אחד גדול ואחד קטן. ונחלת לא יהיה לו בקרב אחיו. כאשר דבר לו. (ט) וסתה דבר לו אשיה ונחלתו יאכלו: **פס.** זה יהיה מפטח הכהנים. (י) מלמד שהמתנות יוצאות בדינין. (ט) מסת העם. ולא מסת הקדש מלמד שאין הקדשים הייבין במותנות. מסת זבח הובח. (מג) פרט לטרפה. אם שור אם שה. (מן) (פרט) לכלאים. אם שור אם שה בין הארץ בין בחוץ הארץ. (מל) ונתן לכהן. ולא לשלווה. הזורע הימין. וhalbaim. הלתי התחתון. והקיבה במשמעה. פירושם בשחיטת חולין. רבינו יהושע אומד דורשי רשותם אמרו הזורע נתן לו הזורע תחת היד. בכתב (כמליג' כ) ויקח רמת בידה. וhalbaim זו תפלה. (תליס קו). ויעמוד פנחים ויפל. קיבת תחת (כמליג' כ)

פם. ראשית דגנן תירושך ויזחרך. מלמד שאין תורמיין אותו אלא טן המובחר. וראשית נז צאנך תנתן לו. ולא ראשית שטף כנו שטוף עורות בטיב רעללה הצמר לטעלה. צאנך. ולא של אחרים מיכן אמרו הלוקה נז צאנו של נבריא פטור בראשית הנז. תנתן לו. כמה גותן לו. משקל חטש סלעים ביהודה. שהן עשר בוגלי מלובן. ולא צואין בדי לעשות. מטנו בנד קטן. וכמה צאן יהיה לו. ויהא חייב בראשית הנז חטש. וכשה"א (ס"ה ככ) וחטש צאן עשוויות בדברי בית הילל: ואנני

. פסיקתא . פרשת שופטים . זוטרתא

פס' . כי בְּבָחָר ה' אֱלֹהֵיךְ מִכֶּל שְׁבַטְיךְ . (מג) מלמד שאין השירות כשרה אלא בעמידה . הוא ובנוו כל הימים . (מו) בין הארץ בין בחוץ הארץ :

פס' . וְכִי יִכְאַת הַלְוִי . (מו) יכול לוי מפשח ת"ל (מאחד שעורך מכל ישראל יצאו לוים שנטלו שעריהם במקום אחד) . ושרת . הראו בשירות יצאו לוים שאין ראויין . אשר הוא גור שם . (מג) בכל מקומות מושבותיהם . ובא בכל אותן נפשו . (מג) מיכן לbehן שבא ונושא את כפיו במשמר שאינו שלו :

פס' . וְשִׁרְתָּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵיךְ (ג) כָּל אֲחֵיךְ . על בני הרצפה כדרתנן ערל . וטמא . יושב . עומד על בני כלים . על בני רגלי חבירו . עובודתו פסולה . בעשרים וארבעה .. מקומות נקראו חכננים לוים :

פס' . חָלֵק בְּחָלֵק יִאָכְלֶוּ . מיבן אמרו כל המטרות היו שוות באימורי הרנלים ובחלוק ללחם הפנים : (יל) החלק לאכול . וחלק לעבוד . בלבד ממכוו על האבות . של תקנות האבות (יג) מה טכרו אבות לבנים אתה בשבתק ואני בשבתי :

פס' . כִּי אַתָּה בָּא אֶל הָאָרֶץ . (יג) עשה מצוה שבשבילה תכנס הארץ . לא תלמד לעשות . (יד) אבל אתה למד להבין ולהזרות :

פס' . לֹא יִמְצָא בְּךָ . (יג) להזיר בית דין עלך . מעביר בנו ובתו באש . בן בתו ובן בנו סניין ת"ל להלן (ויקל"כ) מתחת מורעו למולך . נאמר כאן העברה מעביר בנו ונאמר להלן (פס) ומוציא לא תתן להעיר למולך . (יג) מה כאן באש אף כאן באש . ומה להלן למולך אף כאן למולך . קוסם כסמים . לחייב על כל כסם וכסם . איזה הוא קוסם . האוזו במקלו ואומר אלך ואם לא אלך . וכח"א (סוט"ד) עמי בעציו ישאל ומקלו יגיד לו . מעונן זה המעביר שבעה טיני זבור על העין . ווחכמים אומרים זה האוזו את העינים . ר' עקיבא אומר אלו מחשבינו עונות ועתים . אומר היום יפה ליטול . לחריף יפה ליקח . אל תתחיל בי שחרית הוא . ראש חודש הוא . מוצאי שבת הוא . ומגש כמו האומר פתו נפלת מפיו טקלו נפל טידו נחש מיטינו שועל טשפאו צבי הפסיקו . ומכשף . העושה מעשה חייב . והאווז את העינים פטור :

פס' . וְחוֹבֵר חֲבֵר . אחד חבר נהול ואחד חבר קטן שמחבר נחשים ועקרבים . אוכ . וידעני . זה החדר בפה . חן בסקליה והנשאלה בהם באזהרה . ודורש אל הסתים אחר הטעלה בוכורו ואחד הנשאל בנולגלו . מה בין הטעלה בוכורו לנשאל בנולגלו הטעלה בוכורו אין טעה כדרכו ואין עולה בשבת . והנשאל בנולגלו עולה כדרכו עולה בשבת . דבר אחר . ודורש אל המתים זה החילך ולן בכית הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה :

פס' . כִּי תְּעוּבָת ה' כָּל עֹשֶׂה אֶלָּה . (יג) אפילו באחת מלאה . ובגלו התועבות האלה ה' אלהיך טוריים טפניך . לא ענס הכתוב אלא אם בן הזיר . א"ר שמעון מלמד שהוזרו הבוגניים על כל הטעים האלה :

פס' . תְּמִים תְּהִי עִם ה' אֱלֹהֵיךְ . אם לא עשית כל הדברים האלה האמורים בעניין חרי אתה תמים לפני ה' אלהיך :

ב א ו ר ה ר א ס

פס' נִימֵן כָּל יְמֵינֶךָ (ט"ז) בְּלִימֵד וּבְבוּ בְּעַמִּידָה . מביסל דקליה געמוד' ולטיכת' : (מו) בין הארץ בין בחול' . קלוי על נרכת כניש . ולפעל נפדו נ"כ על ליהנית פנו פונג נטו"ל כסתמל דמאניקין לך מליליה געלוטו זינגע עטמל' כמלטי פני : (מו) יכול לוי ממש ת"ל וטהה ליה לחייז' גלו' לvais כט"ל : (מג) בכל מקומות מושבותיהם . פ"י אף כהן זנגי גמו"ל הטע"כ קפצע למן יכול לענוד וזה דולע מלעל נג פס (ו"ר) : (מג) מכאן לכהן שבא . דולע מכייל דקליה וטלה נסס פ"ז זס בטיחה כפיס טסי' נסס המסוכס (ו"ר) : (ג) הכל לחייז' קטומדים פס עומד על נני גלעפס כדרתנן (זנחים ט"ז) פ"ט כט"ל : (יל) החלק לאכול וחלק לעבוד . כמו גלנלייס כל פמסטרום פוות בענודהךך פוות גלימוכי גלנלייס ונמלחוק למס הפייס (טולא נ"א י"ז) : (יג) מה מברו ובו . (טולא פס) וסיט דוד וטומל במקאו פמסטרום : (יג) עשה מצוה . אמולה זפין נ"ט נסכל . וסיעו פלט יסיל קד מעוק ומגיח : (יג) אבל ארעה לטר להבין ולזרות . (סנאדרין סח') : (יג) להזיר ב"ד . פס יונטו טוטיס ענילות : (יג) סזה בגין באש . דכתין נסדיין מעניל נט והוא נתנו נט (פס כ"ז) : (יג) אפילו באחת מלאה . מדין

לא   **זוטרתא**   **פרשת שופטים**   **פסקיתא**

פס. כי יכritis ה' אלהיך בזוכות שאתה מיחד את השם. נתן לך את ארצם וירושתם, כל מקום שאתה רוצח לבנות בנה; (ט) לא תגור מטענו, לא תטהנו עצמן מלמד עליו חובה;

פסקתא פרשת שופטים זוטרתא

פס'. (ס) שלוש ערים תבדיל . קטנים ולא כרכיס גודלים . (ס) תבדיל לך . ולא לאחרים . בתוך הארץ . ולא בספר . אשר ה' אלהיך נותן לך לרשותה .
 (ע) סנהדרין טהרה ירושלמה:

פס'. חכין לך הדרך . חכין לך (ע) סטרטיות שהו מפולשות לתוכן . רבוי אליעזר בן יעקב אומר מקלט מקלט כתוב על פרשת דרכיהם כדי שיביר הרוצה ויפנה לשם . שנאמר חכין לך הדרך עשה לך הכהנה בדרכך . ושלשת . שלא יהו טפומות אלא מכונות . היו כתין שתי שורות שבברים . חברון ביהודה בגנד בצר שבדברם . שם בהר אפרים בגנד רמות בנלעד . חדש בהר נפתלי בגנד גולן בבשן . ושלשת ? יהו טשולשות . שיהא מצפון לחברון כטהברון לשבעם ומשכם לקdash (ע) במקדש (לדורותם) . אשר ינחילך ה' אלהיך . לרבות עבר הירדן טלמוד שפרש זה ונאמרה על עבר הירדן ולמה בעבר הירדן שלוש ובארץ ישראל שלש לפי שהו בארץ גלעד רוצחנית הרבהה . רכתיב (כו) גלעד קריית פועליו און עוקבה טdem . א"ר אלעזר (ע) שהו עוקבים להרג נפשות . ועל אלו הששה הובייטם ובי' בבב' ס' וב' ערי הלויים אתהן ואת מנישין . (ע) וזהו לנום שמה כל רוצח . אפילו כהן במטשטע :
פס'. וזה דבר הרוצה . טיכן אמרו רוצח שנלה לעיר מקלטיו ורצו אנשי עירו לכבדו אוטר להם רוצח הוא . ואם אמרו לו אעפ' בן יקב מהם . אשר ינום שמה וחוי . שמה שמה . (ע) למזה נאבר . שם תהא דירתו שם תהא מיתהו ושם תהא קבורתו . וסה ת"ל רעהו רעהו שלשה פעעים רעהו פרט לאחרים . רעהו פרט לנער תושב . רעהו שהיה רעהו כבר . והוא לא שונא לו מתחול . הא אם שונא אינו גולה . מתבול שלשים . רבוי יהודה אומר (ע) תמול שנים שלשים שלשה :

פס'. ואשר יבוא את רעהו בעיר . מה יער רשות לנזוק ולטזוק ליכנס שם אף כל שהוא עצים . אבא שאול אומר מה חטיבה עצים רשות אף כל רשות יצא האב הטבה את בנו ורבעה הרוצה את תלמידיו ושליח בית דין . ונדחה ידו בגרון לכורות העץ . טיכן אתה אוטר נתכוון לקוץ את האילן ונפל על האדם והרגנו הרי זה גולה . ונשל הכרזל מן העץ . טן התבבקע והוא בית היד של קרדום ר' אומר טן העץ התבבקע . ומצואת רעהו . פרט למוציא את עצמו . טיכן א"ר אליעזר בן יעקב אם תשיצאת האבן מידו הוציא להה את ראשו וקבלת ה"ז פטור . והוא ינום אל אחת מן הערים האלו והי . (ע) שלא יהא גולה טער לעיר :

פס'. פן ירדו פן גואל הדם . מצוה ביד גואל הדם לירדו . כי יחם לבבו והשינו . (ע) אין לי אלא כי ישיש לו חמות לב . האב את הבן הבן את האב סניין . (ע) ת"ל רוצח הוא מכל טקים :

פס'. על בן אני מצוך לאמר . להזהיר בית דין עלך . שלוש ערים תבדיל לך אלו שבüber הירדן :

פס'. ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך . זו ארץ ישראל . אשר נשבע לאבותיך .
בענין שנאמר (סמות ג) אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם ארבה אתה זו כם

באור הרא"ם

(ס) שלוש ערים תבדיל . גם כלכיס קטnis וגם כלכיס גודלים מלמד טילות ניענית כ"ג : (ס) תב לך ולא לאחרים . סיטע געוגדי כוכניש : (פ) מה תירש . ג"ל ממתננות והיכם זו נתמינו נפנ' ית עלי' מקפטו . וכ"ג גאנ"ה : (ע) סטראיות . כ"ל ופי' דרכיס קמאונטיש : (כ) בזק ש' גאנן נפנ' סידין כ"ל : (ע) שהיה עוקבן . הוציאו לברון : (צ) וזהו גנום טמס כו רוגם הפללו כהן ג'ול נמתטע כ"ל (בנאהין יט) ה' בלחינו יאול מס לועוס : (צ) למה נאבר שטה' פעמים : (ג) כות י"מ כ"ל וע"ז מesis סס ה"ז דרכו : (טו) התול שניים . כלכוס צלפה וכיטע לנו בלה' דנער ממו נ' ימיס : (עו) שלא יהא גולה טער לעיר . סיטע רוגה אולגן . עיר מקלטנו גולן מבדונה לאכונה ודרכו מל החת טעריס וגם פטיש : (עט) אין לי אלא טי שישת לך חזות הלב . נספבי ליה' דרכך ז . ולפי' דרכך ז . נתן מלך גאנן קמאש (מכות ה) הלה' גולן ע"י סנן וכוכן גולן ע"י פה' . ה' בלחין טיך סנהדרין טהרה ירושלמה:

ונר'. ואם ירחיב. עשה מצוה האטורה בעניין שבשכחה ירחיב לך אלהיך את גבולך. אשר נשבע לאבותיך. הכל בזכות אבותיך. אמר לטעה אשר ה' אלהיך נותן לך וכתיב אשר נשבע לאבותיך וכתיב אשר דבר לתחת לאבותיך בננד נ' אבות העולם פס'. כי תשמור את כל המצווה. וימפתח לך עוד שלוש ערים על השלש האלהים.

פס' . ולא ישפָר דם נקי והיה עליך דתים ; (פ) להזהיר בית דין על כך : פס' . וכי יהיה איש שונא לרעהו ; מיכן אמרו אם עבר אדם על מצוה קלה טפו לעבור על מצוה חכורה . עבר על ואהבת לרעך כמוך ; סופו לעבור על לא תקום ולא התור . ולא תשנא את אחיך ; עד שיבוא לידי שפיכות דתים (כל) لكن נאפר וכי יהיה איש שונא לרעהו וארב לו וקס עלייו פרט לזרק אבן לעובד כוכבים וכו' בפנה דהין . ג nons אל אחת מן הערים האלה . (פנ) מיכן היה רבי יוסף בר יהודה אומר החורב את הנפש בין בשוננו בין במצויד היו טקדימין לערי טקלט ובית דין שלחין וסבירין אותו שם כי שנתחייב מיתה מתייתן אותו :

פ' : ושלחו זקני עירו ולקחו אותו משם. (פנ) אם נתחייב מיתה נתנו אותו ביד נואל הרם ומית. ואם נתחייב נלוות מהזירין אותו למקומו. ואם אינו מחייב נלוות פוטרין אותו שנאמר והצילו העדרה את הרוצה מיד נואל הדם:

פם. לא תהומ עינך עליו. שלא תאמר הויאל ונחרג למה אנו באין להוב בדמו של

זה ת"ל לא תחום עינך עלייו ובערת דם הנקי מישראל וטוב לך :
פ"מ . לא תשיג נבול רעך . והלא כבר נאמר (ויקלו יט) ולא תגוזל . מה ת"ל לא תשיג
נ"ז . מלבדSCP הטעוקר תחומו של חבירו עבר בשני לאוין . וכן אמרו הטהלית
דברי הכתובים של זה בזה של ר' אליעזר בר' יהושע (כד) ושל רבי יהושע בדברי רבי
אליעזר עבר טשומ לא תשיג . (וכן האומר על טהור טמא ועל טמא טהור עבר
משום לא תגוזל) . נבול רעך אשר נבלו ראשונים . וכן אמר שלטה בהכמתו (יטלי כד)
אל תשיג נבול עולם :

פס' : לא יկום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאתו . הוא דלא קם (פי) אבל קם הוא לעדות אשה להשיהה . וקם הוא לשבעה שכן אמרו עד אחד מחייב שבועה ונשבע ונוטל . לכל עון ולכל חטאתו הוא דאיינו קם אבל קם הוא להעלות ולהוריד לכבודה . על פי עד אחד (כו) וلهן הוא אוטר על פי שנים עדים . ולמה נאמר כאן על פי שנים עדים . אלא לדון טבנו גוירה שווה . נאמר כאן על פי שנים עדים .

(ב) להזהיר ב"ה ע"ב. דוכס וסיפר עלייך דמייס קלי על כל ב"ל: (פה) לבר נאטר ובו יהי' איש שונה . (כגלה בוגר) ומתח"כ ומלכ ומלח"כ וקס עלייך ומלח"כ וככטו נפס (כגלה נט"ה): (פנ) סבאן היה ריב"י אובר . קרי כל פקלת וטלה זקנינו טירנו. ולקחו לנו ממס (מכות ט): (פנ) אם גתאייב מיתה וכו' . (מכות טב) והויס מדכתי. והלא פליון סיינו מזיד . ומתח"כ כהיב ונס מכלן בלאם מקדיםין עליי כמקלט (חנס כספרדי): (פה) ושל ר' יוסע דנורי ר' מלייער לומר על פועל פועל ועל פועל פועל פואה כוואר נגיה ה"ל לך. הבין גנוול רעה כ"ל וכ"ה נסכל וטהר פ"ט וכטנתי כטנטן . ואנוועס נדוול נטהר נסכל וטהר קביה לנויר. על פאוד פועל וכו'). עיין (טנוועט י"ט) מצמשות דוכטין ה"כ ב"ר טטה מהלייף דכלי ר' נר"ע ול"ע לר"ה וער"ש בכלה"י כהירך ל' טטה טונס מטנוו מהלייף דנורי זה כו ונהר כי"ט מקפיד לפיא שאין כויסב היוג ופטער פב"ל רט"י (כרכ' מבכיל לטליהן) ונכון כוות (כעלס) עיין ירושמי טנת פלק ר' פלטך רב מדא וכו' ומיט למוניכ מ' ימלה: זה ר' צפירה דהמא ר' לית הגן גויצין חטאוץין לאטמעוחה דל' טטה דרכ' בטז כוות ננראה מפהה ופי' להרי כי קיט כני נכוול ולא. רלה טנות. במדנכים פיה מהלייף מלמאנס. וכמו טהמלו ננבי' טנוועט טלי' בטז מהלייף דנורי ר' נר"ע . וככל דנרטוי ברנט מוש נסקדטוי למדנט טהע: (ככ) אבל קה הוא לעזרות אישת להשיאה. עיין (ינמות פ"ה). ושוד ככמאל מקומות טהה רק קנט הכתיס מהוד חומץ טהמלה עלייך נבוכת פ"ט . וככל טהמלו כמה כתיס דנורי כלה"ט טטה טכטס קנט הכתיס מהוד חומץ טהמלה עלייך נבוכת פ"ט . וככל טהמלו כמה כתיס דנורי כלה"ט טטה טכטס מיל' לרנגן חסמיינו נטפלת וסכלי מקלמי' ולין לאלהין . זולת זה פ"ה טביסטי כוות מהמל ר' יטאט טהע קה כוות לאטאות טהז' לאטילס (וכיכמות קכ"כ) טס נטנצה טני' ר' יטאט חומץ לין נטילין טטה טטה פ"ט. כה' הגד. ומלהי נז"ה. נטס כן כמהגר טטה טטה נטט'ג ל"ת ריאן כניל דנורי טביסטי ונווטס ר' יטאט גט' ר' יטאט. טכל טניל'ה. כטנאותיו לטפלי' לה פנית כל' וט"ע: (טז) ולהלן הווא אומדר ע"פ שניים: כטהטט

פסקי חטא, פרשת שופטים - זוטרתא

(ט) ונארט להלן ועמדו שני האנשים אשר להם הריב מה בעלי הדין בעטידה אף עדים הבאים להuide בעטידה :

פס. כי ייקום עד חמס באיש . (טח) אין חמס אלא גולן . לענות בו טרה . (טט) מלבד שאין חייבין עד שיוזמו מעצמן . כיצד מעד אני באיש פלוני שהרג את הנפש באו שנים ואמרו והלא אותו נהרג היה עטנו באותו היום אינם וומתין אבל אמרו להם האיך אתם מעדין והלא אתם עטנו הייתם במקום פלוני הרי אלו וומתין נהרגני על פיהם . שנאמר לענות בו טרה וכו' בטעכה מכות :

פס. ועמדו שני האנשים אשר להם הריב (ט) להביא אשה עם אשה איש עם אשה . ד"א נאמר , כאן שני אנשים ונאמר בעדות על פי שני עדים מה כאן אנשים אף להלן אנשים מיבן שאין האשה כשרה להuide . אשר להם הריב . יבוא בעל השור ויעמוד על שרו . לפניהם . אין עופדיין לפני בשר ודם אלא לפני מי שאמר והיה העולם . לפני הכהנים והשופטים אשר יהיו ביוםיהם ההם . (טט) זה שהיתה קרוב ונתרחק דברי :

פס. ודרשו השופטים היטב . מלבד שבודקים אותו זו' חקירות באיזה שבוע באיזה שנה באיזה חדש בכתה בחודש באיזה יום . באיזה שעה באיזה מקום . דכתיב ודרשת וחקرت ושאלת היטב . והוגנד לך ושמעת ודרשת היטב ודרשו השופטים . הרי זו' חקירות לניראה שווה אותה (טט) ומנין שהעד עשה עצמו עד שקר תיל והנה עד שקר העד :

פס. ועשיתם לו כאשר זטם . אם מפונן מפונן . ואם מכות מכות . (טט) אם עונשין עונשין . מיבן אמרו אין העדים זומתין נהרגנים עד שנזכר הדין שהוא הצדוקין או מרים עד שירגנן הנידון שנאמר נפש (חתת נפש) [בנפש] . (טט) רבי יוסף הגלילי אומר ועשיתם לו כאשר זטם מיבן שזוממי בת כהן דין כדין בועלה :

פס. והנשאים ישמעו . וויראו . עושין בהם נקמה לפני . רבים כדי . שיטבע הדבר להרחיק את העם טן העבירה :

פס. ולא תחוס עינך . וلهלן הוא אומר (לכisis טט) וקצתה את כפה לא תחוס עינך מה להלן מפונן אף כאן מפונן :

ב א Ord ה ר א "ט"

נתחלה ספרה נני שוד כוכביס : (טט) ונאמר להלן ועמדו . נסכך טלח"כ נני כי יkos עד פנס . ונכס כובל גטמיה דכתיב ועמדו : (טט) אין חמס אלא גולן . לכתיב (סמות כ"ג) אל חמת ירך עס רגע לסיום עד חמס . וככ"ל בספרי . וככ"ה לין קרלו כל גמל ועין (סינאלין כ"ג) אל חמת רגע עד כל חמת חמס עד הלו הנטלין קילג נגידם בליטנו דקלה קלרכס צליזה מקומות : (טט) מלמד וכו' . עד סיום מפמן (סמות טט) סלמון לעתם זו מס . עד שתשרה גוף פל עדות (פי' טהמלו עטנו סייכס) ולו סרה כל נוף העדות (סניל"ה נמ"ה) ועין גמזהי : (טט) להביא אשה עם אשה וכו' . הצל להס תליכ לכויל סול . ועין (אנועה טט) ועמדו צני סגוליטיס געליס סכתוג מדנאל . לו מילנו כל געלי דיעין וכי ציס צלו לדין סלכש חיון לדין וכו' וכי אונטיס נחין לדין וגיטיס חיון נחין לדין : (טט) זה שהיה קרוב ונחרך . טיטה חטו ומית כתו : (טט) ומניין שהעה עשה עצבו עד שקר וכו' . עין כ"ז כספלי . וטפיס נ"כ יטלף טמתקו עדות נכ"ז ח"ל סקר עיטה נחחיו כ"ז כב"ד נריכין נס ולן מסטמקרים עדות נכ"ז . האקס כספלי וכן כז"ה פ"י . על דנרי טירוטמי ט"ג דכהנות : וכ"ג בטומפהל טס פריס סטפינו צין לממה בין למכור וכו' לפער ולחווב עד סלה נתקלו עדות נכ"ז וולמדו כדlion להמת גרי אלו נלמנים . ובסיס כלון ספילות ומינן טפנד עטקה עטש עד סקר טינו קולדס טמתקו עדות נכ"ז . וע"ג מסיס בקהל וסינה עד סקל סעד חולס כניל"ה נמ"ה פ"י גלופן לחכל . ויל סגמלאות וmittה זדיין קאחות להס קעידו על כלדס טפנד לה חנכו . ומיינטו מיתס לה מלוקה לה קנס ועדיס המרנו נמננו כייחס מה טפדים . מהריכיס כלו וולמכו טממה סול טכרגן רק לה צלעכו פיסות וניזס מהל סול העפ"ל יקוויס נס כלאל זטס טגנמא טדבלו עליו לה טיס חייכ מיתס עדין כלו צלו פדים פלין . וקיכות נ"כ לה טיס חייכ עד טיפסוק כ"ז . ע"פ עדות כסל . מהל גמטען גהוון וזה לינו חייכ רק הס סול דנאל טקל גמלי . חנאל הס פדים מהריכיס כלו וולמכו מהט טמיכ ממן . להביכו היע"פ בטמלההו עדיס . סכלתוניס גטמנו כייחס לה מקיים נס כלטל זטס מטוס טלו . טפטילו צוּק סטממן הייך אף נלה כ"ז וכלך כתיב וסלה עד סקל טקל כוֹם גמלי וקמי . על ממן טכ"ל וחס כוֹתם האסיקת טפנד עטקה על פדים טקל . טינו טכל גפעטה כוֹם טקל : (טט) אם עונשין עונשין . טינו עונש מיתס : (טט) ריה"ג אומר ועשיהם לו באשר זטס . גטום

פסקתא פירוש שופטים זורתא לג

פם'. כי תצא למלחמה . (ט'). במלחת הרשות הכתוב טבר בגון טלחנת שהיה עושה יואב בן צרויה דכתיב (מלחין כ) וישב יואב ויד את אדום בניא מלך שנים עשר אלף. וכתוב אחד אומר (לט"ז יט) י"ח אלף (ט') מלמד ששתי מלחות עשה באדום . על אויבך . בננד אויבך . וראית סוס ורכב : בומן שאתה עושה רצונו של הקב"ה כל הסוסים וכל הרכב שלהם אינם אלא בסוס אחד ורכב אחד . ובן הוא אומר בפרעה (אמות טו) סוס ורכבו רמה בים . אע"פ שהם דומים בעניין -בעם רב לא תירא מהם . כי ה' אלהיך עטך המעלך הארץ מצרים מ"ש האעלך מצרים הוא יהיה עטך בעת צרה ; ובן הוא אומר (מלחין סה) אני ה' אלהיך המעלך הארץ מצרים הרחוב פיך ואמלאהו מלמד (טו) שארץ מצרים עטוקה ; וארץ ישראל גבורה ;

פם. והיה בקרבתם אל הפלחהה לא יום שלוחמיהם. בר אלא יום שמניעין לטער שכיוון
שיזאינו מוגבולד לארץ ישראל ובאיין קרוב לגבול אומות העולם. היה כהן טנה
עמהם כל תנתנאים הללו שנאמר ונגש הכהן ודבר אל העם זה כהן טשה פלהטה
במו שיביה פיו הם משוח פלהטה בפלחהה פלחיין נסיגת עז

פס'. ואמן אליהם שמע ישראל. מי שמע ישראל אמר רבי יונתן טשומ ר' שטען בן יהאי אמר להם אפיון אין עטכם מצוה (ז). אלא קריאת שמע שאתם קורין בשחרית וערבית אין אתם נטפרין בידם. אתם קרבים. זה יום קריית הפלחה. למלחמה על אויביכם. דעו על אויביכם אתם נלחמים ולא על אהיכם שם תפלו בידם טרחטין עליכם כטו שנאמר להלן (דס"ב כט) זיקומו האנשיים אשר נקבעו בשמות ויחזיקו בשבייה. על אויביכם אתם הולכים שם תפלו בידם אין טרחטין. אל ירד לבכם. תנןתם בטעבת כוותה פשׁוח. פלה בשהה שהוא מדבר אל העם אלא בלשון הקודש שנאמר והיה בקרבתם אל הפלחה. ונגש הכהן ודבר אל מדבר אף כאן בלשון הקודש. ונגש הכהן. יכול כל כהן שירצה. תיל ודברו השוטרים הקודש אף בטהרתו. ונגש הכהן. יכול כל כהן שירצה. תיל ודברו השוטרים טה שוטרים בטבעונם אף בטהרתו. אתם קרבים היום לפלחה. על אויביכם ולא על אהיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על יהודה שם תפלו בידם אין טרחטין עלייכם. אל ירד לבכם. מפני צהלית הכויסים וציחצזה החרבות. אל תיראו מטרחטין עלייכם. אל ירד לבכם. מפני צהלית הכויסים וציחצזה החרבות. אל תיראו מפני הנפת תריסין ושפעת גلغלים. ואל תהפזו. מפני קול הקרןנות. ואל תעריצו מפני הצוחה. כיigan מה שאומות העולם עושים היה אומר להם כהן פשׁוח טלה. כי ה' אלהיכם החולך עטכם. הם באים בניצוח בשדה ודם ואתם באים בניצוחו של הקב"ה. פלשתים באים בניצוחו של גלית ומה היה סופו נפל בחרב והם נפלו עמו אבל אין אתם כן אלא כי ה' אלהיכם החולך עטכם להלחם לכם וזה טחנה הארון שהיה מתקן בתוך טחנה ישראל ובן הוא אומר (דנ"י ט) כי ה' אלהיך מתחילה בקרב מחניך להצילד וגוי:

פס'. ודברו השוטרים . . (ט) ב'ין שמתהיל (השוטר) לדבר (כהן) טמיין דם
- ה' הדברים הללו לאמר (ט) השיבוני על דברי : ז א'ין ז' ז' ז' ז' ז'
פס'. מי האיש אשר בנה . א'ת הבונה בית הבקר ובית העצים ובית האוצר;
אחד הבונה וآخر חלוקת אחד היורש ואחד הניתן לו במתנה . ולא חנכו
פרט לנולן . פ' ימות בטלחתה . ז (ט) אם איןו שוטע לדברי כהן סוף שהוא מות

ב אורה הר א ס-
לטאות נמחיו ולא נמחחו מכלן צוומי וכו' (סגולין ז). (ז) במלחתה הרשות הכתוב מרבר.
כ-גמלאות מזו פכל יוקין חתן מהליך (טוען מ"ד): (ז) מלמד ששתי מלחות וכו' . פין
כ"ז (כל"ד פ' ט"ד) נcosa : (ז) שארץ מצרים עמוκה . מלכיתכ פועלן : (ז) אלא קרייה שמע .
סמהלה טמיעתלן : (ז) ביוון סמיהיל סגן לדגל טומל מטענ' כ"ל : (זט) השיבוני על דברי ? טינו
חוות לאזריס ימלכו פעםם מי נס בית וכו' : (ק) אם איננו שוטע לדברי רכחן . האונס כמו שלמו
במאנס זס נפיקת סגולה כל חל ציחלו גנילן ולא ימכו עוגלי עביב' כי ימלכו מלחמת ח'!
לנכים מלו וסנה מוי סלין צילו. פון יחסוכ כי גאות ירך למלה מסף סננה בית וט' למלי לי הפטס רק
בכל ימכו עוגלי. פנירס לך מסיס כי זס גוטל מנילס טלה. יטמע לנcli פגן ווישת נסיגן חמל זס

פְּסִיקָתָא   פְּרָשָׁת שׁוֹפְטִים   זֶוּמְרָתָא

ב' ר' ב' במלחמה . (קלו) ואיש אחר יחגנו . טן חטפשחה :
פס' . ומי האיש אשר נטע כרם . אחד הנוטע כרם ואחד הנוטע חטש אילני מאכל
 ואףיו מהטשת הטיגין . אחד הנוטע אחד המבריך אחד המרכיב אחד הлокח
 אחד היורש אחד הגitan לו במתנה . ולא חללו . פרט למרכיב שאינו טועון חילול
 שנאמר (ויקלו יפ') ונטעתם כל עץ מאכל פרט למרכיב ולمبرיך . פ"י קדש הלולים .
 (קג) אחליה לקדושתייה והדר אכלייה מפורש בפס' ברכות . פן ימות במלחמה . אם
 אין שומע לבחן סופו שהוא מות במלחמה :

פס' . ומי האיש אשר ראש אשה . אחד המאריש בתולה . אחד המאריש אלמנה
 ואפילו שומרת . יבם ואפילו שטע שמת אחיו במלחמה הוור ובא לו . ולא
 לךה . אשה הרואה לו פרט למחריר גירושתו טשנישאת . ואלמנה לבחן נдол
 נחשחה וחלוצה לבחן הדירות מטורת נתינה לישראל . בת ישראל למטר ולנתין .
 כל אלו חורין מערבי המלחמה ומספקין טים ומזון לאחים שבמלחמה ומתקנים
 את הדרכים . ואלו שאיןם זרים מטוקון . בנה בית וחינכו . נטע כרם וחיללו . הנושא
 את אrosisתו . וכן הוא אומר (דנ"ס כה) נקי יהיה לבחינו שנה ונוי . טזה אחת
 לדוד למבחן בית ולטהל כרם ולנושא אrosisתו שלשון בדין אחד הן . אין מספקין
 טים ומזון ואין מתקנים את הדרכים :

פס' . ויספו השוטרים לדבר אל העם . ר' עקיבא אומר הירא ורד הלבב כמשמעו
 שאין יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות הרבה שלופה שכיוון שרואה הרבה
 שלופה טים שותהין לו על ברכיז . רבי יוסף הנילי אומר הירא ורד . הלבב
 שהיה מתריא טן העבירות שבידו לפיכך תלתה לו תורה את כל אלו שיחזור
 בכללן . וכן הוא אומר (יש"ס ג) פחרו בזכרון חטאיהם וגוי . וכן אמרו רבותינו ז"ל
 שה בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וחזור עליה מערבי המלחמה . פירוש שה
 בין תפלה לתפלה שדריבר בין ברכה של תפלה של יד לברכה של תפלה שטניהם
 בראש . הויאל וצריך לחזור ולברך על התפלה של ראש גורם ברכה שאינה צריכה
 ואטור טשום (ס"ה כ) לא תשא את שם ה' וחזור לו מפני שהוא ירא ורד הלבב
 טהרת העבירה שעשה וכן הוא אומר (דנ"ס כב) כי תצא מהנה על אויביך ונשمرת
 ז"ה ז"ה ז"ה ז"ה . טבל דבר ריע . ז"ה ז"ה .

פס' . והיה כבליות השוטרים . כיון שנוטרין דבורייהם מיד טעמידין זקפני לפניהם
 ואחריהם מאחריהם וכשילים של ברזיל בידיהם וכל המבקש להזרר הרשות בידו
 לנתח את שוקיו שתחלת נפילה ניכה . שנאמר (ס"ה ז) נס ישראל לפני פלשטים
 גם מפני היראה בעם בר"א במלחמת הרשות אבל במלחמת מצוא הכל יוצאיין ואפי'
 תמן טחדרו וכלה מהופתה ובן הוא אומר (מ"ט טו) והמלך אסא השמייע את יהודה אין
 נקי . טאי אין נקי אעילו הtan שנאמר בו נקי יהיה לבחינו שנה אפי' הוא בא :

פס' . כי תקרב אל עיר להלחם עליה . (קג) במלחמת הרשות הכתוב בדבר . להלחם
 עליה . לא להרעה ולא להצמיה ולא להטיתה טיתת תחולאים . וקראות
 אליה לשлом . כמה גדול השлом שאפילו לשונאים הקדים להם שלום . מיכן אמרו
 ז"ה . הגדים מקדייטין שלום לעובד כוכבים בשוק מפני דברי שלום :

פס' . (קד) והיה אם שלום תענך ופתחה . תענך כולה ולא מקצתה . ופתחה לך ונוי .
 (קג) אלו בגנונים שבתוכה שאם יקבלו עליהם שעבוד וסמים מהיים אותם :

פס' . ואם לא תשלים עטך ועתה עטך מלחמה וצרת עליה . אף להרעה אף
 להצמיה אף להטיטה טיתת תחולאים :

ב' אור. ה ר א ס .
 (היכן גמורתי) : (קלו) ואיש מהר יחגנו יכול ה' מן ממשמה מהער כלן מהר ונמלר לכלהן מהר (דנ"ס כ"ח)
 הס' מהלך ולי' מהר וכו' לו פקלח נמי' וכנותיך נכו'ים נעס מהר . מס' לה'ן נמי' לה'ן נמי' כה' נמי'
 ז' ס' כבפלי' . וכלהן מסל' . וצ'ר' ז'ס' לה'ס' יומל' צ'נ'טו' י'נו' ל'די נ'מי' . וזה ל'די מהר מזבבחו :
 (קג) אחליה לקדושתייה . טפטון פליון (נרטות לה) : (קג) במלחמת הרשות וכו' . כמו טפטונא
 נמי' כן תענך לכל הנמלים פרחוקות מפה (לפ"י) ועיין נרגמג'ן : (קד) והוא לה'ס' סל' טנק . יטל'ל
 טפילו מקומן פ"ל ופתחה לך כולה ולא מקצתה כה' : (קד) אלו בגנונים שבתוכה . מס' פ' ק' ק' וס' פ' ס' ג'

פסקה   **פרשת שופטים**   **וותרתא**

פס. ונתנה ה' אלהיך. בידך. הכתוב מبشرך. שם לא תשלים עטך סוף הקב"ה
נתנה בידך. והביה את כל זכורה לפני חרב: פא"ד ז' ז' ז' ז' ז' ז'
פס. רק הנשים והטף והבהמה. למדנו שאין למדין טן הכלות. שהרי אמר והביה
את כל זכורה לפני הרב וחור ואמר רק הנשים והטף והבהמה. ואם תאמר הטף
אלו נקבות. קטנות כשהוא אומר הנשים ידעו שהקטנות בכלל נדולות שהרי במדין לא
חזקתו להחיות נדולות והובשו קטנות. כאן שהנדולות הובשו כלל שנן קטנות אלא
טז. מזוז והטף טף של זכרים קטנים. ובכל אשר בעיר וגו': ז' ז' ז' ז'
פס. בן. תעשה (ק) לכל הערים. לא יהא דין כדין שבעה עממים: ז' ז' ז'
פס. רק טורי העמים האלה. לא תחיה כלל נשטה: ז' ז' ז' ז'
פס. כי החרם תחריטם יכול יהיה ביתן אטוריה תל (לגייס ו) ובתים מלאים כל טוב
אשר לא טלאת. החתי והארמי והבנוני והפרזי והיבטי כאשר צור ה'
ונגו' (ק) לרבות הנרגשי: ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
פס. לפען אשר לא ימדן אתכם לעשות כלל תועבתם. מלמד שאם עושים תשובה
אין נהרין בנו בני גבעון שהיה ירושע. וחתאים לה' אלהיכם. מלמד שאם
לא עשית כלל האמור בעניין נקראין אתם חוטאים: ז' ז' ז' ז'
פס. כי תצורך אל עיר (ק) בטלחת הרשות הכתוב סדרה: ימים רבים. ימים שניים
(ק) רבים שלשה. מיבן אטו אין צרין על עיריות של בנעים פחות משלשה
ימים קדם לשבת. להלחם עליה (ק) ל特派. ולא לבוזות אותה: לא תשחית את
עזה. כי מטנו תאכל. מצות עשה. ואותו לא תכורות מצות לא תעשה. כי האדם עז
השדה לבוא מפניך בתצורך. מלמד שהחיהם של אדם אין אלא טן האילן. אך ישמעאל
ומטה אם על האילן חט הכתוב על פירות האילן. על אחת כתה וכמה. לבוא מפניך
בצורך. הוא אם מעבדך. לבוא מפניך קצצחו. ד"א כי האדם עז השדה בטלחת
ב寵. כלומר כי לא האדם עז השדה: ז' ז' ז'
פס. רק עז אשר תדע. זה אילן טרך. אותו תשחיתתו ובנייה מצורך. אלו טרוכמין
ומיני בליצראות. על העיר וגו' עה רדחה. ואפילו בשבת: ז' ז' ז' ז'
פס. כי ימצא חלל. תניא (קיל) כי ימצא לומדים ולעתים ולא שבבל שנה צוי:
היינו דתנן משרבו הרצחני. בטלחה עגלה ערופה. משרבו המנאפים פסקו הימים
הטחים. רבינו יוחנן בן זכאי הפטיקם. שנא' (סוטה 7) לא אפקד על בנותיכם כי תונינה
ונגו' מתניתא בפרק עגלה ערופה. חלל ולא חנוק. חלל ולא מפרפר. באדמה. ולא
טמון בandal. נופל. ולא תלוי באילן. בשדה. ולא צף על פני הימים. ד"א באדמה.
לרכבת עבר הירדן. לא נודע. טי הבהו. הא אם ידוע מי הבהו (קינ). אפילו אחד
מהן לא הי' ערפין: ז' ז' ז'
פס. ויצאו זקניך ושופטיך. זקניך שנים ושופטיך שנים. אין בית דין שכול
טופיפין. עליהם עוד אחד הרין כאן חטשה. דברי ר' יהודה. (קינ) ומדדו (את)

ב א ו ר ה ר א י מ ס נ ל ב
כל הנעט הגמיה נטה חלט גנעניש. כ"ה נספלי: (קנ) לכל פטליים אגמוקות ממך מלהוד לה יכ"ס דינס כ"ל: (קנ) לרבות דגרנשי: אף צפינה מקומו מטעפ"כ ביזחו מוחלת (ז"ה) כנוו נגי גנען טחתייך יכוועט. גנלי"ה נלה"ה כחכ זונגעניש טכעלימן הוויטס וויטס לה טפלימן סי' נקלניין אף צפוזו פלוס מסוכס טכטלוס טפוזו סי' מהל טפומדו גמלדס טילאטע הייס טולת הנדרות מי טיפליס יכוו ויטלייס ומוי פלוואט לפאות יטנאomi פלוואט לטפסות מלחהה יפפס עכ"ל. ואס טלה כדןרי קמהנאל דסכל: (קמ) בטלחתת הרשות הכתוב טדבר. לריעת מלחותסט וללא חפקיתא וכטנמא עמתין מגוּה לטחטה: (קמ) רבאים שלשה. מניד טפונגע פלוס ז' הו ג' ימיס. ווילע"ט טהין לריעת לדNEL זכר לדNEL (טמוהן ה כ"ח) וילאי כנול דוד וילאניזו זקלג ניוס הפליטי: (קי) לחתפסה ולא לבוזות אותה. נספרי פני' וללא נטאומה וככונו נאלטס דני' חועלם ז' וכון כוונות קמהנאל לנחות הוויטס: (קיח) כי ימץא. סלט למזוי. טיען (סנבדין פ"ו.) ע"ט נתוטטום ד"ה זונמיה ניזו טבקטו ממכה. ולפנע"ז לה קפה מיידי כי בכלה סמוך על סוף בקריה לה גודע מי בכלה פ"כ דוילז כי ימיה פרט למזוי. וככון כמיין טס נסופה גני' גמיה פטמון ניגל טבקטו מפומל וטירלט סכה' מענייני דקליה וטחים מעגיני דקליה: פ"ט ותכין כוונתי: (קיד) אפיאלו מהל נסוף בטולס (טייך יודט פ"ט) נה פיו טולטן כ"ל: (קן) וטדזו אל פטליים הפל סכיניות החולן. מן שחיל אל סטלייס וללא כוונת געריס

פסקיתא פרשת שופטים זוטרתא

๖๙

הערים .. ולא מן הערים : אל החלל : מיצן אטרו : נמצא ראש במקומות אחד ונופו במקומות אחר מוליכין את הראש: אצל הנזק דברי רבי אליעזר ; נמצא סטוק לספר אין עיר שיש בה עובדי כוכבים או לעיר שאין בה בית דין לא היו מודדין אלא בעיר שיש בה בית דין :

פס' . והיתה העיר הקロבה אל החלל. הקロובה שבקרובות. מיצן אתה אומר נמצא טבוזן בין שתי עיריות שתיהן טביאות עגלה ערופה דברי רבי אליעזר. ירושלים לא הייתה טביאת עגלה ערופה שנאמר ולקחו ז肯י העיר ההוא . ולא ירושלים . לפי שירושלים לא נחלה לשבטים עגלת בקר . רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה ; ופרה בת שלוש. וחכמים אומרים עגלה בת שנתה ופרה בת שלוש אף בת ארבע בשורה ; אשר לא עבד בה . הספר וא"ז מלמד שכל עבודה פוסלת בה . אשר לא טשנה בעל . בפרה אדוותה (נידני יט) אשר לא עליה עלייה עול . אבל בעגלה ערופה עד שתיטשך לא נפלה. וכמה תפשוך בעל ותפטל (קי) כשיעור (העיר) לרוחבו. מיצן אטרו הבהיר בפרה פסול בעגלה . והפסול בפרה כאשר בעגלה ערופה :

פס' . והורידו ז肯י העיר . (קטו) מצוה בזקni העיר ההיא . אל נחל איתן . בטעמו קשה . וכן הוא אומר (פס ל) איתן מושבך . (קטו) העגלה בנחל . ראייה לדבר (cotu י) הוא יערף טזחותם . ומקומה אסור טלעב וטלווע . נחל טיבש מקום שמיינו עוביין טהרה . וכין הוא אומר באיזוב (ליגטו) אחוי בנדו כמו נחל כאפיק נחלים יעברו . ומפני מה אמרה תורה לעรอง עגלה במקום אשר לא יעבד בו ולא יורע . מפני שהרוצחה לא הניח לנרצחה לעשות פירות לפיך תיערף העגלה אל נחל איתן מקום שאיןו עושה פירות וסופו ליפרע טן הרוצח . (קי) וכן אטרו שהעגלה הייתה מתלעת והולכין התולעים אל הרוצח בכל מקום שהוא וטחים הייתה באח נקמה על הרוצח ועוד כי נורית מלך היה להכפר על ישראל :

פס' . ונגשו הבנינים בני לוי כי בס' בחר ה' אלהיך לשורתו ולבך בשמו . טקיש ברכה לשירות מה שירות בעמידה אף ברכה בעמידה . וטה שירות בכשרין אף ברכה בכשרין . (קי) וטה שירות בתמיימים אף ברכה בתמיימים . ועל פייהם יהיה כל ריב וכל גג . טה ריבים ביום אף גגיים ביום ומה ריבים שלא בקרובים אף גגיים שלא בקרובים : **פס'** . וכל ז肯י העיר ההיא הקロובה אל החלל . טאן מודדין ר' אליעזר אומר מהותמו ר' עקיבא אומר מטבחו . וחכמים אומרים מקום שנעשה חלל מצוארו :

פס' . וכל ז肯י העיר ההיא ואפיו . הן מה . ורחתזו את ידים על העגלה על מקום עירפהה :

פס' . וענו ואמרו ידינו . וכי עליה על לבנו ז肯ני העיר שופבי דמים הם אלא בא למלתנו שמתודים לא בא לידינו ופטרנו הון בלא מזונות ולא ראננו ופטרנו הון בלא לויה שנאמר ועינינו לא ראו . תניא ר' יהודה אומר כופין לויה שעכבר לויה אין לה שיעור שנאמר (טופטיש ח) ויראו השומרים איש יצא מן העיר ויאמר לו חראננו נא את מבוא העיר ועשינו עטך חסך . וכתיב (פס) ויראמ את מבוא העיר . וטה חסך עשו עמו שכל העיר הרנו לפיה חרב ואotton האיש ואת משפחתו שלחו . א"ר יהושע בן לוי המהלך בדרך ואין לו לויה יעtopic בתורה שנאמר (יטל ח) כי לויה חן הם לראש . תננו רבנן הרבה תלמיד עד עיבורה של עיר . חבר לחכר עד תחום שבת . תפטיד לרבות אין לו שעור . וכמה אמר רב ששנת פרסה והני מילן לרכו שאינו מובהק אבל לרכו מובהק שלש פרנסאות :

בז"ב ז"ז

סמכים לא סחלאן כת"ל : (קי) נשיעות כסול . ללחמו כת"ל : (קטו) מצוה בזקni העיר ההיא . ולא זקni יוטס לפס מלדו פין פס נסופה : (קטו) את העגלה ערופה בנחל כת"ל . ומפה ערופה כל לדכלי לט"ה . ורכ"ג טמפרטיס ערופה מלפני עוקף סמאנל ערפה) וכמגנאל מפלט מלת ערופה בעממה נzon טכון וכטוכס כמו קחס טול יעוף מזחותס וכטום כמו פתרנס . הונקלות וייקפון חמוץ עגלה : (קי) וכן אמר שהעגלה הייתה מתלעת . ובו . עיין ז"ז בתנאים המכונה ליוונין גן שווילן : (קי) וטה שירות בתמיימים . עיין ז"ז נפרצת עקן . ועוד כי נמי עגלה ערופה כטירה נכלים

פסקתא פרשות שופטים זטראטה כתה

פם'. כפלו לעמדך ישראל. הכהנים היו אומרים כפר לעמדך ישראל וגוי. זרותה הקדש
אפשרתן וכפרא להם הדם: (קיט) שופבי הדם חנקי מקרבך. כי
ואתה תבער. בער עשי הרע. דם הגנבי. (קיט) אלהי' אלהי':

כִּי תֵצֵא לַמְלחָמָה

פסקתא ב' פרשת תצא זוטרתא

70

כשם. שנייה את ראה היא העברת שער כך ועשתה את צפראניה העברת צפראנים. ועוד"פ של עקיבא נחלה נחלק עליו למפר ועשתה נידול כדי לנו ולה תרגום ותרכבי ית טופרדה. ט"מ ראה לדברי רבוי אליעזר מדברי קבלה. דכתיב (ט"נ יט) ומפיבשת בן שאל ירד לקראת הסלך לא עשה רגלו ולא עשה שפמו. ויש לקים דברי שניהם בתחלה הייתה מנדלת אותם כדי לנוללה ובכוף ירה יטם היה קוצה אותם כדי לטורה :

פס'. והסירה את שמלת שביה טעליה. מלמד שהיה טבעיר היימנה (ט) בנדרים נאים;
שוהיתה לובשת בביתה בשעה שנלקחה פתאום וטלבישה בנדי אלמנות. וישבה
בביתה. כבית שהוא בו כדי שייה נכנס ויוצא וראה אותה כשהיא מנולת. וככזה
את אביה ואת אמה. רבוי אליעזר אומר אביה מפש רבוי עקיבא אומר עבודה זהה בעניין
שנאטר (יימין ב') אומרים לעצם אביך אתה. יורה יטם. ואחר כן תבוא אליה.
מלמד שקדם לכך לא היה לו רשות בה. ובעלה. שתהא נקנית לו (ט) באשת איש
שהיא בעלת בעל. והיתה לך לאשה. לנוהג בה (ו) מנגן אישות : (טאות כל) שארת

פס'. והוא אם לא חפצת בה ושלחתה. הרשות בידו להוציאה ולקיים. ושלחתה
לנפשה. בנט (ויל) ואין אריך להעניקה. ומכור לא תמכינה בכוף. אין לי
אלא בסוף שהוא בסוף מניין (ויל) תיל ומכור לא תמכינה. לא תתעתר בה. הואיל ואין
טקיימה בדרך אישות אסור להשתמש בה. ועד כטה הוא עימור. אפילו להעמידה
לפני הרוח או לישב עליה כדרך שאמרו רבותינו זל בנוב נפש מהיו :

פס'. כי תהין לאיש שתי נשים. האחת רשות. מפשטע שנאמר נשים איני יודע
שאינו פחות משתים אלא לרבות אפילו יתר מיכאן. האחת אהובה והאתה
שנוואה. (ויל) זו אהובה בನישואיה וזה שנואה. בnishואיה. שטහמת שוו טן העטפים בא
לשנהתה וזו טישראל בא לאחוב אותה לבך נאמרו פרשיות הללו. ד"א כי תהין לאיש
שתי נשים הראוות להויה יצאו שפה ונכricht (ויל) שאין בהן הויה. וילדיו לו בניים.
מי שהולדות שלו יצאו שפה ונכricht שאין הولد הולך אלא אחריהן. בניים. הבנים
בדין זהה ולא הבנות שאע"פ שהבנות נבנשות לנחלת תחת האחים אינן בדין הבכורה.
והיה הבן הבכור לשניהם. הבן ולא טומטום ואנדרוניום. הבכור (טו) ולא. הכהפכוף.
לשניהם. הבתוב טבשך שהבכור לשניהם. ובן אתה מוצא בלאה ובפנינה. (טז) כמה
טעות טעו הקרים שאמרו ואשה אל אהותה לא. תקה אלו שתי נשים ודבר זה
בתויה ובגביים ובכחניים שהיו ישראל נושאים שתי נשים ובפנינה כתוב (ט"ל ח)
ובעפתה צורתה. גםicus :

ב' אורן הר א' ט

המלחים. וזה מדריך לא חוק ניתן לחייב נסני חמלייט : (ט) בנדרים נאים. כי מלמד טפל
טפל על גנד עליון כמעוי לתקופת צו. וכן נס נכל פמלת מטה (כנל"ה כמ"ה): (ט) כאשה איש.
וככל מלייך חייך מיתך : (ו) מנגן ליטות כמו טהור טהור וכוכ' צ"ל : (ויל) ואין אריך להעניקה. דס"ה
למוד מלאה טפנליה טניעיקון חותם (קידוזין ט) ודווקא ותלה ננטה לה טפס כלנד ולוח נסניקה (נכדי
מחס מיס נחמן טז): (ויל) תיל ומכור לא תמכינה. חורט מלאה כפולה לרבות סוף כוף : (ויל) שאין
ארובה בnishואיה וכו'. טז) נלה מכם מיס דווקט טהרה נס"ה כידיעס קלי על כס"ה : (ויל) שאין
בשם הויה. טליין קידוזין-חוטסין צה : (טו) ולא. סטפק צן חטף נלהטן לו צן טנעם. נלהגון צ"ע.
וכ"ט נספחי. וחייט נוטל חייט תלך פזום דזיל כל קמדמי ליב וויל הכל וcoc': (טז) כמה טעות טעו הקרים
כרי. דע כי נזילה לבניינו. נזירים מלהר פגולם בחרס צה ליטף קתי נטיס. ובכינוי גרם"ה נח"ע סי' ב'
ולתב כי לה נול רק עד. כלות הלאם שחמייט. וכל קפוסקים נס נזינו סטעס למש נזיר לך על זיין ידוע.
וארכנה פירודאים מלמדו צוס. וכגרול סדרך כי כימי לר"ג מה"ג נהפלט לו מלה כת קקלחים ננד כתלמוד
ומחלוק נדולה טה לו נזיפה. וארכניות עמדו כמלחת מזוז להחות ננד קקלחים וככלחון כס' רבינו
ספליס גלון ותלמייזו כי קקלחים הם כי פלמיינו כי' ג מלה'ג נהפלט לו מלה כת קקלחים ננד כתלמוד
כפי טטיט קלבת מלה אטוט נרטש וכטוט. נס סטמג טלט ל' טוניק לאחס גנדס אגדה פעמים כלהט
חרלה נלפסקמל הוא. וכן נכהן גנד דרטט טלט להטbor ליקח. טתי נסיס מלהפסוק להטס לא מחותה
ואנו כימי לר' ג מה'ג אהלי. כי רלה נט' הליכות הנלהט וקאנטוניס גול. צה' ליטוך ב' נטיס. מולס סלה
ידמו

ל

פסקתא מרצה: תצא זופדרתא

פרק ז. זהה ביום הנחילה את בניו. (פ'') ביום מפלין נחלות ואין מפלין בלילה. את אשר יהיה לו. (י') מלמד שהבן נוטל בראיי כבמזהוק. כגון שפט אביו ואה"כ צוג זקינו והנכדים הון ראוין לאביו שאילולי. היה אביו חי היה נוטלן הבן תחת אביו כבמזהוק באותו שהוא לו. מוחזקן מחיי אביו. לא יוכל לבקר. ואם ביכר אינו טטר

פ"ח. כי את הבכור בן השנואה יכיר. יכירנו לאחרים. מלמד שנאמן אדם לומר זה
ש בני בכור. ר' יהודה [אומר] בשם שנאמן לומר זה בני בכור. כך נאמן לומר זה
בן נושא ובן חולוצה. וחבטים אוטרים אינם נאמן. לחתלו פ"י שניים. א' פ"י שניים' כנגד
אוזד טן-הבנייה בין מטעמים בין פרובין ובן הוא אומר (גלאטיה. מה) ואני הנה רתמי לך
שכם אחד על אחיך. (יח) בכלל אשר ימצא לו. מלמד שאין הבכור נוטל. בראי
כונמו חזק שם מות אביו ואח"כ מות זקינו נכטים הבאים לו טן זקינו נוטל בשווה עם
שאר אחים. כי הוא ראשית אוניה. ולא ראשית אוניה של אשה. לו משפט הכמורה.
(ו') מלמד שהבכור יצא בדיןין. שמשפט כתוב ביתה (ג) ובכור שנולד לאחר מיתת
אביו. (כל) כגון שהיה לאביו שתי נשים ואח"כ ילדו אותן שתי נשים אין הבכור ההוא
נוטל פ"י. שנים. דבעין יכיר ולא הפסיק להזכיר. תנן התם הטהלק נכסיו על פיו ריבת
לו יחד ומיעט לאחד וחשוות להן את הבכור דבריו קיימים. ואם אמר מחתת ירושה
לו אסר כלום מפני שמתנה על מה שבתו. בתורה וכל המתנה על מה שכותב בתורה
לעג אמר כלום. והילכתא המזכת לעובר לא קנה והני מילוי לעובר שלא דיליה (כ) אבל
לעובר דיליה ניחא ליה לאיניש דילשתמעון טיליה בעובר דיליה וקנה ויתר משפטי
בכור ופשות. בפרק יש גוחלין בבבא' בתרא: בבב' בתרא
פס'. כי יהיה לאיש בן סורר וטורה. (ע) בן ולא בת. סורר וטורה. סורר על דבריו
אביו ואטו. וטורה כלשון טרא. בעניין (גלאטיה יח) באלוני טרא. וכתייב
(גלאטיה יט) (עד) [אצל] אילון טורה (כל) לסתך ט' מתהלך בנו ד"א (יכ) טורה לשון יוני
טורה ודומה לו (галיס ס) שיתה ה' טורה להם. על שנשא יפת תאר כופו סולץ בן
כורר וטורה. וכן אתה מוצא בדור לפ"י שנשא את מעכה בת תלמי מלך גשור יצא
טורה. טמנה אבשלום בן כורר וטורה: טורה. טמנת

ב א ו ר ה ר א י ס

יזמו פקלחים כי חכמי הילדיים קוו לסת נוא ט"כ נמכזון נזק רק עד סוף הלג' שחייבי. נקלות כי ורין מפעס גזירה ולט' פ"פ דין. וכחאל מלינו ג"כ לחייב תלמוד טנזלו כמ"ש דיניס לאויג' מלך כלוקים ה'ז'ל. כייחס בימיקס כן. עשו. ג"כ דורות. פגלאים לאויג' מלך פקלחים כי פקלחים. ופלווקים כמעט דעת מאות לפס. כנ"ל כדו'. ולמהר אף דנבר חזק בגאנטיז כלהן. ה'ז' טהין. זה מקומו: (פז) ביום טפיין גהלוות. (נכדרין לד) ומ"ט צפרדע זרויים כי גויה מהת דין פכוכ וחייט נגיך עוד לדינין ונילס גם כי דין פכוכ ונאיך דינין וטהו צצמיש גויה סמת יעדו לטניין: (ז"ז) מלמד שהבן גוטל וכו'. כיינו כן פטען. דורך מלכתייכ' יס'ס לו. משמע חסילו טכטיז חיין לו (ז"ר) וויס ניכל חיינו מנוכל. דהו מתחה על מה צונחוג נהורא: (ז"ח) בבל אשר יטצא לו וכו'. גז' פcum פטיכ כל אטאל יס'ס לו דכטינן פנופל נכלאי כומוחק. וזה הצע לייטה לו ה'ז' לאג' ה'ז' טהין לו טכטיז. ונגי נכו. כתיב אבל ימוא לו. דורך דזוקל כומוחק. נטעת ירושא לניד ולט' הכלוי נכו לה'ז' (הנ"ה זמ"ה): (ז"ם) מלמד שהבכורה יוצאת בדיניהם. ה'ז' פטוטיס חיינס רוזיס ליטן. ג"ל פיו. מז'יליס גע'כ לי פטפט כתיב. כלהן (ז"ה): (ז"ה) ובכור שנולד לאחד מיתת אביו. (ז"ב קמ"ג נדס מד): יכיר נמיין ושה ליכל: (ז"ה) בגון שחיה לאביו ב' נשים וו'ו'. וכן כטהחו משגרת וילדת חמומיים (レス'ס סס): (ז"ג) אבל לעובר דיליה (ז"ג קמ"ב): פוחיל ודעתו מל חדס קרונת ה'ג' גנו. ועיין פול ח"ט סי' ר"י נטהלה. נג"י סגדין נז'ה: (ז"ג) בן ולא בת. (נכדרין כה): (ז"ד) למלמד ט' מהחולף בו. וכמו טביס כחוג עד היילן ממלה: (ז"ה) תורה וג'ו' שוטה. וכמלהמרס חיין חדס עונכל ענירס פד בעיכנס ט' רוח בטוטה: (ז"ו) שבא לכל איש. (נכדרין ט'ז) מטייקז זקן אהמתון חייט נעטה כן פולר ומולר: (ז"ז) יכול לאפיין ה'ג' לו האיו וטהו לאבדין מה פאנ' ולט' סדריק ח'ע חיינו סומע חייע טומע. נג'ז'ט מס' חייט סומע כלמות נ'ג'ן כן כוילר ומורס זולל וטונת ה'ז'

פסקי חטא פרשת תצא זוטרתא

הו' אומר אף זה כיוצא בו, ויסרו אותו. (כט) תלמיד שבית דין סלקין אותו, ולא ישמע אליהם, ואחר שלקה עוד נהג בדרך הראשון: פס': (כט) ותפשו בנו אביו ואמו. (ולא נידמיין). תלמיד שאינו נסקל עד שייהא לו אב ואמ. דברי ר' מאיר. והוציאו אותו אל זקנין עירו. (ב) מצוה בזקנין עירו ובשער מקומו:

פמ' ז. ואמרו אל זקנינו עירו בנווותה. וזה שלקה בפניםם. (לט) היה אחד מהם נידם או חיזיגר או אילם. או חרש אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר ותפשו בו ולא נידמיין. והוציאו אותו. ולא חינרין. (לט). ואמרו. ולא אילטימים. בנו זה. ולא כסומין. ומתריןכו בפני שלשה ומליקין אותו. חזר וקילקל נידון בעשרים ושלשה. זול וסובא. זול בבשר וסובא בין. וכן הוא אומר (מטלי כנ) אל תהי בסובאיין בזולי בשר למו. מיכן אמרנו בן כורע ומורה שנגב משל אביו ומשל אמו ואכל חרטימר בשר ושתה חצי לוג יין חייב. רבי יוכי אומר חצי מנה בשר ולוג יין מבול חרטימר שאמרו חכמים חצי מנה הוא שבעש שבעל רבי יוסק בין כך כפל בבשר. בסנהדרין. ואינו חייב עד שנגנוב משל אביו ומשל אטו דשלא ליה ואין חייב עד שיאכל מה שלקה מאביו ומאמו ברשות אחרים. דברין דלא בעית. בוא וראה עד היבן הגעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה שערכו של יציר הרע כך הוא. היום אומר לו עשה בן למהר אומר לו עשה. בן נדול ממן עד שטורדו פון העולם. למהר מגמר נכסי אביו ואמו ויוצאה לפרש דרכיהם ומלסתם את הכריות לפיכך אטרת תורה ימות זכאי ולא ימות חייב;

פס'. ורגמוּהוּ כָל אֲנשֵׁי עִירֹוּ. שְׁמִיתַתְּנֵן שֶׁל רְשֻׁעִים הַגָּנָה לָהֶם וַחֲנָאָה לְעוֹלָם. יַיִן וְשִׁינָה לְרְשֻׁעִים הַגָּנָה לָהֶם וַחֲנָאָה לְעוֹלָם. וְלְצַדִּיקִים רְעֵה לָהֶם וּרְעֵה לְעוֹלָם:

פס'. וְכִי יְהִי בָּאִישׁ חַטָּאת מְשֻׁפְטָת מְותָת וְהַזְּטָת. וְתַלְיַת אֹתוֹ עַל עַצְמָתָו. (לנ') טִיבָן אָמָרוּ הָאִישׁ גַּתְלָה וְאַיִן הָאַשָּׁה גַּתְלָה. אָמָר לָהֶם ר' אֱלֹעָזֶר וְהַלָּא שְׁמַעַן בְּנֵ שְׂטָח תְּלָה נְשִׁים בָּאַשְׁקָלוֹן אָמָרוּ לוּ שְׁמַנִּים תְּלָה שְׁהִיוּ בְשִׁפְנִוּת וְאַיִן דְּנִין שְׁנִים בַּיּוֹם אֶחָד אֶלָּא שְׁהִיְתָה הַשְׁעָה צָרִיכָה לְכָךְ לְלִמְדָה בָּה אֶחָדִים. וּכְשָׁם, שְׁעָה זוּ לְפָנִים טַנְחָה כֹּךְ עַשָּׂה זוּ שְׁתְלָה נְשִׁים. יְכוֹל, כָל הַמּוֹתָתִין יְהוּ גַּתְלִין. תַּלְיַת אֱלֹהִים תָּלוּי. מִתְחַדֵּף שְׁפּוֹשֶׁת יְדוּ בְעֵיקָר הַיִהְיָה. נִסְקָל וְגַתְלָה אָפָּה כָל בְּיוֹצָא בָוּ: בִּיצָה הַיּוּ עָשִׁין הַיּוּ מִשְׁהִין אֶת דִּינָו עד לְעַת הַעֲרָבָה. וּגּוֹטְרִין אֶת הַדִּין וּסְקוֹלִין אֶת הוֹלִין אֶת הוֹלִין אֶת קֹשֶׁר וְאֶחָד מַתִּיר כִּדְיַי לְקִיִּים בָוּ. מִצּוֹת תְּלִיה לְהַרְאֹות אֶת הָעָם שְׁחוֹא תָּלוּי. וְתַלְיַת אֶת הוֹלִין עַל עַצְמָתָו. קֹרֶה הַיּוּ מִשְׁקָעִין בָּאָרֶץ וְעַז יְוֹצָא מִמְנָה וְתַולָּה בָוּ:

פס'. לֹא תְלִין גְּבַלְתָּהוּ עַל הַעַצְמָה. מִתְחַדֵּף עַצְמָתָה נִזְוָל אָפָּה כָל שְׁחוֹא נִזְוָל. טִיבָן אָמָרוּ אַיִן טְלִינִין אֶת הַמְּתָת; יְכוֹל שְׁאַיִן טְלִינִין אָפְילָוּ לְהַבְיאָה לוּ אָרוֹן וְתְכִרְיכִין לְהַבְיאָה לוּ מִקּוֹנְנוֹת לְשְׁמַע עַל יְדוֹ. עִירּוֹת תַּל עַל הַעַצְמָה יָצָא דְבָרָה שְׁחוֹא לְכִבּוֹדוֹ שְׁחוֹא טֹוטָר לְהַלְיָנוּ. בִּי קָבְרָתְקָרְנוּ אֶת הוֹלִין וְאֶת עַצְמָתָו. טִיבָן אָמָרוּ אֶחָד אֶבֶן שְׁנָקָל. וְאֶחָד עַצְמָתָה בָוּ וְאֶחָד כּוֹדֶר שְׁנָחָנָק בָה כּוֹלָן נִקְבָּרָין עַטּוּ. בַּיּוֹם הַחוֹא. קָחָם

ל' בְּאֹרֶה הַר אָס
ף מיט צומע כלמור כהן טורר ומורה זולג וסוניה כל"ל וכ"ה פ"ג נספרי. וכנה נח"ה לאנגל"ה בן יככל
הפילו חמל לו הניו לסתוקה אם כי נשכח ולא שמע לו ולא סתוקה ח"ל צו. ודרכי. מוסלמים אלה גמיל
כט' קדושים היהם והניו תיילו ולת בנטוטין פטמותו יכול הפילו חמל לו הניו לסתוקה הות סדר נשכת
ת"ל. וחתם בנטוטין חצנולו. כולכם חייניס נכזדי. כרי זס לימוד מהלך לנני בן כסלו. וכל' ספק שתגמיד
פועה כסוף' נזכר. כנהון. חיינט נשכת וגארק נמחקו טס: (כט) מלמד שב"ד מלקיין אותו. סייע נ"ד
של ג' מלקיין לותו נטעס רלהונכ: (כט) ותבשו זו הניו ולחטו מלמד טמיינו נסקל וכו' כט"ל. ונבען וווע
נדמיין פ"ס וגארט נסיפקן טהומכין: (ט) מצוה בזקנוי עירו. וכ"ט ג"כ נספרי. עיין (מכות ז') וזה
כט"ד זקניט מטה געלמאן פוח: (טט) היה אחד מהם נידם וכו'. (אגדרין ט"ה): (טט) ואמרו
וילא אוילטס. לך נבי מזiah ט"ר כתיב וווער הנני פגמלט אל' חזקיאס דורך מכחן קלחין לנטות להטס
לדכל לפני הלאים. וכנה כהן כתיב ולחמו היל זקי טיעו מטעם טבניאס יהמלו גאנז זס טוכר ומורה ט"כ
דוכס ולחמו ולחם הלאים. טיעו ג"כ טהוב יהמל חכל גס סהס גה חכיש היילמיה. וית לאכוון דכל זס ג"כ
נח"ה לאנגל"ה ז"ל: (טט) מאאן אמרו האיש נתלה: (אגדרין מ"ה) כדרכיו מקמים:

הערב שפטנו? כי קללה אלהים תלוי כלומר מפני פניהם שקיים את השם. ונמצא שם שמות מתחילה. ולא תטמא את אדמתך להזהיר בית דין עליך: פס'. (ל) לא תראה את שור אתיך. וلهلن הוא אומר (טווות כנ') כי תפנע חרי מצות טצא חמור ופורה רועים בדרך אין זו אבדה. חמור וכלי נופלים זפירה רצחה בין הכרמים חרי זו אבדה. שהייב להшиб שני נדחים, והתעלמת מהם. (לו) יש פעמים שאתה מתעלם, כגון זקן, ואינה לפי בבודו או שהיתה אבידתו מרובה משל חברו. השב תשבם לאחיך. אפילו עד כתה פעמים. (לי) החזרה למקום שראוה אחרים (לא יטפל) בה; נגנבה או שאבדה חייל באחריותה עד שיכניסנה לרשותו: פס'. ואם לא קרוב אחיך. (лем) לעשות רחוק בקרוב. ואספתו אל תוך ביתך; לרשותך (LEM) ולא לרשות אחרים. והיה עמן עם דריש אחיך. וכי לא ידע שידרוש אחיך אותו שאין אתה נתנו לו, אלא מהו עד דריש אחיך אותו (ז) עה שתדרוש את אחיך שלא רמאי הוא. והשבותו לו להביא אבידת עצמו שאם היה תועה בדרך שאתה חייב להוליבו אל עיר מושב: פס'. וכן תועה להפטורו. לימך הכתוב (מ) שאם מצאת חמור אחיך שתהא עשו ואוכלה. וכן כל הבאות עשות ואוכלות. שמלתו. להביא כל כפות. מצא כסותו של חבירו פנעה אחת לששים יומם ושוטחה לצורכה. שלא תתעפש אבל לא לכבודו שיכנסו אנשים בתוכו ביתו ייראו את הנסיבות שטוח. וכסבירים הם שהיא שלו. כל כסף ובלי נחשת משמש בהן לצרכן שלא יעלו חלודה אבל לא לשחקן. כל עז משתחטש בהן כדי שלא יركבו. אף השטחה הייתה בכלל כל אלו. ולמה יצא לחקיש אליה מה שטלה מיוודה. שישי לה סימני ויש לה טובען אף כל דבר שיש לו סימני ויש לו טובען. וכן תועה לכל אברת אחיך. לרבות הכל-טפורש בכבא מציעא. אשר תאבר טמוני ומצאהה. הדבר שהוא אבוד ממנו ומצוין אצל כל אדם אתה חייב להחזיר יצא הטziel מן חיים. ומן הנרה והמושיא בסרטיאopolיטיא שהרבאים מצוין שם מקום שנאבד מבל אדם. שם מצאה. פטור עליה לא תוכל להתעלם. ליתן לא תועה עליה. (מנ) לפניו יושבעלים. לא תראה את חמור אחיך. וلهلن הוא אומר כי תראה ליתן. עליון עשה ולא תועה. או את שורו נופלים בדרך. מיבן אמר מצאת ברפת אינו חייב בה. בראשות הרבאים חייב בה. והתעלמת מהם. כלומר אין רשות לך שתתעלם מהם. רבנן אמר פעמים שאתה מתעלם. כגון בהן והיא בבית הקברות או זקן ואינה. לפי בבודו וכו'. הקם תקים עמו. העמידה וגפלה אפילו ה' פעמים חייב שנאמר הקם תקים עמו. תלך

בְּאָוֹר - תְּרֵאָבָה בְּאָוֹר - תְּרֵאָבָה

פסיקתא פرشת תצא זומרתא

וישב לו אסר הוואיל ועליך מצוה אם רצית להקם הকם פטור. שנאסר עמו... בזמנן שהוא מתעסק עמו ולא בזמנן שהליך וישב לו. אבל אם היה בעל החמור, וכן אין חולה עליו מצוה להקים שנאמר הוקם תקים עמו :

פס'. לא יהיה כלי נבר על אשה. שלא תלبس אשה לבוש זכר ותלבך לבין האנשיהם (מן) ולא תלبس כלוי זיין ותצא לטלהה. ולא ילبس נבר שטלה אשה שלא יתקשט בתכשיטי נשים וילך בין הנשים. רובותינו זל אמרו כלל תיקון אשה אסור לאיש. וישל איש על האשה. כי תעבתת ה' אלחיך כל עושה אלה :

פס'. כי יקרא קון צפור לפניך. פרט למוטמן. כגון תרגנולין אווזים ויונקים הנדילים בבית. קון צפור. מכל מקום בין טחובין. (ימ) בין מועטים. (ימ) לפניך. לרבות אווזים ותרנגולים שכננו בפרדס. בדרך. רשות הרבים. בכלל עץ. להביא על האילנות. או על הארץ. כמשפטו. אפרוחים או ביצים. מה אפרוחים בני קיימת אף ביצים בני קיימת ולא מוחרות. ומה הביצים צרייכים לאמן אף אפרוחים הצרייכים לאמן. יצאו אפרוחים שאינן צרייכין לאמן. והאם רובצת על האפרוחים. (ימ) פרט לטעפת. יכול ע"פ שכנהיה נוגעות בקון תל והאם רובצת. (ימ) ד"א שיהיה עוף טהור רובי על ביצים טהורים. שייחו כולם טין אחד. לא תכח האם על הבנים (ימ) אפילו לטהר בה את המצורע :

פס'. שלוח תשלוח. אף פעמים רבות. (ימ) פרט לקורא זכר. הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוכה ואיןו משלה וחכמים אומרים משלה ואין לוכה. למען ייטב לך והארכת ימים. לעולם שכלו טוב. ולעולם שכלו ארוך. (ט) ומזה הקלות לך מוצות המורות שבתורה על אחת כמה וכמה :

פס'. כי תבנה בית חדש. אין לי אלא בינה. (ימ) לך יירש וניתן לו במתנה פנין תל ולא תשים דמים בביתך. להביא כל שיש בהן שיטת דמים לנו בוחת שיחין וטערות. ומה תל'נן. דבר הכתוב בהוויה. ועשית מעקה לנגר ולא תשים דמים בביתך. חרי כאן עשה ולא תעשה. כי יפל הנפל. (ימ) ראוי היה ליפול אלא טנגולין זכות על ידי זכאי וחובה ע"י הייב. מטנו. ולא לתוכו. כגון שהיתה רשות הרבים נבואה מנו עשרה טפחים ונפל לתוכך ננו פטור :

פס'. לא תורע כריך כלאים ולהלן הוא אומר (ויקלע יט) שדר לא תורע כלאים מלמד (ט) שכלי הטקיים כלאים עובר ללא תעשה שני לאוין. (ט) פן תקדש המלאה. מלמד שאסור בהנאה. המלאה הורע. (ט) מאיתך משתריש וענבים טישעו כפול לבן. ד"א פן תקדש המלאה פן תוקד אש: אשר תורע. להביא את הורע (ט) והרוח מסיעתו. ותבאות הכרם להביא כרם שאינו עונsha פירות : **פס'.** לא תחרש בשור ובחמור יהדו. זה עם זה. ד"א (ט) להביא בדין (ההורש) והמניג והיושב בקרון :

באור הרא"ם

(מן) ולא חלכס טפה כלוי זיין וכו': כי"ל (טיל ג"ט): (ט) בין מועטים. כי"טוד לנוין ימי: (ט) לפניך לרבות אווזים וכו'. דוכט לפניך סכין לפניך ומכיוון לך (חולין קל"ט): (ט) פרט לטעפתה. כי" מילול כתיב ואלה יוסכת מילול רוגצת מטעם. פנכניס. עוגנת. נקון נוגנת מקלי (חכש הספרדי): (ט) ד"א שידיה. עוף תהיר. וכו'. לדפסול דזוקף טפוכת נקלת ולמה טמלה: (ט) אף"י לטרור בה את המצורע. (חולין קמ"ב). לטו"ל למכח נלה הקחנה. על פגניות דבוקס ממחטי קלה ملي נלה מקח פלאס מסילו. למאמר נס לחם במלוכט כך פילט הרכוב"ד (חכש הספרדי): (ט) פרט לקורא זכר. הוויט סלח תפלה. לחם קלה דזוקף. וקורלו זכל דרכו לארכין מל הנכויות: (ט) ומה אקלום בסס דליסר כך וט' כי"ל: (ט) לך ייסך וכו'. מניין תל'ן. ניתת מ"מ כי"ל וכ"ט. נספסלי. ובקרלו ולמה. חסם דמיס סול דרכך נס"ע כמו טמיסים: (ט) ראוי היה ליפול. (ט) רמי טיפה ליטול ספארי נלה נפל וככחו קולמי נפל: (ט) שנל הטקיים כלאים. כ"ט זודע טפוכר נטני מהוין. ומקיים פין (ע"ז ס"ד) נפרט"י מקיים טפוכת סייג ונדר כדי לקיימן דללא"ס כי' לנוין בו מעסך וליין לוקין טלו. וע"ט נתום: (ט) פן הקדש וכו'. טלטול נגאלת כספלי ילייף ג"ט קדס קדס ע"ט וכוכונו כמו ספוא (חולין קמ"ו) סיליף קדס דרבכיה מיל ייחס קדס גנגי טרול מה נבלן הנמלס (געילה סגלה פוח). כי"ט חיון סגלה (ז"ה) ויכוון: (ט) מאיתך חנולס מתקדש מתקדריס כי"ל (כלחיס פ"ז) ע"ט: (ט) והרוח מסיעתו. [כלחיס ק"ג] וכעלתו קrhoח להחכו נותר לפניו לסוכר ע"ט: (ט) להביא נדיין כרכז וממשיג וכו': כי"ל וכ"ט כספלי יכוון:

פְּסִיקָתָא   **פְּרַשְׁתָּה**   **זֶוּטְרוֹתָא**   **לֵחָ**

פס'. לא תלבש שעטנו. דבר שהוא שוע טווי נוו' (נח) פרט לנוי צמר ולאציצי פשתן.
לא תלבש. ולהלן הוא אומר (ויקיל יט) לא יעלה עלייך. מה לבישה שיש לו
לנוּפַה גָּנָא אֶת לְהִלְןֵנָן בָּן, יצא המפשיל קופתו לאחורייו. יהדייז. פרט ללבוש חלוק של
פַּשְׁטוּ יְלִגְעָבָן בָּנָן אֶת הַמְּבָרָךְ.

פס). נדילים תעשה לך. זה הלבן. טניון להביא את התכלת תיל (נמלכ טו) ונחנו על ציצית הכהן פתיל תכלת. תעשה. ולא טן העשו. שלא יוצא ניסין כן הטלית ניועה שלא יעשה טן חמיין ומן הנימיין ומן הנדרין כדמפורש בפרשת ועשה לזרם ציצית על ארבע ולא על ת' . כסותך פרט לכל כתות שאינו מרובע. אשה תכטה בה... פרט למעפורת שאינה מכטה האשׁו ורוביו : ...

פס. בכייך איש אשה ובא אליה ושנאה. (גט) רבבי יהודה אומר אם בא אליה לזכה
בשומן (ובא אליה). וימרו אותו. בוא וראה אם עבר אדם על (ויקלעין) ואהבת
לרעד כפוך. סופו לעבור על לא תקום ולא תתטור ועל לא תשנא את אחיך בלבך :
פס. ושם לה עליות דברים. יכול אפילו (ס) אמר לה: הקדיחה תבשילו: ולא
הקדיחה. נאמר כאן עליות דברים ולמטה נאמר עליות דברים. מה להלן
טענת בתולים. אף כאן טענת בתולים. והוציא עלייה שם רע. (סלה) להביא ביאח
אחרת. ואמר את האשה הזאת לקחתי. (סכ) בעמידתה הדברים נאמרנית שנאמר הוצאה?

וְאָקַרְבֵּ אֲלִיהָ וְלֹא מֵצָאָתִי לָהּ בְּתוּלִים . . הָרִי עֲדִים שׁוֹזִינָתָה בֵּית אָבִיהָ :
סֶם . וַיָּקַח אָבִי הַגְּנֻרָה וְאַמְתָה וַיּוֹצִיאוּ אֶת בְּתוּלֵי הַגְּנֻרָה אַעֲפָ שָׁאַן לָהּ אָב אוֹ אָם .
וְלֹטָה נָאָמָר אָבִי הַגְּנֻרָה וְאַמְתָה . הָנָן שְׁגִידָלוּ גִּדְוָלִין יִבּוֹאוּ עִם גִּדְוָלִיתָן ; וַיּוֹצִיאוּ
אֶת בְּתוּלֵי הַגְּנֻרָה . אַל זְקִנָּי הָעִיר הַשְׁעָרָה . אַל בֵּית דָיוּ : כְּכֹל זְקִנָּי

פס'. ואמיר אביג'ה הנערת אל הוקנים... (סג) מיכן שאין רשות באשה לדבר במקום
האיש. את בתיה נתתי לאיש זהה (סד) מלבד שהרשות בידי האב (לנרש) את
כחו קטנה לאיש. אסורה שאין אלו יודעין למי זהה. התיריה שזה הוא בעלך.
תירוי אביג'ה הפה ייזאפה בזאת הפקה לאשיה ונושיא אה... (סז)

ס' בון יעקב אופר דברים בכתבן ווהשלה ממש : [\(๖๔\)](#) ב- [\(๖๕\)](#) ב- [\(๖๖\)](#) ב-

פס'. ולקחו זקני העיר ההייא את האיש . ולא הקטן . ייסרו אותו . בטפות : פס'. וענשו אותו מהה כספ . ונתנו לאבי הנערה . ולא' התבונחת לך נכתבן חסידין . הנער . לאבי הנערה . ולא' הנירות ב': כי הוציא שם רע על בתולות ישראל . (ס) לא על זו הוציא בלבד אלא על כל הבתולות שבישראל הוציא . ולו תהיה לאשה . ברואיה לו לקיימה . פרט לאלמנה לכהן גדול בראשה וחלוצה לכהן הדיות . (ס') זה חומר במצויא שם רע בשם שהאונס אסור לשלהת כך מוציא שם רע . נאמר כאן לא יוכל לשלהת : אונאטר : באונס לא יכול לשלהת כל ימיו : עז' ב' ב' :

וחוץ למו דוקה : (נ) פרט לנוי צמר וכנו. (ס) מילון מקוליס וקוניס ביהל : (ס) ה' חומר לס נס עלייך לוקה כ"ל (כתנות מ"כ) פ"ס טרוי סונל טוקה רק מכות מלחות מטוס לך תן. רכיל ט"ס נפלט ז' ומ"ז נתום : (ט) אטר לסת הקלהות לה טנטילו ולה קקיעת כ"ל : (ט) להביא ביאת אחרת. סיינו פ"ס כלכלך ודויש מלה כפולה וטס לה עליות דגליים וסוויה פניה טס רע. והנה נפי סוניה פט"ס (כתנות מו.) לה פגנחי דרכה או כי כל ספלונחה לרעה ויכנן לך לס בגען בועל או לה צעל : אבל העילות דכליות פועה לך פגנלה לחמל כלכלך ומסקנתה בגמ' טס . וסו"ה שולייך כוש חכל חילו לו הינו עאלס יפה לפען"ל . וענ"ג : (ס) בעמידתה הרברים נאמרים . ט"י פיגיד לה סכלרים נפניהם דכניין. דמי נע"ד : (ס) מכאן שאין רשות וכו' . מדחין, וhma הני הנעיכס, ולהם כתיב ולחמש כנו, שתחות למטה חני' הנערך ולחמש (חנס נפלאי) : (ס) מלמד שרשות ביד האב לkadush את בתו סקאנס כ"ל (כתנות כב') מניין להב פגמן להטול מה כתו מן פטורך כו' : (ס) יבואו עדיו של זה וכו' . (ט) מ"ז דורי רגן וזשו פילוק זפלקו סטמלה קלוי על סעליס : (טו) לא על זו בלבד כו' . דכתין על נטלת טלהל . ג' מדר טפס לטע כו' פל כל נתקולות : (טו) זה חומר במציאא שע רע . ט"ז ממטה :

פסיקתא פרשת תצא זוטרתא

פס'. ואם אמת היה הדבר הזה. שלא נמצאו עדים (ס) להוים עדיו של זה (שנאמר) לא נמצאו בתולים לנערה ; פס'. והוציאו את הנערה. מכל מקום אף שאין לה פתח בית אב אלא שמצוות בפתח בית אביה . וסקלה כל אנשי עירא באבניים . (ס) בטעמך. כל אנשי נבלח בישראל . ניולה כל בנות ישראל . לננות בית אביה . נאמר כאן אביה ונאמר להן (ייקילנו) את אביה היא מחללת . (ט) מה כאן זנות עם זיקת הבעל אף להן זנות עם זיקת הבעל . ובערת הרע בישראל . ביעור עושה הרע בישראל ; פס'. כי ימצא איש . (על) בעדים . שכוב עם אשה . כל שכיבה . (ענ) בעולת בעל . להביא בעולה בבית אביה וудין היא אروسה . ונתו . (ענ) סתם טיתה בחנק שכל טיטה האמורה סתם אינה אלא בחנק טיטה שאין בה רושם . נאמר טיטה בידי שמים דכתיב (גיהנום) וימת נם אותו טיטה שאין בה רושם אף טיטה האמורה סתם בידי אדם טיטה שאין בה רושם . (על) נם . להביא את הטועבות . שניהם האיש השוכב עם האשה . אף שהוא קטנה ; והאשה . (ענ) אף שנבעלה לקטן . פס'. כי יהיה נערה בתוליה מאורה לאיש . (ענ) נערה ולא בוגרת . בתוליה ; ולא קטנה ; ארוכה ולא נשואה . ומצאה איש בעיר ושכב עמה . מלמד (ענ) שהפרצה קורא לנגב . ושכב עמה . כל שכיבה ; פס'. והזאתם את שניהם אל שער העיר היא . (ענ) שער שנמצאו בו ולא שער שנידונו בו . וסקלתם אותם באבניים ונתו עד שיטותו . ואם כתו באבן אחת יצאו . את הנערה על דבר אשר לא צעה בעיר (ענ) על פי התראה . ואת האיש על דבר . בתראה . ובערת הרע מקרובך ; פס'. ואם בשדה ימצא האיש . (ס) להביא כל שבעין השדה . והחזיק בה האיש ומתחאיו אשר שכוב עמה בלבד ; פס'. ולנערה לא תעשה דבר . מלמד שפטירה הכתוב מן הטיטה . (על) אין לנערה חטא מות . ולא טבות ; כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש בן הדבר הזה . (פנ) מלמד שבל עונשין שבתורה מצילין אותן בנטשן בשם . שהרוצה ניתן להצילו בנפשו ; פס'. כי בשדה מצאה . אין לי אלא שדה עיר מנין תלמוד לומר צעה הנערה המאורשה . ואין טושיע לה . בכל מקום . ומה תיל בשדה . דבר הכתוב בהוות . ואין טושיע לה הא יש לה טושיע . (פנ) בכל דבר שאתה יכול להושיע אתה טושיע

באור הרא"ס

(ס) להוים עדיו של זה . מה שלמדו לנו גמלו וכו' כל' : (ס) בטעמך כל אנשי עירא . ענ' וכו' כל פהטיס רוגניים הופס . וכ"כ בכפיו : (ע) מה כאן זנות . עט . זיקת הבעל . (גניזה) : (על) בערים . סייט פעדיס התרו צו : (ענ) בעולת בעל להביא בעולת בעל בבית אביה . סיינו טכל עלי' שלושים זנית לנים וудין לו כניסה למיטה : (ענ) כתם טיטה בחנק . כי גענכח פמלודס כתיכז זוקם נהולה ומזו גדוית נטקליס : (על) גם להביא את הטועבות . (על) נס טניכס לכננות מת יכול . ודע כי כספי וכו' נרט' נחומס נירמל למלכת נס לכננות כנחים מלטלייס . עיין גמאלתי . בכניל ויט ספכטס טכל מהלך מהחר ס"ה טליין ממיתין המלחאים על ידים כיוון טאנמל דינס למיטה לו . הנטיני מעטיסס לדלמוריין גניל קטיל קטיל : קמ"ל נס לכננות כנחים מלטלייס כ"כ יזונו למיטה . ודגניס הלו מטולרייס ב"ר ס' ל"ג ל"ג נריש דרכט' למלו (דווג ולחיטו כל) לאחלה וכו' יט ליטות לדוד כי מודד במלכות לו ומפיג כננות וכותר מטהטו כל דוד עט' : (ענ) אף שנבעלה לקטן . וסייט בן ס' טניש וווס מהד סבילה כילס : (ענ) געווה ולא בוגרת . (גניזה ס"ו) : (ענ) שהפריצה קורא לנגב . לריט ומלהט ליט געיל מהמית קטל יסנה זנית וסלאס לעיל עט' חילען לא כו' : (ענ) שער שנמצאו בו . ענברנו גו ספכטס (תמודות מג') : (עט) עפ"י ההראה . דויתס מלוון פל דכל געט שאטרו . גס : (ס) להביא כל שבעין בו . סיינו טפיחת חנוכס וכ"כ בכפיו : (פנ) אין לנערה היטה . וס אקלען מות זה מכות כ"ט כספרי : (פנ) מלמד וכו' . מילין חומס גנטס פס : (פנ) בכל דבר וכו' . סייט נהפל מלנריי גן

24

פְּנִימָה : זֶוּתָה : פְּרִשָּׁתָה : תְּצָאָה :

לה. «צקה הנערה». פרט לשאמרה הניחו לו. שלא יהרגני, דברי רבי יהודה: פס. כיימצא איש נערה בתולה אשר לא אורה. בתולה פרט לבעה פרט לモכת עז. ותפשה זה אונם (פס) פרט למפתחה. ושבב עמה (פס) בעדים: פס. ונחן האיש. ולא הקטן. השוכב עמה. (טו) כל שביבה. לאבי הנערה. ולא פס. לאבי מתה. לאבי הנערה. שיהא קנס שלו. לאבי הנערה. (טו) ולא בונרת. חמשים כקף. כסוף צורי. ولو תהיה לאשה. (פס) טלטר ששווה בעציו אףילו חינרת באפייה סומה. זה חוטר באונם מבפתחה. תחת אשר ענה. לרבות את היתוסה. מיבן אפטרו יתומה שנתאלטנה או שנתרנשת. ר' אליעזר אוטר האונס חייב והטפתח פטור: לא יכול לשלחה כל ימי. (פס) בעמוד זה חורלו: לא יקח איש את אשת אביו. ולא יגלה בנת אביו. ר' יהודה אומר כנף שרא אביו לא יגלה. הוא: לא יבא. כל שנפצעו ביצים שלו ואפילו אחת מהן. וכרת שפה. פס. לא יבא פצע דכא. כל שנפצעו ביצים שלו ואפילו אחת מהן. וכרת שפה. כל שנברת הנגיד. [א"ר] ישמעאל בן של ר' יוחנן בן ברוקה שטעתי בפרנס ביבנה מי שאין לו אלא ביצה אחת (ג). זה הוא סריס חמה. בקהל ה... (ג) א"ר יהודה ארבע קהילות הן קהל בחנין קהל לויים קהל ישראלים קהל גרים. שמשה פעמים כתיב כאן בקהל ה. חד לגופיה ואידך לדרשה. (ג) וחכמים אומרים שלשה: פס. לא יבא בטדור. בין איש בין אשה. איזהו טדור כל שאר בשאר. שלא יבא (ג) בנון הערים לפיה שנאמר לא יקח איש את אביו וסתיך ליה לא יבא פצע דכא לא יבא בטדור. מיבן שאין בטדור אלא מן הערים דומיא האשת אביו. מן השניות טנ חיבי לאוין אין בטדור. שיהא אסור לבוא וכו'. מפורש במקצת יבמות ובמסכת קידושין בפרק עשרה ווחטין. נס דור עשירי. (ג) ולטטה הוא אוטר נס דור עשירי מה להלן עד עולם. אף כאן עד עולם: (ג) טאי בטדור. בטדור מן המשפחות הכשרות. והפותר של קראין שאמר לא יבא בטדור הוא פצע דכא. וכן פטור לא יבוא פצע דכא ומתו. פצע דכא לא יבא בטדור. ועשה הפצע דכא בטדור. בידוע כי לא טוב פטור. ואני אלא בצלול. שעוניים במחנה מדין שאם בן נאמר לא יבא עמוני ומוabi נס הוא פצע דכא ויהיו ג' איסור אחד:

פס . לא יבא עטוני וסואבי . עטוני ולא עטוניה . סואבי ולא טואבית : ד .
פס . על דבר אשר לא קדטו אתכם . מי דרכן להקדים האנשים ולא הנשים . וכן
אתה מוצא ביתרו (צחות ג) ויאמר אל בנותיו ויאו למה זה עזבת את האיש
קראן . לו ויאכל לחם . לפיכך זבח להקרב בישראל . טיבן אטרו (ו) גדולה לגימה
שמקצת את הרחוקים ותרחקת את הקרובים . יתרו היה רחוק ונתקrab ועטון וסואב
היו קרוביים ונתרחקו ובו , בפרק כל ישראל יש להם חלק . נס דור עשויה לא יבא
לهم בקהלת עד עולם . בגוייה שווה . מה באן עד עולם אף טמור עד עולם . על דבר

בָּאֹר הַרְאָס בְּזִקְנֵת . זֶה יְאָמֵן בְּזִקְנֵת . זֶה הַדָּבָר אֲמִתָּה בְּזִקְנֵת .
פָּל לְוָדָף (פָּגָדְלִין מַפְּרִי) : . (סַל) פְּרַט לְמִפְּוֹתָה . סְחִינוּ נוֹתֵן ל' פְּנָפִיס : (פָּס) בְּעָדִים . כ' עַפְּס"י עַגְמָנוּ
, חִינוּ מְפָלָס קִינָס : (פְּנוּ) בְּל שְׁבִיבָה . פ' הַפִּילוּ טַלְמָד כְּלַכְלָס (קְדוּסִין י') גַּנְיָן כְּלָוָן עַלְיָס י' מְאַטִּיס וּמְדִין
כִּיל נְתֻולָּס מוֹדָשָׁ רְנִי . נְמִין קִנָּס דְּכוֹלָא מְסֻלָּמִי כְּלַמְתָּס סְסָפְלִי וּסְפָסִיקְתָּה . הַוְּלָס כְּלַמְתָּס פְּסָק הַיּוֹן כְּלַמְוֹנָס
וּזְאַפְּשָׁה מִיְּבָקִיס עַל צִיכּוֹת עַלְיָס כְּלַכְלָס וּעַיְן גְּטוּל ה"ס פ' קְטָ"ז כְּכָ"י פְּלַנְכָל בְּזָה' וּמְכָמָ"ע : (פְּנוּ) וְלֹא
בְּוּגָרָת . כ' קִינְס לְמַגְמָלָן נְגִי נְגִנָּת : (פְּחָ) טְלַמְּרָ שְׁשָׁוָתָה בְּעַצְיוֹן . (כְּחֻבּוֹת לְפָרָ) וּפ' טְוָתָה נְעַנְיָנוּ
כָּלְלִי טְנַחַל גַּנוּ ע"כ יְטָהָה : (פְּטָ) בְּעַמְוֹד וּוְחַזְור בּוּן (גִּיטָּין ג'). וְלִיְּנָנוּ זְנָ"ל כּוֹפִין לוּ טְיַתְּחָנָס מְוֹד סְפָעָס
וְהִינוּ לְוָקָס טְנַטְּקוּ פְּכָתוֹבּ לְטָמֵס : (ג') וְהָוּ סְלִים מְזָהָזָה זְכָרָל כְּזָ"ל : (גָה) אַרְבָּעָ קְהָלוֹת הַם ?
תוֹסְפָּהָל קִידּוּסִין ס"כ (וּנְקֻדוּסִין פ"ג ע"ג) נְסַתְּנָה נְגִי' וּבְמִגְסָס נְלַמְקָן כְּזָה פְּלַבְּצָה ז"מ : (גָב) וּחַבָּ"א שְׁלַשָּׁה
קְהָלוֹת הַם קְהָל בְּהָנִים קְהָל לְוִיָּם קְהָל יִשְׂרָאֵלִים . הַגָּל לְלָל קְהָל גְּרִיס כִּי גַּר הַסּוֹל נְמַמָּלָת . וְדַע
וְכִי כָּל טִיךְ פ"ס לְלַקְמָן לְהָיָנוּ מְמוֹרָל : (גָג) בְּנוֹן הָעָרִיוֹת . טִיְּנוּ דּוֹקָל מְחִיבָה כְּלִיחּוֹת . מְוּמִיטָה כ"ד
(י'גָּמוֹת מַפְּרִי) : (גָד) וּלְטַמָּה הָוּ אָוּמָר גְּבִי עַטְנִי וּמְוָאָבִי בְּקְהָל ה' עַד עֲוֹלָם . וּכ"ס לְקַפְּן בְּדָנְרִי
בְּמַחְנָל : (גָה) בְּאֵי מְטוֹזָר . כְּסָפְלִי מְלִי מְמֹזָל מּוֹס זָל : וּדְבָנִי בְּמַחְנָל מִן סְמַסְפָּחוֹת כְּכָלּוֹת פּוֹל פִּירָס
פ"ג. טִיְּנוּ סְהָלִיסָוּר נְקַמְתָּמָה נְמִילָה סְהִיסָּוּר חֲכָלָה קְמַסְפָּחוֹת כְּסָרוֹת פָּס : (גָו) גְּרוּלָה לְגִימָה . (פָּנְסָדְלִין ק"ד) :

178 • פסיקתא נ' פרשת תצא ז' טרחתא

אשר לא קדטו אתכם בלחם ובטמים. טין אפלו המלך באכשניזתו צריך עורה שחרוי ישראל היז אוכליין את הטענו ושותים מיה תבר ואעפ"כ כתיב על דבר אשר לא קדטו אתכם בלחם ובטמים. בוא וראה כמה בין בני עשו לבני לוט בתוב בפרשת אלה הדברים (לכיס נ) ואלה מלאכים טמבדבר קדשות אל סיחון מלך השבון. אוכל בכך תשבירני ואכלתי וטם בכוף תחנן לי ושתיתי וכתיב (טט) כאשר עשו לי בני עשו היושבים בשער. ולא אבה פיווון ונוי. מלמד שכני עשו להם שוקים וטבזו להם. אבל בני לוט לא די להם שלא נתנו להם בחנים ונום לא הקדיטו להם בכך כטו שעשו בני עשו אלא ששבר עליהם את בלעם בן בעור דבתייב על דבר. אז עצת בלעם. וכן הוא אומר (נמלג נ) חן הנחה היו לבני ישראל בדור בלעם. אשר לא קדטו אתכם בלחם ובטמים. בדבר קל (טט) בדרכ. בשעת צרותכם. בצתתכם טטרים. בשעת גאותכם ועיניכם לעליונה. ואשר שבר عليك את בלעם בן בעור. נגאי לו לבלעם:

פס. ולא אבה ח' אלהיך לשטווע אל בלעם. לא רצה בקרבנותיו. ז' יהפוך ח' אלהיך לך את הקללה לברכה. מלמד שהמקלט תההפהת עליו הקללה כיון שהוא בחנים. חוץ מתלמידי הכתים שקהלתם אפלו בחנים פגע. כי אהבך ח' אלהיך. שלשה פעמים בתוב בפסוק ח' אלהיך בננד שלוש טקומות שעמד בלעם לקל בהם את ישראל ולא הוצלה (נמלג ט) ויעלהו במות בעל. ויקחוה שדה צפים. ויקח בליך את בלעם ראש הפעור. והגה ברכת ברך זה שלוש פעמים:

פס. לא תזרוש שלום וטובתם. לקיב' מהם נרים. כל יטיך לעילם. ולעלמי עולמיים: **פס.** לא תתעב אדווי כי אחיך הוא. דגנת עטך טעה אהוה וטבר לך לחסזמים. וכן אמר חז"ל (טט) רחטנא (אמר) בטולך או בטולא דבר עשו:

פס. לא תתעב מצרי כי נר היהת בארץו. מלמד שמקובלין עליהם נרים. כי נר היהת בארץו א"ד אלעוז בן עורייה מצרים לא קבלו את ישראל אלא לצורך עצמו שנאמר (נמלג ט) ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי טקנה על אשר לי. ואפ"ה קבוע להם הכתוב בשבר. (טט) התקבל את האככנאי בתוך ביתו ומאלילו ומשקוו ומהגנו מנכסי עאכ"ו:

פס. בנים אשר يولדו להם דור שלישי. א"ר שמעון מצרים השיליכו את ישראל בתוך היאור ואדוויין הקדימו את ישראל בחרב ולא אטרן הכתוב אלא עד שלשה דורות. אבל עטונים ומואבים על שנשאו (ק) ונטלו עצה להחטיא. את ישראל אטרן הכתוב איסור עולם מלמד שהטמיות קשה לאדם מן החורנו שההורנו מוציאו טן העווה"ז בלבד והטמיות להחטיאו מוציאו טן העווה"ז וממן העווה"ב. (קק) בנים אשד يولדו. אלו הבנות. דור שלישי יביא להם בקהל ח' .. (קק) א"ר יהודה נר מצרי היה לי חבר מתלמידי רב עקיבא ואמר אני נר. מצרי נשוי ניורת מצריית. אשיה לבני בת ניורת מצריית כדי שיהא בן בני בשר לבוא בקהל לקיים מה שנאמר דור שלישי ונוי:

פס. כי תצא טחנה על אויביך. כשהתאה יוצא בטחנה על אויביך. בננד אויביך אתה נלחם. ונשמרת טכל דבר רע. אפלו לשון הרע. ת"ר ונשמרת טכל דבר רע שלא יהרר אדם (אפלו דבר) ביום ויבוא לידי טומאה בלילה. א"ר פנחס בן יאיר תודה טביהה לידי מעשים טובים. ומעשים טובים לידי והירות. וזהירות לידי וריאות. וריאות לידי נקיות. נקיות לידי פרישות. פרישות לידי טהרה. טהרה לידי קדושה. קדושה לידי ענוה. ענוה לידי יראת חטא. יראת חטא לידי חסידות. חסידות לידי רוח הקודש. רוח הקודש לידי תחיית המתים. וענוה יותר טכלם שנא'

(ט) בדרכ בשעת צרותכם. כספי נגי נטע פלופכס פיעט מי פטוח נדרך טול נטיכוף למ כמו פטוח נפיר טכל מוכן: (טט) רחטנא חי גטול וכוכ' כט"ל (ניטין י"ז): (טט) התקבל אבסנאי. (נכחות טט:) האללה חי נכיתו וכו': (ק) ונטלו עצה להחטיא את ישראל. נטה נטע נטיטיס: (קל) בנים אשר يولדו להם אלו הבנות. (קוזין טט): חלון סכתוב גליה: (קל) אמר כי מינמי נל מגלי ס"כ

פסקתא זוטרתא רשות-תצא זטראטזט

„(ישע' סה) רוח ה' אלhim עלי יען טשח ה'. אותו (זג) לבשר ענוים דברי ר' יהושע בן לוי:
פס' . כי יהיה ברך איש אשר לא יהיה טהור טקרה לילת . אחד חיום ואחד הלילה
לטחונת . (זג) אלא שהלילת טרנילו לך . ודבר הכתוב בהזה . ויצא אל טחוץ לטחונה
לא יבוא אל תוך המחנה . זו מצות עשה ולא תעשה . רבנן ישמעאל אוטר ויצא אל
טחוץ לטחונה . זה טחונה לוייה . לא יבא אל תוך המחנה . זה טחונה שכינה :
פס' . וזה לפנות ערב ירחין בימים . מלמד שטבילה מביעוד יום . וככowa השימוש יבוא

אל תוך הטענה . ביאת שפטו. מעתה פליכנט א' אומגא .
 פס) .. ויד תהיה לך . אין יד אלא מקום וכח"א (טמול ל' קו) והנה מציב לך יד . ואומר
 (גמלניל ג') איש על ידו לדגלייהם . מחוץ למavanaugh ויצאת שם חוץ . בבית חכמת
 (קכ) ולא בעמידה מלמד שאין נפנין מעומד . (קו) ואין נפנין למותר ומערב . אלא לצפון
 : ודרום ואין טקנח ביטין אלא בשטאל מפני שהיטין קרובה לפה ובאה מראה טעמי תורה :
 פס) .. ויתד תהיה לך על אונך . על מקום זינך זה צד שמאל . שהחרב תלולה בו .
 והיה בשברך חוץ . בישיבה ולא בעמידה . וחפרתת בה ושבת וכיסית את צאתך .
 רבי ישמעאל אומר מיכן שלא יהא אדם הופך פניו . כלפי דרום יהיו עגבותיו במערב
 (ק) מפני שהשכינה במערב . לכן נאמר ושבת שעמיה . עומד וחזר ומכמה :

פס'. כי ה' אלהין מטהילך בקרב מהןך ז' זה הארון ז' והיה מהןך קדוש. מיכן אמרו לא יקרא אדם שטעה בצד משורה של כובסין ולא יכנס לבית הבורסקי ולא יכנס לטרחין וספרים ותפלין בידו. ומהיה מהןך קדוש ז' קדשו. מיכן אמרו לא יכנס להר הבית במקלו ובאנדרתו ובטנעליו ובאבק שעל רגליו ולא יעשה קפנדרייא ורקייקה סק"ז. ולא יראה בר ערות דבר ושב מאחריך. מלמד שהעריות מסלכות את השכינה: פס'. לא תטניר עבר אל אדוניו. מיכן אמרו חכמים הטער עברו לבנענים או לחו"ל יצאה לחרות ז' אשר ינצל אליך טעם אדוניו. (קח) לרבות נר תושב: פס': עמד ישב בקרברך. לא בספר ז' בטעום אשר יבחר ז' בטעום שפרנסתו יוצאה. (קע) (כachat) שעריך. ולא שייה גולה סעיר לעיר. בטוב לו. מנוה הרע לנזה היפה. (קע) בטוב לו לא תוננו. זו אונאת דברים שלא תאטר. אי עני גולה מטולטל. אמרו היה שובה עז"ז ועבדיו אתה מייחם עצמן ביחסם המשפחות:

פס'. לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש' בבני ישראל. אתה מזוהה עלייך (קיל) ואיך אתה מזוהה על האומות שלא תעשה כאומות. ובדברי קבלתך הוא אומר (מ"ל יד) ונעם קדש היה בארץ עשו (כתובות) [ככל שתועבות] הנויים". (קינ') והתרגם אמר לא תהיה קדשה ; לא תהא איתה מבנות ישראל לנבר עבד : פס'. לא תביא אתנן זונה . בין זונה בין שארכעריות דכתייב אתנן טכל טקום איזווע אתנן . האומר לזונה הא לך זה בשברך . אפילו מה באן אסוריין . האומר לחבירו הא לך תלת זה ותלין שפחתך אצל עבדיו הרוי זה אתנן . וטחיר כלב איזווע

פסיקתא · פרשת תצא · זוטרתא

זה טהיר כלב האומר לחבירו לא לך טלה זה תחת כלב זה (קיי) יכול אף העבירו ברגלו בעורה יהא חייב נאמר כאן תועבה ונאמר להלן תועבה. מה תועבה האמור להלן לשום זבח שני' (דנילס ז') לא טובח לה אלהיך שור ושה אשר יהיה בו טעם כל דבר רע כי תועבתה ה אלהיך וגוי. אף תועבה האמור כאן בשום זבח שנאמר בית ה אלהיך. (קיד) פרט לפורת חטאות שאינה באה לבית דברי ר' אליעזר. (קיי) לכל גדר להביא את העוף; כי תועבתה ה אלהיך הוא זה הזובח ז' (קיי) נם שניהם להביא שנייהם ז' (קיי) טהיר זונה ואתנן כלב שניהם ולא ולדותיהם:

פס' לא תשיך לאחיך נשך. זה הלווה וכן טשמע לא תשיך לו את המטען שלו שתתנו לו. רבית שם במלואה היה אומר לא תשוך לאחיך ומניין (קיי) אזהרה למלואה דכתיב (ויקרא ז' ז) אל תקח מאתו נשך ותربית. נשך בסוף. (קיד) לרבות כסוף מעשר. נשך אבל. לרבות אבל בהטה. ומניין (קיד) לרבות כל דבר תיל' נשך כל דבר אשר ישך. ומניין (קיד) שלא ילטנו טקרה ותרגום בנשך. תיל' נשך כל דבר. רבינו ישמעאל אומר מניין שלא אמר לו צא ושאל בשלום. פלוני או דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני תיל' נשך כל דבר אשר ישך:

פס' ז' לאחיך לא תשיך. מצות לא תעשה. והלא כבר נאמר לא תשיך לאחיך נשך בסוף. ומה תיל' ולאחיך לא תשיך. אלא אמר רבנן גמיליאל להביא רבית מוקדמת ורבית מאוחרת; כיitz נתן עיניו ללוות הימנו והיה משלח לו דורון ואמר בשבי שלוי נז' וזה היא רבית מוקדמת. זה מטנו והחויר לו טעותיו והיה משלח לו ואמר בשבי מטעתו שהיו בטהיות אצל ז' וזה הוא רבית מאוחרת. למען יברך ה אלהיך וגוי. קבוע לך הכתוב ברכת בשליחות יד. על הארץ אשר אתה בא שמה לרשותה. בשבר שתבוא תירש. כי תדור גדר לה אלהיך. ומניין להביא הנדבה נאמר כאן גדר ונאמר להלן (קיד ז) ואס גדר או נדבה זבח קרבנו מה להלן נדבה עמו אף בא נדבה עמו: לה אלהיך ז' אלו הערכים וחחרמים וההקדשות שבבלם נאמר בהם לה ערדים. דכתיב (ויקיד ז) בערך נפשות לה. חריטים דכתיב (פס) כל חרם קדש קדשים הוא לה. הקדשות דכתיב (פס) ואיש כי יקדש את ביתו קדרש לה. לא אחר לשפטו. (קיד) הוא ולא חילופו. (קיד) שאין עבר בכל אחר אלא על. (הריאשון) ז' כי דרוש ידרשו ה אלהיך. אלו חטאות ואשמות עלות ושלמים. שנאמר (פס ז) ואת שער החטאות דרוש דרש משה. והוקשו כוון לחטא. דכתיב (פס ז) זאת התורה לעולה למנוחה ולהחטא ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים. ה אלהיך ז' אלו צדקות ומעשרות בכור. ומעשר ופסח שבבלם נאמר לה דכתיב בצדקות (תגלים ז' ז) כי צדיק ה צדקות אהב ישר יחו פניטו. מעשרות דכתיב (קיד ז) וכל מעשר הארץ טורע הארץ מפרי העץ לה. טעםך. זה לקט שכחה ופהה. שהם ברשותך ואין מכיר בהם אדם אלא הוא. והיה בך חטא. (קיד) ולא בקרבנה חטא. שהקרבן אינו נפכלי אעפ' שנחאהר קרבנו. ד"א והיה בך חטא. מניין חטא ז' כלומר כל המאהב גדרו אין חפלתו שהוא ז' מתקבالت ונפרע הקב"ה מטנו. שיש בשורה שלו ז' הוליות לפני שמאחר את גדרו:

ב א ו ר ז ה ר א ז מ

(קיי) יכול אפיו העבירו ברגלו ז' ולו סקוריטו: (קיד) פרט לפורת חטאות ז' וכיינו נלה להרומס סתוניפה נטה כזחים ולא נועל: (קיד) לכל גדר וגוי. כל לנויו הוא ושותה נלויו גדר לו נגדנס. (סילע ז'): (קיי) נם שניהם להביא שנייהם. וכיינו חייס ועאלס סולת: (קיי) מתחר זונה ואתנן כלב מותרים. לכתין נס עיניכם ז' מלגנעה ז' ז: (קיד) אזהרה למלואה. וכתייג ה' תקם מלחתו לך ז' ז: (קיד) לרבות בסוף מעשר. סייטו מעאל טה. זט' ז' מע"ז ממן נגוס וס"ה ז' דמי כמו קדקש דלון ט' מסוס רכית קמ"ל דפ"פ בגנליים הולין חומו בילדולים וית' ז' מטוס רכית (זר): (קיד) לרבות כל דבר. טה לכריש טהינו לך כסף וליה הולן. כגון נבמם וכליים ז' ז: (קיד) שלא ילטנו טקרה כי. דוכט דכל כמו דכו: (קיד) דוא ולא חילופו. עיין (ל"ס ז') מסקנת סגמ' כגון נגון ענינו עלי ז' גנליים וכומס וחילו על מהל' ועננו עלי עוד רגלי מהד לקפה' ז' כמלון צענגו עלי ז' גנליים דמי קמ"ל טלית פונכ' גמל תלגר עד טענגו ז' גנליים על פטני: (קיד) שאינו שונר נב' ח' חילו על הצעני פטני:

וכיו

פְּסִיקָתָא

פס'. זכייה הדרלו' לנדור לא יהיה בך חטא'. רבי מאיר אומר (קפלת כ) טוב אשלה לא צחצחו משחרור ולא תשלם. טוב מזה ומשה שאינו נודר כל עיקר. שהיה ר' מאיר דורש בקהלת המקרא היה בזה העניין אז אשר תදור שלם. כל שבון משחרור ולא תשלם. (קכ) וזהו לוקח טוב מראש פסוק זה ודורשו בסוף פסוק של טعلاה ממנו והלכה ברבי יהודיה שהרי אמרה התורה כי תדרן נדר לך אלהיך מלמד שמצוות לנדר ולשלם. וכן מצאנו בחටידים הראשונים שנודרין ומשלטין. וכן דוד אמר (תכליט קפנ) נדרין לך' אשלים. וכן יונה אמר (יונה ב) אשר נדרתי אשלמה. ולא עוד אלא בתהילים. אמר ר' נזדה. ר' אומר (תכליט עט) נהרו ושלטו לך' אלהיכם.

(כלו) מוצא שפתח ר' זו מצות עשה. תשמור. זו מצות לא תעשה. שבל מקום
שנאמר השם פן ואל הוא לא תעשה כדר' אבון אמר ר' אלעאי. עשית
אורה לביתך שיעשוך. באשר נדרת. זו נדר. לה' אלהיך. אלו הקדישות ערבים
וחרמים וכוכב הרים. נדבה. במשמעה. אשר דברת. זה הקדש בדק הבית (כלו) וכן
הוא אופר (נחותים ח) ויעמוד עוזרא. הטעפר על מנדל עין אשר עשו לדבר. בפיך. זו
צדקה וכח'(א) (ימץ מ) יצא מפני צדקה דבר ולא ישוב וננו. אמר רבא צדקה טיהיר
צדקה. עליה לאלהיך. מי טעה דהא כיימי עניים:

פס. כי תבא בכרם רעד . (קיג) זה השביר . ואכלת ענבים . לא מוצץ . וכן שבעה
מהן והוא טמצין היין לבודו ווורק את הענבים . ענבים . ולא תנאים . מיכן
אמרו היה עיטה בתנאים לא יאכל ענבים . בענבים לא יאכל תנאים . רבוי אלעד
חכט אומר מניין שלא יאכל השביר יותר על שכרו תל נפשך . מה נפשך אין
אתה חפין באיבוד ממונך אף אתה לא תשחת ממון חבריך . וחכמים אומרים שבעד
טלט שאכל הפועל יותר על שכרו . ולא כליך לא תמן . בשעה שאתה נותן לתול
כליו של בעל הבית אתה אוכל ולא כשם בוסר . בשעה שנפטר הפרי הוא אוכל ולא
א אוכל דינזע פ' קודם לבן . מפורש בברא מציעא :

פס' ? כי תבא ? בפועל הבהיר מדבר ? בקמת רעד . ולא של גבוח ? רעד (קכע) פרט לסתות אחרים . ווקטפת טליות בידך . שלא תהא קווץ במנל . וחרטש לא חנוף על קמת רעד ? בשעה שאתה מניף חרמש אתה אובל (קל) ולא קודם (לכאן) : פס' כי יכח איש אשח . מלמה שהאשה מתקדשת בכסף דכתיב . כי יכח איש אשח .

* זולקיה וו קנייה. בענין (יכמיה לא) (קלו) (קח) לך את שדי אשר בענחותך. וכתייב
חומר שדות בכספי יקנו. ובעהה. מלמד. שנKENOT. בביאה. ובשתה. מנא לן. כדאטרלע.
מסכת קדושים וטה בכף שאינן מוציא. מכנים. שטר. שטוציא אין דין שטפניש. וכן.
הוא איטן זוצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. הקיש חזיה ליציאה מה יציאה.

בשער אף הוויה בשטר זכו במסכת קידושין. והיה אז לא נמצא חן בעינו. יכול על חנם תיל פגיעה בה ערונות דבר. מחלוקת בית הלו ובית שמא במסכת ניטין. בית שמא אומרים לא יגרש א rms את אשרו א庵 פגיעה בה ערונות דבר. ובית הלו אומרים אפילו הקדיחה תבשולו. תיל דבר. ומה תיל ערונות דבר. שלא אמר הויאל ומשום ערונות דבר נתגרשה לא תהא מותרת לינשא טקון. בטותר לה. נאסרה באסור.

(קג) והיה לocket וזו' . נכהן חסיל וכג"ל . ל"ז מומל טוב מושׁ ומזה נועל ומיטס וע"ז קלוי דנבי סמאנל
וכיה לocket טוב . וככוגה מקודס כתיב נקלע התי-הקל-תול: פס' . ויהי"כ כתיב טוב-הקל לע תול זדולט .
ר"ז כי, סטוב-מקלע ט' למלהיו טיר-לקל עליינו: יוכמו שיט-כתוב-הה הפל מדור ט' טוב; וככינו פלאודל
ומיטס טוב מושׁ ומזה ועיין במלצת-טפליס: מומל קמ"ז דראן זו וכני-חולי (חוט נ' מה בכתבי טס נס"ד):
(כלו) מוצא שפתיך זו מ"ע . (ל"פ.ו'.) וע"ט נתום: טפילתו סגן כתיב ולייה מפיקס תעוזו סיינו טפס:)
(כלו) וכיה"א ויימוד וכו' אשר עשו לדבר . וע"ט נפלט": מותר מגיל עז עשו לטס: כך לcketות טס: עליז .
כטפל פולש וכיה קדשי נלק כתיב זדולט הפל דברת כמו שטס עזו לדבך: (קכח) זה השביר . (ב"מ .
פ"ז): וילף כתיב הכל כי חבב וכחיב כתיב לע תול עליין: אצטט מיה כתיב בטול הף כלה נסוטל: .
(קג) פרט לכתת אחרים: סיינו כל עטס: (ק) ולא קודס לנין כב"ז . סיינו פטעס כמותכ לקלקע .
ליען הולל: (כלו) בעניין קנא נך רשות פלי וכו' כב"ל: ז' . ז' ב' :

פְּسִיקָתָא פְּרַשֶּׁתָּא תְּצָא זֹמְרָתָא

82

לה לא כל שכן. כי מצא בה ערות דבר. והיתה לאיש אחר. הכתוב קראו אחר שאינו בן זוגו של ראשון. שווה הוציא רשות מתחם ביתו וזה הבניט רשותה לתוך ביתו. ובכתב לה. לשטח. מיבן אמרו כלל גט. שנכתב שלא לשם אשא פסול. ספר. מלמד שציריךشرطם בספר. כריתות. ספר כורתה טבילה ואין דבר אחר כורתה. (כל' נט) ספר כריתות. שיהא כריתות. כיצד האומר לאשתו הרי זה ניטך על מנת שלא תלכי לבית אביך לעולם ושלא תשתיין לעולם אין זה כריתות. עד שלשים יום הרי זה כריתות. המנרש את אשתו. ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ טאייש פלוני. אינה טגורשת. ובע"פ שרבי אליעזר היה מטייר אין הלכה בדבריו. ונתן בידה. ברשותה בחצרה بكلתה. בכל מקום שהוא רשותה מגורשת. וכן אם הניע הגט ביד שלוחה הרי זו בידה קרינה ביה שלוחה של אדם כמותו. (כל') ושלחה מביתו. (כיוון) שנתן לה ניטה ושלחה מביתו וכו'). טפרש בפרק הזורק גט לאשתו בגטין... הטביה גט טפדיינט הים צרייך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. (כל') והלכה לרבי אליעזר. בניtin דאמר אפילו לא כתוב אלא שיטה אחת לשטח. שוב אינו צרייך. ועדין הגט. אין חותמין אלא זה. והלכה אין טוניין לגט (כל') אלא משעת (כתיבה) ובענין שתשהה אחר שנכתב ניטה שלשה חדשים. הטביה גט וחלקה. שלוחה ביד אחר. והשלוח גט לאשתו עד שלא הניע לידי. יכול לבטו טשנהניין לידי אינו יכול לבטו. (כל') ואין ביטול הגט (אלא) בפני שנים שהלכה כרב נחתם. ואם ביטול הגט ולא נתיחד עמה הזורק ומגרש בו. ובע"פ שאמרו כתובות אשא בזיבורית אם כתוב לה עידית גביה עידית והני מיili איןיש דיליה אבל מית ע"ג דכתוב עידית נכיא זיבורית. ויתומים שאמרו הכתמים בין קטנים בין גודלים בין לשבועה בין לזיבורית. ובין איש לאשה היינו שליח לקבלה או להולכה. (כל') והלכה. כרב דאמר אין האשה עושה שליח לקבל לה ניטה כדי שליח בעלה. ההוא שכיב טרע דכתוב ניטה לדבירותו בסעדי שבתא ולא הספיק ליתנו לה. לטחר תקף ליה עלמא אתה לקטיה דרבא אמר להו ליקניה ניהלה להזורה דוכתא דיתיב ביה ניטה ותחזוק ביה. דתנן געל וגדר ופרץ כל שהוא הרי זו חזקה. גט שלא בא לידי אשא (כל') עד שמת בעלה אינו גט והטלה גטו טפוק רחוק נותן אותו לה בחזקת שהוא קיים. וצרייך שיאמר לטופר כתוב ולעדים חתום. נכתב ביום ונחתם בליל פסול. והלכה גט מעושה בישראל בשער ובגנים היו חוביינן אותו ואומר לו עשה מה שעישראל אומר לך בשער והני מיili כדין ושלאה כדין אףלו ריח הגט אין בו. היה הבית של שניהם (כל') היא נדחת מפניהם שנאמר ויצאת מביתו. ולא תנסה בשכונתו: פירוש מחלוקת בית שמאי ובית הלל. ושאמור רבי עקיבא אףלו יצא אחרת נאה ממנה לא קשיא הא בזוג ראשון הא בזוג שני. דאמר רבי אליעזר כל המנרש את אשתו ראשונה. אףלו מזבח טוריד עליו דעתות שנאמר (מלכי ב') וזאת שנית תעשו בסות דעתה את טובח ה'. וכתיב (סס) על כי ה' העיר ביןך ובין (אשרך) [אשר געריך] וכו'. ולא לכתוב ניטה וחדר ליחזק מנילתא משום דכתיב וכתוב ונtan. שיעור פגנת הגט זורת ונודל. והבות אל יערב אותן באות. ואל יטחוק בו אותן ובין. שיטה לשיטה כמלא שיטה. (קמ) ובשתיים שורות יכתוב הזמן ושם האיש ושם האשה ושם המדיינ. ועיקר הגט

בָּאוֹר הָרָא"ס

(כל') ספר כריתות טיקיס כריתות נועלס כ"ל: (כל') ושלחה טביהו. עד טיהמל לה סלי לא ניפך מכלהן חמכו סזוק נס למפטחו ולמלג נגמי ספ"מ זה וכו' וסלי ניטש מיט נס פ"ד טיהמל לה סלי זס ניפך כ"ס נספי וכ"ל סכל: (כל') והלכה בר"א בנitin וכו'. סיטו סלי מט מותכת גל לודס (ניטין כ"ז): (כל') אלא טשעת נהינה. וכגען תפטה לחיל ניטש נ' מדטייס כ"ל: (כל') ואין ביטול הגט אלא בפני ב'. פלון לינו מדוקדק וכ"ל וכיוטל גט לפניו נטפי ב' כר"ג וסיט דלוך כלב טעם דכמי טלאה טיקיס כ"ז: (כל') והלכה ברב דאמר אין האשה וכו'. (ניטין סג): וטיטו טלית בטעל טליה כולכה לין האטה יכולת גטות נקנלה ודעתה קרי"ג. וסיל"ט וארצנ"ה דלוך כסמאנר: (כל') עד שמת בעלה אינו גט. דלון גט להתק מיתס: (קמ) היא נדחת מפנינו. דטמגולם דנגדי קפה מדליקת (חכ' גספרדי): (קמ) ובשתי טוויות טיקיס יכונן הזמן וכו' כ"ל:

פמ'יקתא ז' פ'רשה תצא ז' זוטרתא מב

יכתוב בשורות אחורות הכל שנים עשר שורות : קווצב טגלה באורך ורת זנודלו רוחב חצי זה השיעור . וחורת שנים עשר שורות . בשתיים הראשונות כותב הותן . ושם האיש ושם עירו ושם אשתו בכאן בשבת בכאן לירח פלוני בכאן לברית עולם במנינה ז' - ז' וכן בשתרות מצוי . וחותמין שני עדים בשתי שורות זה לפניו זה :

פס'? ויצאה מטבחו . . מלמד . שהאשה נדחת מפני האיש כדכתו לעיל . והלכה
והיתה לאיש אחר . שלא חנסה בשכונתו . אחר . הכתוב קראו אחר שאינו
בןazon של ראשון שעוזה הוציא רעה מטבחו וזה הכניסה :

פס. וְשָׁנָאָה הָאִישׁ הַאַחֲרֹן. הַכּוֹתֵב מְבָשֶׂרֶת שְׁעִתִּיד לְשָׁנָאתָה שְׁזָכָר מְעִשָּׂה
בְּרִאשׁוֹנִים. וּכְתָבֵל הָסִירִים כְּרִיתּוֹת. זְשָׁלָחָה מִבְּתוֹן. כְּדִינוֹ שֶׁל רַאשׁוֹן.
זְצֻדָּה אָנוּ בַּיִתְפּוֹת הָאִישׁ הַאַחֲרֹן. מְבָשֶׂרֶת הַכְּחֹזֶב שְׁהִיא עַתִּידָה לְקַבְּרוֹ:

פס. לא יוכל בעלה הראשון. מיבן לאשח שהליך בעלה לטרינית חיים וbao ואמרו לה' טה בעליך והלכה נישאת ואחר כך בא בעלה שתחזא טוה ומזה : לשוב לךחה. אחרי אשר הוטבעה משנטמאת אכורה לחזור לו (קמ) הא לא נישאת חזרה לו. כי תועבה היא לפני ה'. היא תועבה . (קמ) ואין חולד תועבה. ולא תחתינו את הארץ. להו היר בית דין על כך :

פס'. כי יקח איש אשה חדשה, אחד בתוליה אחד אלמנה ושותרת יכש : חדשה,
פרט למחזר נרושתו שאינה חדשתו לו. לא יצא בצבא. זה צבא הפלחה;
ולא עבר עליו לכל דבר. שאינו מכהן מים וטזון לאחיו שבט הפלחה, באותו שחוירין
סערבי הפלחה. נקי יהיה לביתו שנה אחת; להביא כונס יבנתו; וושטח את
הארון גסן עז, אשתו אשר ללחן;

פס". לא ייחbold רחיס ורכב. שבעם שאלו שני כליים ומשמשין מלאכה אחת: רחים. התחתון. ורכב זה העליון. וחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. (אם) אך כל שני כליים שעושין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. רחים ורכב. לרבות כל דבר שעושין בחן חי נפש. א"כ למה נאמר רחים ורכב שבעם שאלו שני כליים וכו' שאמרנו, כי נפש הוא הובל, להניד מה' גרים:

פָּס. (קען) כי ימצא. בעדים. (קמל) איש. פרט לקטן. גונב נפש. (קמץ) בין איש לבין אשה בין קטן לבין גדול. מאחיו. ולא אחרים. מבני ישראל להביה הונונב את בנו. וחתעהמר בו וככרו. (קמו) מלמד שאינו חייב עד שיבניננו לרשותו. זה חטער בו. וישחטש בו. בדרכינו בפרק אלו הן הנחנקיין. והונונב נפש ישראל.

איןנו חייב עד שיבנינסנו לרשותו. רבי יהודה אומר עד שיבנינסנו לרשותו ויישתמש בו שנאמר ומכרו. ואמר ריבנן בוגרנא ותניא קמא לא בעי עימור; אמר ר' רב אחא בריה דרב איקא עימור פחות משואה פרוטה אייכא בין יהו... בעי רבי ירמיה גנבו ומכרו. ישן טהו בעי רבashi טברא אשה לעוברה טהו ותיפוק ליה משום דלית. עימור כלל. לא צריכא גאנז דהו... ואלטרא וואשא דהו גאנז דהו. ימיה רבאוני בהויא (bam) בחוב (בפונט) ההייא

ישן דוגא עילויה איש דאוקטה באפוי זוקא. זמת האיש ההוא. (קיט) בוחנק (קיט) זונען
ולא הנונב את העבד (ולא מכרו) עדין; פס. השמר בנגע. (קיט) השמר בלבד העשה. בנגע זה שער לבן. הצעעה זו מחייה.
(קנ) לשטור טאדר. טשנווקק לטומאה לאחר הפטול. ולעשות. להביא אחד
געני אדם ואחד געני בנדים. (קיט) געמי בתים מנין תלמוד לומר כל אשר יורו. אטכם

באור הרא"ם

(קמ) הא לא ניסת. ס"י ינו לך נתקדשה נטחן. ומה"כ נטה כנעה מותרתת לנעלה: (קמלו) ואין הولد tuoבה. ס"י ינו מהזיל גלוצטו מנטסלהת ה"ז טעו נר כלמו הولد כשר לכזונה (קמנ) כך כל שני כליים. כנון זוג כל מסכליים חו זמד פל פכות: (קמנ) כי יומצא בעדים. נרכס"י נעדים והתלה: (קמנ) איש פרט לקטן. ס"י יט קפוץ שנגע היה סטול ממיטה: (קמיה) בין איש בין אשה: דה"ה גודלתייך כי ימלה היה לייך דוקה ח"ל ומה שנגבע מה"מ: (קמן) טלטמר שאינו חייב עד בו'. דוכס וגטלו בידו גראשו כמו ויקח לה כל חרכיו מידו: (קמן) בחנק. כי מתח מיתש מגן: (קמץ) הדוא וללא סנוונת מה שעה זולו שמלרו עדיין כנ"ל: (קמץ) השמר בלית. ס"י ינו זלח יקון בגגע: (קג) לשמור מאד משנוזק לבטומאה. פ"ס נכתן (בג"ה קלא). הין לי הלא מטהזק לטעמלה עד זלח נזקק לטעמלה מיין ח"ל הכל חכל יוכן: (קגול) נגע עי נחיכ

ב' פסיקתא ... פרשת תצא ; זוטרתא

הכהנים הלוים . בכ"ד מוקמות נקראו הכהנים הלוים . כאשר צויתם תשמרו לעשות בין מtower החלט (קג) בין מtower הסנהר :

פס. זכור את אשר עשה ה' אלהיך לטרים . והלא דברים כל וחוטר ומה אם טרים שלא דברה אלא שלא בפני טsha ולא דברה אלא להנאותו של משה ולשבחו של הקב"ה . ולכינוי של עולם כך נענסה . המדבר בגנותו של חבירו ברבים עאכ"ז . בדרך בצתכם מטטרים . מלטר שתהה הבתו בטרים . למלטר שכל ומן שהוא הדגולים נוטעים לא היו מהלכים עד שטרים טקדמת לפניהם וכן הוא אומר (מיכח ו) ואשלח לפניך את משה אהרן וממריהם :

פס. כי תשא ברעה טשאת טאותה . להביא אחד טלה (קי) ואחד שכיר שכיר והקפת החנות ושביר חמוץ . לא תבא אל ביתו . (קג) יכול ישבנו טבחו תיל לעבות עבותו :

פס. בחוץ תעטוד והאיש . להביא שליח ב"ד . אשר אתה נושא בו יוציא אליך את העבות החוצה . מיצן שבעל חוב נובה טיבורית . מה דרכו של איש להוציא הפחות שבכלים :

פס. ואם איש עני הוא . הוא הדין של עשיר . אלא שטהור הקב"ה ליפרע על ידי עני יותר טן העשיר . לא תשכ卜 בעבותו . (קי) לא תשכ卜 ועבותו עמק : פס . השב תשיב לו את העבות . מלטר שטהורנו וחוזר וטהורי לו . ועד כמה מטהורנו עד שלשים יום מיצן ואילך מוכלו בבית דין וטהורי לו כלו יום ביום וכלי של לילה בלילה . ושכבר בשלתו וברך . הברכה לך בין בירך בין לא בירך . שני ולך תהיה צדקה . לפניך ה' אלהיך . מלטר שהצדקה עולה לפניך כסא הכבוד :

פס. לא תשוך שכיר עני ואביוון . כל הcovesh שכיר שעבור בה לאוין . משום לא תשוך . לא חנול . לא תלין . ביומו תחנן שכרו . ולא תבוא עליו השמש . כי עני הוא . (קי) כל אדם עני ואביוון בפועלתו . אלא שטהור הקב"ה ליפרע על ידי עני ואביוון יותר מאשר כל אדם . טאחים . זה יהודי . או טניך . זה נה צדק . אשר בארץ בשעריך . כל שכיר שבארץ אחד שעבור הארץ ואחר שכיר הכהטה ואחד שכיר הכלים :

פס. ביום תחנן שכרו . שכיר יום נובה כל היום ושכיר לילה נובה כל הלילה . שני (ויקלח) לא תלין פעולות שכיר אחר עד בקר . כי עני הוא . ואלו הוא נושא את נפשו . שוה עליה בראש הנדבך וסיכון בעצמו לעשות לו טלאתו . ואלו הוא נושא את נפשו . הcovesh שכיר שכיר כאלו הוא נוטל את נפשו . ולא יקרא עלייך :

פס. לא יומתך אבות על בניים . מה בא למדנו והלא כבר נאטר איש בחטא יומתו . אלא שלא יומתו אבות בעדות בניים ולא בניים בערות אבות . וכן שארכ' כל הקרובים אחיו ואחי אחיו אמו ובבעל אחות אביו ובבעל אחות אמו . חמי וגיטו . הם ובניהם וחתניהם וחורנו לבדו וכו' . תאני ר' חי' שמנת אבות הן שחן עשרים וארבעה . שטר שיש בו שני עדים כשרין ויש עטחן קרובים כשר :

פס. לא תטה טשפט נר יתום . כל המטה דיןו של נר עבר בשני לאוין טשום (דיליס ט) לא תטה טשפט . וטשום לא תטה טשפט נר יתום . ואם היה הנר יתום . עבר על שלשה לאוין שנאטר טשפט נר יתום . ולא תחבל בנד אלמנה .

בין ענייה בין עשרה :

באור הרא"ס

בתים טניין . טה יקלוף פגנע : (קג) בין מtower הסנהר . טהו נקון פגנאלט : (קג) ואחד שכיר שכיר . סיעו דוקה נזקפן עליו לו מייעו יכל למתכו : (קד) יבול ימתכו נמון ח"ל לעונות עונמו כחון כ"ל . ולוכס נמן מקהל למלחלו הכה כמו שESIS לתוכו לא חכו לעונות עונטו כחון : (קג) לא תשכ卜 ובבב' עטך . כי לא הפסל לפסל לו פסל נגעונו ממס כי הפסל לפסתמץ נמתכן ע' למחל : (קט) כל אדם עני הוא בפועלתו . נספלי לפי נירסם פגנ"ה ז"ל נמל ז' מקלף (ויקלח יט) נמ מעטוק מה ירע וכו' נט תלין פשלט סכין ופס מה גלמי עני סרי ה' נמי פטי טובי פלאט ולט תלין :

קג'יך

פסקי קתא   **פרשיות הרצאה**   **זוטרתא**   **מן**

פס'. זוכרת כי עבר הייתה במצרים. שם אין אתה שומר מצותי סופר לחזה
לעבירותך. ויפדרת אליהיך טעם על מנת לךים הטעות. על בן אנכי מצוקה
לעשות את הדברך. שתהא חביבה עלייך מצוה קללה בחמורך: פס' זוכרת
פס': כי תזכיר קצירך בשדך. פרט לשקצרו והליטאים. קרסתו גמלים. וшибרכחה
הרוח. (קמ) קצירך. ולא קצירם בנענים. קצירך. ולא של הקדרש. בשדך.
(קמ) פרט לטעמר שדה אחרת. (קיט) ושבחת עומר. ולא הנדייש. (קמ) בשדה. פרט
לטמן. לא תשוב לתחתו. כמו יהא בו. שיירוו חכמים עד עומר עושה סאותים.
טיבן אמרו לא תשוב לתחתו העומר שיש בו סאותים ושבחו אינה שבחה. לנר ליתום
ולאלמנה יהיה. (קמ) מיבן יהיה ספק לקטן. וספק שבחה שבחה. אמר רבי
אלעזר בן עורי המאבד סלע ומוצא עני וhalb נתפרנס בה מעלה עליו הכתוב
באיו. ובה שנאמר ושבחת עומר בשדה [וינו] לנר ליתום ולאלמנה יהיה. ומה מי. שלא
נתכוין לזכות זכה הפתכוין לזכות על אחת כפה וכפה:

פס' ? כי תחבט זיהך . (קמג) הראשונים היו חובטין זיתיהם והוא נתנו בהם בעין יפה ; (קמג) לא תפאר אהרייך ; לא תפאר לעני בה . מיכן אטרו כל מסיע לאחד טן העניים או שטניהם אחד ואחד אינו טניה הרי זה נזול את העניים ; על זה אמר (מליל כב) לא תשיג אל תסנו נבול עולם וגו' :

פס' : כי התבצור כרפט לא תעוללו אחריך . מיכן היה ר' אליעזר אומר כרם שכוון עוללות כלו של בעל הבית רבי עקיבא אומר לעניים : اي זה הוא עוללה כל שאין לה לא בנה ולא עוף . לנור ליתום ולאלמנה יהיה . זכו בהם עניים אין רשות לבעל הבית בהם אפילו ליטלים וליתנים לעניים : **פס' :** זכרת כי עבד היה באرين מצרים על בן אני טרוד לעשות את הדבר הזה : (קסל) זכור ועשה :

פס' : כי יהיה ריב בין אנשים. אין שלום יוצא מתחת מריביה. וכן הוא אומר (כלחשי ז') כי יהיה ריב בין רועי טקנה אברם ז' מ' נרם להם לזה ללקות טריבה. וזה גנשו אל המשפט ז' אחד אנשים ואחד נשים ז' וושפטו ז' שנים אין בית דין שכול מוסיפין עליהם אחד ז' טיבן אמרו שמכות בנו ז' והצדיקו את הצדיק ז' (קפס) משום שהצדיקו את הצדיק ז' והרשיעו את הרשע ז'

פס' ויהי אם כן הכתוב הרשע ; בין זהבחו מיבן (קע) שהיו אומדיין אותו אם יכול לקבל ארבעים טלקיין אותו מכות הראות להשתלש מאין נינחי תמיין סריין והפילו השופט ; מיבן אפרוי שאין טלקיין מעומד (קע) והבחו לפניו . שייהא לוקהן כדי רשותו ; ולא יהא מת עלי כדי רשותו ; משום רעה אחת אתה מהייביז ואיתך מהייביז משומות רשותה הרבהה ; מיבן שאינו לוקה זומשלם ; בטענה טלמך שהגוזל שבידינו קורא אם לא תשמור לעשות ; וחזר בראש הפסוק ; דבר אחר בטכפר ארבעים טכפר שהוא סטוק לאربعים הרי ל"ט . ארבעים יכננו לא יוסף . מיבן שאין מעמידין חונין להלקות אלא הסביר בחזותורי מדע . לא יוסיף פן יוסף . אם מת

בְּאָוֹרֶהָהָא "בְּאָוֹרֶהָהָא" (קמ) קַצִּירָה וְלֹא קַצִּירָה בְּנָעֲנִים; סִינוּ הַף מְתֻגֵּירָה חַמְלָכָה (קמ) פְּרַט לְמַעַטָּר בְּשָׁדָה אַחֲרָתָה. קַיִן טָעֵל טְפַכָּת נְסָלָס. נְעָלָג לִינוּ טְכַחַס: (קמ) וְשְׁבָחָת עֻזָּם וְלֹא גְּנָדִישׁ. קַיִן הַס יְסָגָן סְמָמִים הַוְלוֹת גְּדוּלָת עַלְיוֹ: (קמ) בְּשָׁדָה פְּרַט לְטָמוֹן. כְּמוֹ הַגּוֹן וְהַגּוֹן וְכְאָס וְכְאָס הַיְנוּ טְכַחַס: (קמ) מִיכְן יְהִיה סְפָק לְקַטָּן וּכְבוֹן. מִילָּת יְסִיס יְמָלֵחַ קָוָה וּכְיוֹתָנָמָי פְּיוֹחָס פ"ד, נָוֶל מְקָרָה עַנִּי וְרַס כְּלִידָקוֹן. אַדְּיקָטוֹ מְסָלָךְ וְסָנָן. לוֹסְפָּק לְקַטָּן קַמָּפָּט: (קמ) הַרְאָשָׁוֹנִים הַיּוֹחֲבָטִין. פְּיַעַלְיָה לְהַסְּיוּ מְלָקָטִין בְּיַלְמָדִין. מְחַדְּזָה וּמְסָלָה אַרְכָּס לְעַנְיִיס: (קמ) לֹא תְּפַלֵּל מְחַקִּיךְ לְהַחְפָּלָל לְעַנִּי נְסָס כְּפָלָן. וְסִינְעַט כְּלִיחָלָר כְּיַעֲטִית צָזָה מְנוֹהָה מְהַסְּמִיעָה לְעַנִּי חַמְדָה. כְּלִיחָלָר כְּזָזָה מְתַחְמִים: (קמ) זְבוֹר וּעְשָׂה. דּוֹרְקָה לְיַסְלָה דְּקָרְלָה וּזְכָכָה וּמְמַחְמָה כְּהַיְבָמָק לְעַזְוָתָה: (קמ) מְשָׁוָס לְכְלִידָקוֹן לְהַטְּכִילָה וְכְלִיטָפָן לְהַטְּכִילָה וְזָהָה מְסָגָן. סְכָוֹת פְּרַסְעָן. הַלְּגָעָה עֲדִים סְפַכְתִּיעָו לְהַטְּכִילָה וְמְלָהָו עַלְיָה מְחַלְיִינָה וְכְלִידִיקָנוּ מְתַהְלִיק (סִינוּ שְׁכָזָמוֹן לְעַלְיִיס כְּלִיחָנוֹנִים) וְטוֹוֹנָנוֹן לְאָגָר רְפָעִים וְסִיבָּה הַס צָנָן סְכָוֹת כְּלִיטָעָן כְּפָלָן: (קמ) שְׁהָיוּ לְמָדִין. הַוְטוֹן הַס חַיְעָה יְכוֹן לְקָכָל מְלָקָוּן וּכְבוֹן קַלְחוֹיָה לְסָבָה לְגָתָן כְּפָלָן: (קמ) וְהַכְּהָוּ מְלָפָנִין טְיִיאָה.

פסיקתא פרשת: תצא זוטרתא

תחת ידו. הרי זה. איןנו נולח. ארבעים יכנו. על גבו ולא על הקדרך. יכנו. ולא על כסותו. רצועה של עגל היהת כפולה אחת לשתיים ושתיים לאربעה יהה טפה ורחביה פי שנים ושתי רצועות עלות ויורדות בה. ושל חטור היה הרצועות. יבאו מישפכיד אבוס בעליו וכו'. והלכטה דא במסכת טכות בפרק אלו הן הלקין. ונקלת אחיך לענייך. טיבן אמרו נתקלקל בין ברען בין בתים פטוריין אותו. דבר אחר ונקלת אחיך לענייך. טיבן אמרו כל הייבן בריתות שלקו נפטרו מיד ביריתן. שנאמר ונקלת.

אחיך לענייך. עד עתה היה קורא אותו רשות משלקה קראחו אחיך:
פס'. לא תחטט שור בדישו. (קפח) לימד על הייבן לאוין שהן במלכות שנאמר ארבעים יכנו וסמייך ליה לא תחטט שור. לא תחטט שור. (קצת) אבל אתה חוטם את האדם. בדישו. אחד דיש ואחד שאר עבודות. ולמה נאמר דיש אמר ר' יוסי ברבי יהודה מה דיש דבר שהוא עושה בידו וברגלו ובגופו אף כל דבר ביוצא בו הוא. بلا תחטט:

פס'. כי ישבו אחיהם. טיבן אמרו יבמה שנפלת לידי מוכה שחין אין חוטפיין אותה שנאמר לא תחטט וסמייך ליה כי ישבו אחיהם. (קע) כי ישבו אחיהם פרט לאחיו שלא היה בעולמו. כגון שני אחיהם ומת אחד טהור ובן אין לו. ואח"ב נולד להם את טפורש ביבמות. אחיהם. נאמר כאן אחיהם ונאמר בבני יעקב אחיהם שנא' (נכלה מכם) שנים עשר אחיהם אנחנו מה להן אחים מן האב אף כאן אחים מן האב (קעל) (יחדו בעולם אחד פרט לאחיו שלא היה בעולמו). ומת אחד מהם. ואפילו הן מרובין. ובן אין לו. אין לי אלא בן בן חבן ובת חבן ובן הבית מנין תלמוד לומד אין לו. טבל טקים. עין עליון. חזק מטי שיש לו טן השפה והמן הכנעניות שהבן הולך אחריהם. לא תהיה אשת המת החוצה. להביא את האروسה. לאיש ור. הנותן גט ליבתו פסלה לעצמו ופסלה לכל האחים. העושה מאמր ביבתו קנהה לעצמו ופסלה לכל האחים. רצח ופסלה לאחיו הימנו גט למאמר וחילצה לויקהו. יבמה יבא עליה. מלמד שאם רצח לנרצה צריכה ממנו גט (קע) ואינו נותן גט עד שנגידיל עד שיביא שתי שערות. ויבטה. על ברחה. נאמר בכאן יבום ונאמר בתמר יבום מה להן אשת אחיך אף כאן אשת אחיך:

פס'. והיתה הבכורה אשר תלד. ואם אינה يولדת מהו אשר תלד. (קענ) אלא הבכורה זה היבם. מלמד שהיבום מצוה בגודל ליבם. לא רצח הולכים על כל האחים. הבכורה אשר תלד. אם מת זה היבם הנдол. שבאים. יקיים על שם אחיו המת. (קע) יקיים לנחלה. ולא יטחח שמו ישראל. (קע) פרט לטרים שכבר הוא מחו: פס', ואם לא יהפוך האיש. הרשות בידו. ועלתה יבתו השערת אל הזקנים. מצוה בבית דין שיזוז בנובאה של עיר. ושיזוז בית דין זקנים. ואמרה טאן יבמי להקים לאחיו שם. נאמר בכאן שם (קע) ונאמר להן שם מה להן זרע אף כאן זרע. (קע) בישראל. ולא בנים:

באור הרא"ם

טיסס נוקה סלייך מלטנייך וטני סלייך מלטמייך כ"ג: (קפח) לימד על הייבן לאוין. סיינו לנו סיס נא מעטש. דזוקה כמו לנו דחמיים: (קפס) אבל אתה חוטם את האדם. פ"י אף דמוה ען בגעס"ג נסנich לפועל נטל נצחת מלטכטו. אף נחלות מעט"כ מה מסנו חייט נוקה כי טור מיעופה גו (מזכמי): (קע) בון יטנו מהים סטייה לכס יטינס למת נטולס פלט למת חייט פלט קיט געולם כ"ג: (קעל) יהדו געולם חד. פ"ס כי זס דרכט למעלה וכ"ג ימדיינו מיעודיים נטמא. פלט למחייס מן סהס: (קענ) ואינו נותן גט עד שנגידיל. סיינו קען נן פ"ט פגע על יטמו קינלה הפל חיינו יכול גאנטה עד טינדייל: (קענ) אלא הבכורה זה היבם. וקרוי ניס נכוור פאום גודל כלהים: (קמד) יקיים לנחלה. פלט נכסי פטם יוכס פום ולין חייו חולקים עמו: (קפח) פרט למת סלים פככל פום מהוי כ"ג: (קע) ונאמר להן שם. סייט נגי דוח לפקיס טס סmeta על מהלו: (קע) בישראל ולא בחו"ם. נספלי פני כיטרעל ולע ננרים (יגמיה' ג"ג) באנולית באנניילו גניא עמה לע מולאין ולע מיינמן. ולט נרסל דגאנט פלונגס להס פינס מומר חיינו זוקק לחילט; וכינר כוות מחולקת צין גודלי פראטוניס. ומלומז'ל סגנון חמסיד זילכ"ט פטמת מוקס זה זוגת מזט פ' כי תגמ' וו"ל וכל דהמן כי יטנו למש ימדו ל' יטח למך כי יטנו מהים סיכייר' כלנס טס מהים כמד' מ' ויטן פ' מלך גאנטס כמס דהנטמולען דזאל מלכט נג

סידור חיליצה. בראישא צרייך למקבע בית דין רובהה בימפה ועבדין סנדלא דאיתן. ומקשו ליבטת טאן יבמי וגנו בלשון הקדש ומקרו ליבם לא הפטתי לקחתה ז' וצרייך יבם לרוחשי רגליה בארעה ואתייא יבמה ושריא שנאי דסנדלא ושלפא ליה מרגליה ז' ושדייא רוקח תפומה. ובתר הפי מקרו לה בכיה יעשה לא איש אשר לא יבנה את בית אחיו. ונראה שמו בישראל בית חלוץ הנעל ז' וכל דיתכין תמן ענו בתريا חלוץ הנעל שלשה זימני. וכדכתבין גט חיליצה צרייך לסרגולי למגלה במכרגלא ולא בדיזותא זצרייך לטיכתב במתותה תלתא הוינה ומחתס עליה תלטה ובלבד שיזדען להקרות גט: גט חיליצה, ביום פלוני בירח פלוני דהוא כדין וכדין לבירות עולם במנינה די רגילנא ביה ליטמני במתא פלו' אנחנו דינינו דטקצתנה חתימין לתחא במתותב שלשה כחדא ז הוינה, בבוי דין וסליקת קדמנה פלניתא בת פלוני אלמנת פלוני בר פלוני והוינו קרבת קדמנה נברא חד דשטייה פלוני בר פלוני וכן אמרת פלוני בר פלוני אחותי דפלוני דנע מאחותי הוינה נביבנה ליה ושביב. זהבי רבנן וכל ישראל שביק. והדין פלוני אחוזה חזי ליבומי יתוי בען רבנן אטרו ליה אם צבי ליבומי יבם ז' ואין לא ליטלע ז' קדמיכון רגליה דיטינה. ואשריו סיניה טעל רגליה ז' ואירוק באנפוהי ז' ואשתמודענו ז' לפלוני דגע דאהזה דההוא פלוני טותנה טן אבוחה הו ז' ואטרנה ליה אם צביה ז' ליבומי יתה יבם ואין לא אטלו לה רגליך דיטינה קדמנה ותשורי סינך טעל רגליך ותירוק. באנפך אתיב ואטר לית אנא צבי ליבומי יתה מיד אקרינוהי לפלנית דא מאן יבמי להקים לאחים שם נישראל לא אבה יבמי ואף להדין פלוני הקיינוהי לא הפטתי לקחתה. ואטלו לה רגלית דיטינה ושרה סיניה מעילוי רגליה ז' ורकת באנפוחי רוקט דמתחזי לנו תפומה על ארעה ז' ותוב אקרינוה לפלנית דא בכיה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ז' ועוד אקרינוהא ז' ונראה שמו בישראל בית חלוץ הנעל ז'

פסיקתא פרשת תצא זוטרתא

וأنהנא דייני וכל דהו יתבין קדמנא ענינה בתריה ואטרנא חלוץ הגעל תלתא יופני ומדאית עבר עובדא דייני קדמנא אשרינה לפלאית דא למחר להתנסבא לכל מאן דע תיצבי ואיןיש לא. יטחא בידהא מן יומא דנון ולעלם ובעת טיננא פלאית דא ניטה דחליצותא וכתבנה וחתטנא ויהבנה לה לוזו כדת משה וישראל. וחתמי עלייה תלת מהדי ולא בעיא לאמתוני בתר חלייצה תלתא ירחי אלא שרייא לאלאתר. נהוור לעניין:

פס. כי ינצח אנשים .. (קפז) אין שלום יוצא מתחת מצותא. יהדו איש ואחו... וקרבה אשת האחד להצל את אישת, (קע) פרט לאשת שליח בית דין. ושלחה ידה והחזיקה במboseיג .. (קפד) מנד שאינה חייבת על הבושת. עד שותביבן שנאמר והחזקה. בمبושיו. כדומה למבושיו להביא כל דבר שיש לו סכנת נפשות: פס. וקצתה את כפה. אם יכול להצלו. בכפת הרוי טוב ואם לאו לא. תחום עינך. כרך. שאמר לו יואב לאגניר היה לך להצלו באחד. מאביריו אמר לא יכולת אפילו בדופן חטישת כוונת ליה באחד מאביריו לא יכולת ליה:

פס. לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן. יכול לא יהא לך ליטרא וחצי ליטרא ורביע תיל גדולה וקטנה. (קפח) המכחשת זו את זו. שלא יהא נוטל. בגדולה ומחoir בקטנה. אמר רבי יוסי ברבי אפי אם קיימת טوطב (קפו) ואם לאו לא יהיה לך: פס. לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה. יכול לא יעשה. חצי איפה ורביע תלטה לוטר גדולה וקטנה. גדולה שעיא. מכחשת את הקטנה. שלא יהא נוטל. בגדולה ומחoir בקטנה:

פס. אבן שלמה וצדיק. בזכות אבן שליטה וצדיק. יהיה לך. טמן. הרבה. איפה שלמה וצדיק יהיה לך. שלא ימוחק במקום שנודשין ולא. יגدوש במקום שטוחקין (קפו) להוציא על הדברים או לפחות טן הדברים. לטען יאריכו. ימיך .. ומה אם על דבר כל שאין. בו חסרון כיס עלך. אמרה תורה לטען יאריכו. ימיך שאר מצות. שיש בהן חסרון כיס. ועינוי. נש וטורח הנוף על אחת כתה וכטה שיוכה. לו. ולדורותיו.

פס. כי תועבת ה' אלהיך כל עושה אלה כל עושה עול. אפילו אחת טכל אלה קרו עול שני טשוקץ. ומטועב. והרים. מיבן. אתה אין טרבען פירות בפירות. אפילו חדים בחדים וכולי. בבבא ציעא: פס. זכור את אשר עשה לך עמלך. זכור. בפה (קפח) אל (חצברו) בלב. (קפס) בדרה. בצחאתכם מטבחים .. בשעת טירופכם. למטה נסמכה. פרשת עמלך לפרש טרות שבך ומך. שעין רצון המקום אין אותה שלטה בהם. באו לשנות טן המצות אויבים שלטין עליהם. ואין לך אותה אהבת עול יתר עמלך:

פס. אשר קרד. שנודמן לך נקמת אבי אביו. דכתיב (כללית כ) ויישטם עשו את יעקב. אמר בא עת לך נקמת זקנו. בך. בשעת הטירוף. דבר אחר קרד. הקורד בעני האומות שכיוון שיצאו ישראל מטבחים. שטעו עמי רגנון. ובוין

(קפס) אין שלום יוצא. לפחות נט' כתיב כי יסיט ריב נין ליטיס: (קפנ) פרט לאשת שליח ביד. כ"ה ג"כ: נספלי. ופסה דברי סילוסלמי נפנק. פחולן מני וטלה יוס פלט לסתת שליח. ב"ד וכו' מלהן לחמל. וטלה יוס וליה מחת. שליח ב"ד בטאלסו. נלסתות. ובלג ז"ט זיין לנכלי. (ב"ק כ"ח) וטלה יוס פלט לטלה יוס. וכטוף מוסיק בס כס' נטה' נטה' יוכלה לאטיל ע"י ד"ה ומין כס' מעלה נטה' שליח ב"ד מלהט טהרת. ומין כס' כל טטיס לחט. יוכלה לאטיל ע"י ד"ה ומין כס' מעלה נטה' שליח ב"ד מלהט טהרת. וטלה יוס מקול לך רק מסירוסלמי כמו טרינו: (קפז) טניר שאינה ב"ו. מד מהפכו. דוכט מלכט' וטלה יוס לויין. יודט טחצקה. וטלה ח"ל. וכטזיקס עד טהווין נטול כ"ה נספלי: (קפס) המכחשת זו את זו. פ"ט טטיס מסקל מהל. כיינע נטול. מהט נטול. מהט קפנא: (קפו) ואם לאו לא. יהיה לך: סייט טטני וליה יטס לך מש לטקלו: (קפח) להטסף על הדברים. פ"ט טטסף על פדמים במקום טטוקין לו לטיפן. יוכס מן פדמים. לאטס' לחסן מיטפען חנן טלה וטלק: (קפח) אל תפכם גלג כטול:

(קפס) בך נטט טירופכם. נטחקס ממליכס. נטחקס גטחקס גטחקס כטול וכטס' נספלי:

שכָא עַמְלָק לְחִלָּתָם בִּישְׁרָאֵל הַקִּרְבָּה בְּפָנֵי חֶבֶל . מְשֻׁלָּא אֲמְבָטִי רֹתְחָת וּכְוָ' . וַיַּגְנֵב בְּךָ
כָּל הַגְּנָחָלִים אַחֲרֵיךְ . מַלְמָד שְׁלָא הַיּוֹן הַוּרְנִין אֶלָּא בְּנֵי אָדָם שַׁהְיוֹ נַטְשָׁבִין מַדְרָכֵי
הַסְּקוֹם וַגְּנָחָלָו מְתַחַת כְּנָפֵי הַשְּׁבִינָה . וְאַתָּה עַיְף וַיַּגְעַן וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים . וְלֹא
אָוּסָר (סְמוּת י) וַיַּלְחַס עִם יִשְׁרָאֵל בְּרַפִּידִים . עַל עַסְקָרַפִּידִים . שְׁרַפְוּ יְדֵיכֶם טַן הַמְּצֹות:
פֶּסֶג . הַזָּהָה - בְּהַנִּיחָה הַיְתָה אֱלֹהִיךְ לְךָ מְכָלָא אַוְיְבִיךְ . (ק) שְׁלָא תָּגַנֵּד עַלְיָךְ אַנוּדָה ז
פֶּסֶג . (קָטָן) טִיבָּן אַטְרוֹן שְׁלָשׁ סְצָוֹת נִצְטוֹן יִשְׁרָאֵל בְּבָנִיסָתָן לְאָרֶץ . להַעֲמִיד לְהַסְמָךְ
וְלְהַכְּרִית זְרוּעָן שֶׁל עַמְלָק . וְלַבְּנוֹת לְהַמְּבָטֵח בֵּית הַבְּחִירָה וּכְוָ' . וְכָנְזָב הַזָּהָא אָוּסָר
(ס"ה ט) פְּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עַמְלָק לְיִשְׁרָאֵל וּגְוֹן : בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הַיְתָה אֱלֹהִיךְ נוֹתֵן לְךָ
נְחָלָה לְרֹשְׁתָה . מַה שְׁתִּירַש אֶת הַתְּכִבּוֹש : תְּמִרְתָּה אֶת זָכָר עַמְלָק . וְלֹא
(סְמוּת י) כִּי טָהָה אֶת הַזָּהָה אֶת זָכָר עַמְלָק . שְׁלָא יָאַמְרוּ שָׁוֹר זֶה שֶׁל עַמְלָק גַּמְלָזֶה שֶׁל
עַמְלָק . וְאָוּסָר (טט) כִּי יְדָךְ עַל כָּס יְהָה מִלְחָמָה לְהָיָה בְּעַמְלָק מַדּוֹר דַּוֹּר . זֶה לְעַתִּיד לְכֹוא
כַּשְׁחוֹא בָא עִם עַשְׂרָה מִשְׁפָחּוֹת שָׁאַמְרָה דָודָךְ עַל יְהָן (חַלְילִס פָנָ) אֱלֹהִים אֶל דְמֵי לְךָ וּגְוֹן
(טט) אֲהָלֵי אֲדֹם וַיִּשְׁמַעְאָלִים מִזְרָח וְהַגְּרִים גַּבְלָן וְעַמְוֹן וְעַמְלָק פְּלִשְׁתָה עִם יוֹשְׁבֵי צָוָר גַּס
אֲשֶׁר גַּלוּה עִם הַיּוֹן זְרוּעָן לְבָנֵי לֹוט סְלָה עָשָׂה לְהָס כְּטָרִין כְּסִיפְרָא כִּיבְנָן בְּנָהָלָן קִישָׁוֹן
(טט) וַיַּדְעַו כִּי אַתָּה שְׁטָךְ הַלְּבָדָךְ עַל יְהָן עַל כָּל הָאָרֶץ :

היה כי תבוז

(ה) שלא יהנוד עליך הונדרה כ"א, וסיוון טיעוח ס' נך מלל הייניך זו מוכן ללחמתנו: (ה' טבאן)
 אמרו. נ' מצות וכו'. (סנהדרין כ):
 (ה) ללמדך שנדרל יומם הגשמיים וכו'. (תמנית מה) ופס זולט מקלה תוכה ס' מה טבוטינו כלפיקיס
 ז' ר' ז' : גאנגע וולין היטיקיס חלט מלא: (ג) וויה מיד ז' וכ' כספריא ז' וט' סיינט לנטנומו גאנז
 יתחיינו גאנגוליס וקאנפ' וסלט נט' נתחיינו גאנגוליס עד למיל ידא וויטיבא (קייחוטין ז' ז' וסנ' ג' מומק
 ז' נספרי ז' ומכם כספרי ס' וקייך מיל קמל עלי פלטה דלמעלה על גלחמת עגאלק. מיל דנריין דפוקיס
 ז' נספרי ז' ונפיקות דרייט ז' פיל וסיח נאנית ס' נך מלל הייניך טלא יהנוד עליך הונדרה: (ג) מה טהיליס תכדום
 ז' נספרי ז' ז' וסיח נאנית ס' נך מלל הייניך טלא יהנוד עליך הונדרה: (ג) מה טהיליס תכדום
 ז' וחתב נטה כ"א ז' וסכוינה בטכל טהיליס כט' טהנות ווילטתס מה יופני הילין נו' ומא' נלה חוליכו נו'

פסיקתא פרשת תבא זוטהא

פם'. ולקחת מראשית כל פרי הארץ, יוכל כל הפרות יהו חיין ביכורים תלמוד לומר מראשית. ולא כל ראשית, נאמר הכא ביכורי יחיד (ז) ונאמר להלן ביכורי צבור מה ביכורי צבור שנאמר (ט) להלן חטים ושורים ששבעת חמינימ אפ' ביכורי יחיד האמור כאן חטים ושורים ששבעת חמינימ. ומניין לרבות שאר חמינימ (ו) תלמוד לומר (סמות ע) ראשית ביכורי ארטרך. יוכל טבכורי הכל لكن אמרו רבותינו זיל (ז) נאמר התם ביכורי צבור ונאמר הכא ביכורי יחיד, מה אל ששבעת חמינימ. חטה ושורה וגפן ותאננה ורפטן זית שמן ודבש. אפ' כאן זית. (ח) היה אגורי שעטנו אגורי בתוכו. (ט) דבש זה דבש תפירים, מראשית. אפי' (י) אשכל אחד אפיקו גרגיר אחד. כל פרי.. פרי אתה מביא. ביכורים. (י') אי אתה מביא יין ושמן ביכורים.. הארץ. פרט לעירין ולהבורות ולסיקריון שאין טביאין שנאמר ביכורי ארטרך. תנן התם. כיצד טפראישין ביכורים. וכל העניין במסכת ביכורים בסוף סדר זרעים. אשר ה' אלהיך נתן לך. פרט לנוטע בתוך שאין שלו וمبرיך בתוך של יהיד או בתוך של רבים. דבעין טייחדים וליכא. ושותה בטנא. מלמד שטעוני בלי בדתן העשויים מביאין את ביכורייהן בקלחות. של בסוף העניינים מביאין אותן בcli נצרים של ערבה קלופה. הפלים והביבורים ניתנים לכהנים. מיקן אמר רבינו יתר עניה אולא עניותה שחרי סלי העניות ניתנים לכהנים וקלחות של עשירים מהוירין אותן עמהן. והלבת אל המkos אשר יבחר ה' אלהיך לשבענו ונו' (יכ) זה שלחה

... פְּנֵי תְּהִלָּה וּבֵית הַעֲלִמִּים : ... אֶלְעָזָר בָּנָי כָּרְבָּן
פֶּסֶךְ . וּבְאַתְּ אֶל הַכֹּהן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיּוֹם הַחְמָם . (י'נ) כֹּהן שֶׁהוּא כָּשָׂר . וְאַמְرָת אלֵינוּ
שָׁאַינְךָ כְּפֻזְבָּה . הַגְּדָתִי הַיּוֹם לְהָאֱלֹהִים . (י'ז) פַּעַם אַחֲת אַתָּה קֹרֵא בְשָׁנָה
וְאַזְנָה קֹרֵא שְׁנִי פְעִמִּים בְשָׁנָה . כִּי בָאתִי אֶל הַאֲרִץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבּוֹתֵינוּ .

פס: וְלֹכֶחֶת הַכָּהן הַטְנָא מִידָך . (טו) טָלֵמֶד שְׁטוּעָנִין תְּנוּפָה דְבָרִי רַבִּי אַלְיעָזֶר בֶּן יַעֲקֹב . וְהַגִּיחו לִפְנֵי ה' אֱלֹהִיך . כָּל זָמָן שְׁוֹשָׁנָה יִש בִּיטְרִים (טז). גַּמְطָאו בְּעוֹרָה סְנִיחָה וְאַינָו קּוֹרָא :

פס". וענית ואמרית. נאמר כאן עניה ונאמר להן בלשון הקדש אף כאן
בלשון הקדש ארמי אובד אבי. העלה הכתוב על לבן הארמי כאילו הוא האבידן
לייעקב אבינו טלטד שבקיש לעשות ולא עשה. וכן הוא אומר (נכלהית לך) לו לי אלהי אבי
אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יייע כפי ראה
אלחים ונומר. וירד מצריםה : אнос על ברחו ע"ט הרטור שנאמר לאברהם אבינו

הוּא לְעֵגֶן כָּה . . וְכַנְּגָרְלָה נִמְפְּלִי מָוֹק כָּל : (ה) וּנוֹאָטָר לְהַלֵּן בְּכָוְרִי צִיבּוֹר . (ס') עֲוֹמֵל וְסִתְיִי כָּלָחֶס נִכְולָיִס גַּעַכְלִיס גַּעַנְיִי שֻׁוֹמֵל כְּתִיב וְלָס מַקְלִיבָן מְנַהַת נִכְולִיס וְנוּ וְנִתְתִּי כָּלָחֶס כְּתִיב וְסִינְגָּרָס סַכְּקָן וְנוּ עַל גַּמֵּס לְנִכְולִיס : (כ) לְהַלֵּן רְתִים וְשָׂעָרִים . סִתְיִי כָּלָחֶס חַפִּיס וְהַעֲוֹמֵר פְּשָׁוְרִים : (ז) תַּיְלָ רְאַשִּׁית בְּכָוְרִי אַדְמַתְךָ . וְלָמָה כְּתִיב מְרַלְבָּיִת : (ז) נָאָמָר הַחַס נִכְולִי גַּעַנְיִי זְנוּמָלָכָה . פְּכָלָ נִכְולִי יְמִידָן מֵסָכָן בְּכָוְרִי אַדְמַתְךָ . וְלָמָה כְּתִיב מְרַלְבָּיִת : (ז) נָאָמָר הַחַס נִכְולִי גַּעַנְיִי זְנוּמָלָכָה גַּעַנְיִלָּמְדִים כְּהַמְוֹלִיס בְּפִנְתָּה . סַחְלָן מְגַעַנְיִי נִכְולִי יְמִידָן פְּנַעַת כְּמַיִינִים הַמְוֹלִיס בְּפִנְתָּה כְּהַלְלָן חַפְּשָׁה מְזַעַן : (ח) זִוְתָן אַנוּרִי שְׁשָׁטָנוּ וּכְבוּ . יְלוּסְלָמִי סָס , כָּל סְזִוְתִּים , פְּנַטְמִים יוֹלְדִין עַלְיָקָן וְכָס פּוֹלְפָּן וְצְשָׁרָה כְּלַעַל : (ח) זִוְתָן אַנוּרִי שְׁשָׁטָנוּ וּכְבוּ . יְלוּסְלָמִי סָס , כָּל סְזִוְתִּים , פְּנַטְמִים יוֹלְדִין עַלְיָקָן וְכָס פּוֹלְפָּן מְתַזְעָן וְהַפְּגַםְמִים יוֹלְדִין עַלְיָקָן וְכָס הַגְּנוּרָן בְּתוּכוּ : (ט) וּרְבָשָׁה זהַדְבָּשָׁה תְּמָרִים . יְלוּסְלָמִי סָס (נִכְולִיס פְּגַם) מַיְיחִי מַקְלָה (דְּסָבָד לְחַדְבָּה) וּנְפָלוּזָן סַלְנָה , סַלְנָה , נְגַעַנְיִי יְסַלְלָן לְהַקְּשִׁית לְגַעַנְיִת מִירָס וְיַאֲלָה וְדַבָּס . וּדְבָס (דְּנַכְולִיס) מַיְיחִי נְמַעְצָלָות . הַלְמָה הַלְמָה דְּנַכְולִיס הַמְלָיִיס מְבָסָמִים חַיְינִים כְּמַעְצָלָות : (י) אַפְּיָלוּ אַשְׁבּוֹל אַחֲרָה . (נִכְולִיס פְּגַם) הַלְסָה רְוָהָה הַצְּכָוָן טְבָכָה וּכְבוּ . וְכַנְּגָרְלָה פְּגַיְהָלָה כְּהַלְלָה נִכְולִיס הַתְּזָבָחָה נְתָזָבָחָה . וְנְתָזָבָחָה נִכְולִיס פְּלָפִי לֹא מַהְתִּי זֶה : (יא) אֵי אַתָּה טְבִיא יִין וְשָׁטָן בְּבָוִירִיס . (חַלָּה פְּגַם) יְוֹסָף הַכְּכָן פְּגַיְהָלָה יִין . וְשָׁמָן וְלָמָה קְנָלוּ מִמְנוּ : (יג) זהַדְבָּשָׁה וּבֵית עַולְמִים . (זְנַחִים קִיְּס) כִּי לֹא נְלָחֵס פְּרַעַת עַתָּה הָלָה . סְתִוְנָחָה וְלָלָה סְגַנְגָּלָה מְנוּתָה זֶה פְּלָלָה וְנְמָלָה זֶה נִיתָה עַולְמִים . וְלְמַנוּטִי כּוֹכְבָּן וְגַגְעָן : (יג) כְּהַזְעָן וְאַבְשָׁר . כְּסָפְרִי כָּל כְּהַן סְנִימִיךְ כָּוָה כְּבָל : (יז) פָּעָם אַתָּה וּבָבוּ : מְלָתָה סְיָזָס דּוֹלָט . וְסִימָטָס פְּגַיְהָלָה נִכְולִיס פְּגַם וְקַלְלָה וְהַמְּמַכְּה פְּגַיְהָלָה עַד פְּגַעַנְיִהְמָה . כְּתִיב פְּכָלָה וְלָקָח הַכְּכָן פְּטַנְלָה מִידָּן וְכְתִיב הַחַס (וַיַּקְלַל ז') יִדוֹ חַנְילָהה הַתְּלַטְיִי פְּגַעַנְיִהְמָה . כְּתִיב פְּכָלָה וְלָקָח הַכְּכָן פְּטַנְלָה מִידָּן וְכְתִיב הַחַס (וַיַּקְלַל ז') יִדוֹ חַנְילָהה הַתְּלַטְיִי פְּגַעַנְיִהְמָה .

מִזְרָחַתְּ אֶלְעָזֶרְ וְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

(נראה מ' פ') כי נר יהה זרע הארץ. וינר שם מלמד שלא ירד יעקב לחשתקע אלא לנור שנאמר (פס מ') ויאמר אל פרעה לך הארץ באננו כי אין טרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבך הרעב הארץ בנען וננו' במתה מעט. בעניין שני' (דכליים י') בשביעים נפש ירדו אבותיך מצרים. ויהי שם לנו'. מלמד שהיו ישראל מצוינים שם. פירוש שהיו נכתבים בפלטיין של יוסף להתריפם לחם לפיו הטע שנאמר (כלח' פ') ויכל כל יוסף את אחיו ואת כל בית אביו וננו' וכיון שהתחילה להיות פרים ורבים במאד פאד פסקו מהם המזונות והתחילה להתחכם בהם שנאמר (פ' מ' ח') ובני ישראל פרו וישרצו נרבו. ויעצמו במאד פאד. דבר אחר וידי שם לנו'; מלמד שהיו ישראל מצוינים שם. שעיה מלובושים וטאכלים ולשונים אחרים פן המצרים. מסומניין היה וידועין שם, כי נר יהה זרע הארץ. ויבן לרבת חולוב מי המצרים?

בפרק : **שהיו מחליפים** עבודת האנשים לנשים ושל נשים לאנשים : **ויתנו לנו עלינו עבודה קשה :** במו שנאמר (זח) ויעבידו מצרים את בני ישראל **פס:** : **ויתנו לנו עבודה קשה :** במו שנאמר (זח) ויעשימו עליו שרי מסים למן ענותו בסבלותם : **פס:** **וירתו אותנו הצלרים :** כמה שנאמר (זט) הבה נתחכמתה לו פן ירבה ז' ויענוו.

פס'. ונצעק אל ה'. כמו שנאמר (פס' ג') ותעל שועתם אל האלים מן העבדות.
פס', וישמע ה' את קולנו'. כמו שנאמר (פס') וינשמע אלהים את נאקותם ויוכור
אליהם את בריתנו, את אברותם את יצחק וכו'. וירא את עניינו. זו פרישות דרך
ארץ כטה שנאמר (פס') וירא אלהים את בני ישראל וידעו אלהים. ואת עטלו. אלו
הבניים שנאמר' (פס' ח') כל הבן הילוד היורה תשליכותו וכו'. ואת לחצנו. זה הדרך
שנאמר' (פס' י') יוכ ראיינו את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם:

שנאמר (עט נ) וגס ראיון את הזהק עמו בזאת שפָּנָא, שנאמר (עט נ) ווועיאן ה' אלהינו ממצאים ; בכבודו ובעצמו א' ביד חזקה . זה הדבר שנא
בפ' (עט נ) (זס ט). הנה יד ה' הויה בטגן ; ובורוע נטויה . א' החרב שנאמר (לכ"ה כה)
וחרבן שלופה ביהו נטויה על ירושלים . ויליפ נטויה מנטויה . ובמורא גדול . וזה נילוי
השבינה שנא (לכ"ס ל) או הנטה אלהים לבוא לקחת לנו נוי וננו . ובאותות זה הטטה
שנאמר (עט ז) ואת הטטה זה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות . ובמופתים
זה הדם שנאמר (יול נ) ונתתי מופתים בשמיים ובארץ דם . ואש ותירות עשן . ד"א
ביד חזקה שתים . ובורוע נטויה , שתים . ובמורא גדול שתים . ובאותות שתים
ובמופתים שתים אלו עשה המכות שהביא הקב"ה על המציגים בטעים . רבבי יהודה

פס'. ויביאנו אל הטעום הווה. זה בית המקדש... ויתן לנו את הארץ. זו ארץ ישראל. ובת חלב וدبש... פיכן רבי יוסי הנילוי אומר אין סבאיין ביכורים מעבר לירדן שאינה ארץ ובת חלב וدبש: פס' ועתה הנה. הבאת ראיית פרי האדמה. (ו) ועתה מיד. הנה. בשמה. ובן הוא אומר (סמות ד) גם הנה הוא יוצא לקרארתך וראך ושמחת לבנו. הבאת ראיית פרי האדמה אשר נתתה לך. פיכן אמרו האפוגטוריין והעבד-משל. וזה והאהשה והחטומת והאנדרוניגוּס מביאים. ואין קורין שאיןibble לומר אשר נתתה לך. והנחתו. (ז) מלבד שטעון הנהה. שתי פעמים אחת. בשעת קריאה ואחת. נתתה לך. ובשעת השתחויה: פס' וושטחת. בכל הטוב. בכל מיני שמחות. (ט) בכל הטוב זה השיר. אשר נתן

פסיקתא פרשת תבא זומרתא

לך ה' אלהיך ולביתך . (כ) מלמד, שאדם מביא ביכורים מנכסיו, אשתו וקרוא .
אתה והלוין והנרג אשר בקרבך . (כל) מיבן אמרו יישראל ממוריין (סותריין) אבל לא נרים
ועבדים משוחרין, שאין להם חלק בארץ :
פס'. כי תבלה לעשר : יכול בחגוכה שהוא סוף האסיף תלמוד, לומר (דנليس יד)
מקצת שלוש שנים. נאמר כאן קץ ונאמר להלן (סס' לח) טקע שבע שנים כטוער
שנת השטטה . מה קץ האטור להלן, רגל אף כאן רגל ולא חגוכה . איה, מה להלו
קיין הוא חג הרכבות אף כאן חג הסוכות . תלמוד, לומר כי תבלה . איה, זה רגל שבנו
כלין המעשרות היו אומר זה פסח . (כל) מיבן אמרו ערב יום טוב בראשון של שנה
רביעית ושל שביעית היה הביעור בעניין שטפודש בעניין מקצת שלוש שנים תוכיא
את כל מעשר התבאותך בשנה השלישית שנת המעשר ; שנה שחיבת במעשר ;
יצאת שביעית שאינה חיבת במעשר . הא כיצד שנה ראשונה מעשר ראשון ומעשר
שני מעשר ראשון מן הנורן ומעשר שני מן האוצר וכן בשנה השנייה . בשלישית מעשר
ראשון ומעשר עני... ומעשר שני יבטל . שנאמר בשנה השלישית שנת המעשר . שנה
שאין בה אלא מעשר אחד מן המעשרות הנוגנות בשתי השנים שלפניו, וכן כוח דרך
ברבעית וב חמישית ובששית שנת המעשר של עניים, ובשביעית היא שנת הביעור.
ונתחה לו נרג שחתן לכל אחד ואחד חלקו . ואכלו בשעריך ושבעו . תן להם כדי
שבעם . מיבן אמרו שאין פוחתין לעני בגורן מחצי קב חטים או קב שעורים .
בשעריך... (כג). מלמד, שאין מוציאין אותו, חוצה הארץ . (כג) אמרו משפטת בית
עלטת היהת, בירושלים וגנתנו, להם, חכמים, שש טאות כרך זהב . שלא רצוי .

פס'. (כד) ואמרת (בלשון הקדש). לפני ה' אלהיך . וזה יודוי מעשר . (כם) בערתי הקדש
מן הבית זה מעשר שני ונתע רביעי זוגם נתתיו לו . זו תרומה ותרומות
מעשר . לנרג ליתום ולאלמנה . זה מעשר עני ולקט, שכחה ופיאה . (כג) מן הבית .
זו חלה . דבר אחר מן הבית (כו) כיון שהפרשו מן הבית אין אתה זוקק לו לכל
דבר . ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי מצותיך ולא שכחתי . לא נתתיו . (כו) למי
שאינו ראוי . דבר אחר לא עברתי מצותיך ולא חפרשתי ממין על שאינו טינו
ולא מן התלוש על הטעור ולא מן החדש על היישן ולא מן היישן על החדרש דכתיב
(גמdeg, יח) ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו מטנו טניה וביה . ולא שכחתי . לא
שכחתי מלברך ומלהוכיר שפק עליו :

פס'. (כג) לא אכלתי באוני מטנו . הא אם אכל איינו יכול להתחזות . ולא בערתי סמנו
בטמא . לא שאני טמא והוא טהור ; ולא שאני טהור והוא טמא . ולא נתתי
טנו למת . לא לקחתי מטנו ארון ותכובין למת . דברי רבי אליעזר . שטעה בקהל ה'
אליהו . והבאתי אל בית הבחירה . עשיתו ככל אשר צויתני . שטעה וישתחви בו :
פס'. השקיפה מטעון קדשך מן השמים . עשינו מה שנזרת עליינו עשה עטנו מה
שabitחתיו . השקיפה מטעון קדשך :

(כ) מלמד שארם מביא בכורי אשתו . (גיטין מ' ג') דוכס זולניך זו מטהו : (כל) מכאן למכו
יטלול ממזוליס מתוויס הילל לך נcis ככ"ל ומלה מופלייס פ"ס וס"י מתוויס מה זקளיס גמלה
ליקודט : (כל) מבאו אמרו עי"ט הראשון וכבר . נרלה סני' עיו"ט פהמלחון וסיל' ניל' כוכנה פ"ט
גנילולי : (כג) שאין מוציאין אותו לח"ל . סינו סמעסיל עני : (כג) אמרו משפטת בו . ס"י פסי
עניש וטיו דריש נילוטליים ונתטו לטס מעסיל עני . כ"כ ממן מרובך ולמה נתטו לעני ח"ל : (כד) ואמרת נכל
לצון כ"ל זולחן פ"ס וכ"ה (סוטה נב.) : (כה) בערתי הקדש וכו' וזה געגע דגעמי ומגע"ט פאס נקלחים קודט :
(כו) מן הבית זו חלה . ספיקת מתרמא מן געגה כהו ספיקת : (כו) כיון שהפרשה ונוו, מין מה
זוקק ט' . ט' זה נמכד נידך קודס . ט' נינט ליד . כהן זו לאו חיינ' גהמליות . מסק' נגכויס פתייכ
גהמליות עד זימסכו לכסן : (כו) למי שאיננו ראוי . (מע"ט פ"ה) דין מוכקין לו חמס הילל טחניות
א. לנו מטבח הינס . וט' גרע"כ כנונ' טהומיין למלוכ' עמו על טומא . זה טהמלה לך נתתיו למי טהינו
רחיי (ז"ר) : (כח) לא שכחתי מלברך . לט' טמנכליס לסתמיס קלומת . וכן על מעצל לרשות וט'
ומצל עני ובהה : (כט) לא אכלתי באוני וכומ' וקמי רק עט' מעצל טהנו וטל' טמלי
טינטלות

פסקי חאה : פירוש תבאו זוטרתא נז

פס . וְלֹתַתְךָ עַלְיוֹן . עַלְיוֹן . בְּתוּרָה . עַלְיוֹן . מִצּוֹת . כְּעֵנִין . שְׁנָאָטָר . (דְּנָרִים ٦) וְסִיְנוֹן .
פס . אֶצְבָּגָדָל אֲשֶׁר לוּ חֲקִים . וּמִשְׁפְּטִים . עַלְיוֹן . כְּמוֹ שְׁנָאָטָר . (סְס. כָּמ) וּרְאוֹ כָּל עַמִּי הָאָרֶץ
כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא . עַלְיִיךְ וַיַּרְאָו מִטְּךָ . עַלְיִיךְ . בְּלָיְהִים . אֲשֶׁר־עָשָׂה . ז' (כ') . כְּעֵנִין . שְׁנָאָטָר
(יִשְׁעָה מְלֵה) טִי פָעֵל . וּעָשָׂה קָרְאָה הַדּוֹרוֹת טְרָאָשׁ . לְתַהְלָה . כְּעֵנִין . שְׁנָאָטָר . (דְּנָרִים י') הוּא
תְּהַלְתָּךְ וְהָוָא אֱלֹהִיךְ . וּלְשָׁם . דְּבָתִיב (סְס. כָּח) כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עַלְיִיךְ . וּאוֹמֵר (יִחְיקָל; ט')
וַיֵּצֵא לְךָ שֵׁם־בְּגִוִּים . בַּיּוֹרֵךְ כִּי . בְּלִיל הָוָא בְּהָדְרִי . וּלְתַפְּאָרָת . דְּבָתִיב (יִשְׁעָה כ') בְּזִים
הַצּוֹא יְהִי ה' צָבָאות . לְעַטְרָת ; צְבִי . וּלְצִפְירָת . תִּפְאָרָה . לְשָׁאָר ; עַמּוֹ . וּלְהִיוֹתָךְ עַם
הָאָרֶץ . אֶלְךָ ; אֶתְכָּךְ הָאָרֶץ . כְּרוּשׁ לְה' . אֱלֹהִיךְ . וְנוּן . הָאָרֶץ . אֶתְכָּךְ הָאָרֶץ .
פס . וַיַּצְאָו טָשָׁה וּזְקִנִּים . יִשְׂרָאֵל . אֶלְוֹ שְׁבֻעִים זְקִנִּים . טְלִמְתָה . שְׁהַטְצּוֹת נָאָטָרָות . עַל יְדֵי
טָשָׁה . וּשְׁבֻעִים זְקִנִּים . אֶת הָעָם לְאָטָר . לְהַזְוִיר לְדוֹרוֹת . שְׁטוֹרָה אֶת כָּל הַמִּצּוֹה .
בֵּין קָלָת בֵּין חָטוֹרָה . רַאֲשֶׁר אֲנִכִּי . מִצּוֹה אֲתֶכְם הַיּוּם . שִׁיחָוּ חֲבִיבֵיכְם . עַלְיִיכְם בְּכָל גּוֹשֶׁם

פם', וشدת אותם בשיד'. וכתבת עליהם את כל דברנו התורה הזאת בעברך. תר' ביצה, כתבו ישראל את התורה. רבי יהודה אומר על גבי אבני כתובה שנא' וכתבת על האבני את כל דברי התורה הזאת ברור. ואחר כך סדו אותן בסיד אמר לו רבי שמעון לדריך הייך לסתו אמות העולם תורה אמתם להם בינה יתרה נתן בהם הקב"ה ושיגרו (ל). נוטרין שליהם וקלפנו את הסיד והעתיקות. ועל דבר זה נחתם נזר דין של אמות לבאר שחית. דכתיב (ימין נג) והיו עמים טרפות שיד על עקי סיד. שהיתה להם ללימוד ולא למדוז. לטען אשר תבא אל הארץ אם אתה עושה כל מה שבעני לך אתה בא. כאשר דברה אלהיך (לכ) לך. והיכן דיבר (לנילען)

בָּנָה אֱלֹהִיךְ סְבִיאָן . אַ אֲוֹן טְבוֹן . חֶמֶד שֵׁדֶן
פֶּסֶם . וְהִיא בַּעֲבָרְכָם אֶת הַיְרָדֵן תְּקִימָנוּ . בָּוּא וּרְאָה . כַּמָּה נְסִים גָּעוּשׂ בָּאוֹתוֹ הַיּוֹם .
עֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיְרָדֵן . וּבָאוּ לְהַר נְרוֹזִים . וְלֹתֶר עַיְלָן יוֹתֶר טְשָׁשִׁים מֵילָן . וְאַיִן
כָּל בָּרִיה יִכּוֹלָה לְעַטּוֹד . וּכְלָמִי שְׁהִיא עֻוּמָה בְּפָנֵיהֶם מִיד . נְתָרָז שְׁנָאָמָר (סָגָן גַּג) אֶת
אִימְתֵּי אֲשֶׁר לְפָנֵיךְ (בְּפָנֵיהֶם) וְגוֹן . וְאַחֲרֵי הַבְּיוֹא אֶת הַאֲבָנִים וּבָנוּ אֶת הַמְּזֹבחַ וּסְדוֹתָו

ונתנו להן מילויים נספחים. אולם בפירושם נתקלנו בבעיות אחדות, שנותרנו למשך עת לאננו מוכנים לסתורן. מוגדרות: (א) מלמד שבכל יום ויום וכו'. והולכת פיו סוף וכוכ' מוך' טבשות וכוכ' חיש' מ' פס' מנטדרות. (ב) מילויים נספחים. ועיין כמ"ז פלחג כל פקלח פה. פניהם הקליים מטה נכהר דכרי הטענה ואמתיה וע"ז מקובלת הטענה. (ג) לשון האמרה: פיעו גדולה. כמו פהן גלהן חמיר כיינו גנוועה קהילן. קלי פקלח פיוס פה: (ה) בעניין שנאמר מ"י פעל ובר רמו הייס זידלו וכו'. כמו יאמ וירמו פיען גלהנכ"ט טפי' ג"כ' כך: (ו) בעניין שהענין שפה רמו הייס זידלו וכו'. כמו יאמ וירמו מקום: (ז) זה עשרה בניסן. כדרכין (יקופט לד') ולחמש עלו מן סיידן נושא למדע האלטן: (ח) נוטרין שלחתם. כס פמעהיקיס ופוקה מלזון רומי גהטקה נחלטלויים על כסופליים: (ט) לד. הרכז:

בצד וכתבו עליו את הכתובת בשבעים לשון שנאמר (לכليس כו) בארכ היטוב והעלוי עלות
שלמים ואכלו ושתו ושםחו ובירכו וקיללו (לו) וקפלו את האבניים והחלכו ולנו במקוטן
שנאסר (יקוטע ד) והעבירתם אותם עטכם והנחתם אותם במלון אשר תליינו בו הלילה :
פס. ובנית שם מזבח לה' אלהיך. זה שבנה יהושע. טובח אבניים. אלו שהוציאו
מן הירדן דכתיב (פס כ) וזאת שתים עשרה האבניים: האלה אשר לcketו מן הירדן
חקיים יהושע בnalgal. לא תניף עליהם ברול: שנא' (סמות כ) ואם מזבח אבניים תעשה
לי לא מבנה אחנון גיט : ג' ז' ס' ס' ב'

פס' אַבְנִים שָׁלֹטֹת תְּבִנָה . הֵא כִּי צָד מֶרֶאָה הִיה לְשָׁמֵר בְּדוּז וְהַאֲבָנִים מִתְּבֻקָות
בְּצָהָנָה זו שִׁתְּבֻקָה וְאַיִגָה חִפְרָה בְּלוּם ; ז עֲשֵׂה בְּעֵבֶד כְּבָשָׂר

פס. זובחת שלטים ונו'. וכתבת עליהן ונו':

פס". וידבר משה והכהנים הלוים אל כל י'ישראל" מლמד שהפרשה נאמרה בטעמך כל י'ישראל. הסכת. הנס ואות"ב בתהן טיבן אמרו לעולם ילמוד אדם תורה ואחר כך יהגה. כענין שנאמר (יגליס ٦) כי אם בתורת ה' הפוץ. זהדר (ס) ובתורת יהגה יוטם וליליה. הסכת לשון האונה. היום הזה נהיות לעם. שיהא אדם שטח לשטווע דבריו תורה כאילו ביום שקיבלו אבותינו טהר שני: "

פָּסֶם. ושמעת בקול־ה' אלהיך : מלמד שהشمיעת מביאה לידי עשייה ; וצמיחת רוחך מושגיתך. ניצו משה את כלוים רוחות הבנוין. גיה שברתני לשובתך ; וצמיחת רוחך מושגיתך.

פס. אלה יעמדו לבירד את העם על הרים נרויים. בנוור הרים ובריט שמשוני ולייז יהודיה

וישבר ויוסף ובניהם. תנן החתום ברכות זקללות בצד כיוון שעברו ישראל

את הירדן ובוא להר גזרים ולהר עיבל שבשומרון שבעוד שם שאצל אילוני מורה ששאלה שפטים עליו לראש הרג' גזרים ויישיב שבירות עליה להבאנו שם.

יהלויים והארון עומדים למטה במאצע. והכהנים פקיפין את הарון והלוים את

כהנים וכל ישראל טיכן ומיבן שנאמר (י'ט' ח) וכל ישראל זוקנו ושופטים ורשותם מטה ומידה לאבירו וזה דרבנן הילוקה גמרא נזקן רשותם מטה ומידה לאבירו וזה דרבנן הילוקה גמרא נזקן

עומדים סזה וסזה לארון ננד הכהנים הלוים נושא ארון ברית ה' כנר כארוח חציו אל טול הר נרים והחציו אל טול הר עיבל כאשר צוה משה עבר ה' לרבר את

העם יישראלי בראונה:

... ומפניו על הקלה חלה למן שאמור בהטיר (גרקית יב) גילה השם

ישכב את בלהה לא יהיה שכיבה מטש. שחרי עתיד היה שבתו לעטוד ולומר אדור

שוכב עם אשת אביו. אלא כמו שאמרו רכובתו זיל שבלבל מצעה. הפקו פניהם
ילתמי היר וריגם וספחון בברברה. ברוח האות אשת לאן נשבה בטל גאנדרה.

גַּם־זֶה גָּדוֹלָה וְפִתְחוֹ בְּכִיכָּה : בָּרוּךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה פְּסָל וּמְסָכָה . וְלֹא שֵׁם
בְּסִתְרָה . וְהִי אֶלָּו וְאֶלָּו עֲנוֹנִים אַפְּנָן :

אָסֶם. וענו הלוים. בלשון הקודש כתיב כאן קול רם וכתיב האם (סמות י' ז) והאללים
וישנו בריל:

אכ' . אדור האיש . הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בכללה אדור האיש אשר

יעשה פסל ומכתה אלו ואלו עוגין אמרן. עד שנומרים ברכות וקללות. תניא

כבי אליעזר בן יעקב אמר אוטר אי אפשר לומר למתה לוי . שכבך נאמר לטעלה . דברתיב אלה יעצדו לבך את העם על הרים נקיים (וועו) שטעמו: ולויזהוודה בא רואך זונע רבינו

לטיה למתה והשאר לטعلا : רבי יאשיה אופר (^ט) הראי לשירות למתה והשאר

טעה. תנוי רבנן ברוך הכל בברוך בפרט. ארוור הכל אהיר בפרט ללימוד וללמוד שפטור ולעשות. שנאמר (בז' ב' גמ) אלה דבריו הראויים אישר צוותה אמר מושע ר' יונתן

ירוך. בכלל ברוך אשר יקיים את כל דבריו. התורה הזאת לעשנות. ברוך בפרט, אשר

א יעשה פסל ופסכה וישטור שלא יעשה פסל ופסכה. ללמד בחרץ אשר לא יעשה פסל ומרבה ונישטיר שלא יוציאו. ובו יול כל צורה וצורה טליתת תולעתה ותולעתה

אך ואסכה ורשותה שלא יעשה . וכן על כל מצוה ומצות למדוד וללטמה לשטרו ולעשו

(ל) וקפלו את האבניים. פיטר פטיל: (ל) דראוי לשירות. פיטר מכו כ' פט כ' :

מה זו מתרחאת פסיקתא או פרשת תבאה?

... פס' . והיה אם שטוּע תשטוּע . אם שטוּת קיטוע כופך שתשטוּ ברכה' הרבה' . פס' . ובס' . לשטור לעשות : לא תחה למד תורה אלא על מנת לעשותה ונתקד ה' אלהיך עליון : אם שטרת ועשית סוף הקב"ה ליתנד עליזן : פס' . ובס' . ובעז' ובס' . ובאו עלייך כל הברכות האלה . (כבל) עלייך : (מן) ותברכות מאליהן באות . וחשיגוך כי תשטוּ בקיל ה' אלהיך . על מנת שתשטוּ . הברכות עלייך באות : פס' . ברוך אתה בעיר . (מן) שיחא בית הכנסת . וברוך אתה בשדה . פס' . ושיחיו נכסיך קרובים לעיר . ברוך אתה בעיר . שלא יוציא עין הרע . וברוך אתה בשדה . שלא יזקוק חיות השדה בעניין שנאמר (ל"ג כ). לשוד . ולכפן תשחק ומחית

בנ"ה בתורת הרכז בבבבון בבאוריה בסמכותם בבבבון בבאוריה בבבבון בבאוריה
 ; (נח) כל מוצאה ומצויה . פיעוג מלחמת עלצות ועלבי דעלבי פיען (סוטה נט) : (טמ) זונושא את רוחתנהו
 ; פיעוג למש טל פולטוטיט פלקחת מקודס ומתקה . ומ"כ המכ ומתקה כי נטיאות נחיזק קיתש למיס מיכלון
 ; נט : (ט). ברת נידי טמיס כ"ט ודי' מיטה נידי טמיס : (טט). טטה מטפס נג' יטוס וולמגס מיטה
 נידי טמיס כ"ט. וככל לדכתייב (טמום כ"ב). ונכ' לע' טטה . כל מה מגנש ויתופ נלה תענון וטמייס נקלון
 ומכלש לחשי ויגאנתי הטעס . כלוי מיטה נידי טמיס : (טג) והברכות באות טאליהן . מלט וכטינוך
 גראיט טינומו מעטמס. וכן פ' פספורנו הט"פ צלע חצחל נטינס יגולו מעטמן : (טג). שידוה ביתך סטוד
 לבית הכנשתה : (טט ק"ז). ונפחומול כלוך לחה נכוון על תנוי נכוון. לנתי כנסיות וגמי מלרטות
 וט' וט'

פסקתא א' פרשת ז' תבא ז' זוטה תא

הארץ אל תירא. אָדָבֶר אַחֲרֵי בְּרוֹךְ אַתָּה בְּעִירָךְ בְּמַעֲשָׂה הָעִירָךְ וּבְרוֹךְ אַתָּה בְּשָׂדָה .
פָּסֶם. בְּרוֹךְ פָּרִיָּה בְּטָנָךְ. שֶׁלָּא יֵצֵא מִפְּנֵיךְ רְשֻׁעָה שֶׁלָּא יִקְלֹלְךָ עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו. אָפָרָא
בְּאַדְמָתְךָ. שִׁיחָה נוֹרָעִים וּנוֹצְמָחִים וּלֹא יִהְיֶה בָּהֶם זָרָעִי סְרָק. אָזְפָרִי בְּהַמְּתָךְ.
שֶׁלָּא יִהְיֶה בָּהֶם טְרוּפּוֹת וּנוּכְלוֹת וּמְפִילּוֹת נְפָלִים. שֶׁנְהָרָא אֱלֹפִיךְ אַתָּה שְׁהַפְּרוֹת מִבְּכִידָות
וּשְׁתְּרוֹת צָאנָךְ. אֲלֹו רֹבֵי הַצָּאן בְּעַנִּין שנאמר (נְרִמְצִית יַד) עַשְׁתָּרוֹת קְרִינִים. שֶׁהָם
גְּדוּלִים טְקוּם שָׁאַיָּה חַמְתָּה זָרְחָתִי. שֶׁם כִּי לֹא תְהָא חַמְתָּה זָרְחָתִי בְּתוֹךְ עַדְרִיךְ מְרוּב
זָאָרָה יְמִינְךָ זָאָרָה חַצָּאן. דָּא שְׁמַעְשִׂירֹת בְּעַלְיהָן: זָאָרָה זָאָרָה זָאָרָה
וּפָסֶם. בְּרוֹךְ טְנָאָךְ. שֶׁלָּא יִחְסְרוּ כָּלִיךְ מִן הַמְּזֹון. וּמְשָׁאָרָתְךָ. שֶׁתְּהָא אָכָל. מַעַט
זָאָרָה וְשָׁבָע. וּבָנְהוּ אָוּמָר (יְמִלָּא כ) וְאָבְלָתָם אָכָל. וְשָׁבָע: זָאָרָה זָאָרָה זָאָרָה
פָּסֶם. בְּרוֹךְ אַתָּה בְּבּוֹאָךְ. שֶׁתְּהָא בַּיָּאָתָךְ לְעוֹלָם. רְגָלְטוֹב בְּעַנִּין שנאמר בְּנָח (כְּלָחִיט כ)
זָאָרָה זָאָרָה מְטֻעָנָנוּ. וּבָנְהוּ בְּשְׁלָמָתָה (מִל) כְּתִיב (דְּסֶל כ"ג) שְׁלָמָה שְׁמוֹ. שְׁלָום יִהְיֶה
בְּיִסְטִוּ. וּבָנְהוּ בְּבָרְכָתִי צְדִיקִים בְּתִיב (כְּלָחִיט ל) וַיְבָרַךְ הָאָתָה לְרָגְלֵיכֶם; וְאָמָר (סְס לט)
וַיְבָרַךְ הָאָתָה בְּשָׁדָה. עַל הַמְּצָוֹת שְׁבָדָה לְקַטָּה וְשְׁבָדָה וְפִיאָה. בְּרוֹךְ טְנָאָךְ. אֲלֹו
וְהַבִּיטָּרִים. מְשָׁאָרָתְךָ. זָו הַלָּה. בְּרוֹךְ אַתָּה בְּעֵת זָו יְרוּשָׁלָם. בְּרוֹךְ אַתָּה בְּשָׁדָה.
פָּסֶם. זָיְתָן הָאָתָא אַוְבָּהָה (מִס) בְּעַנִּין שנאמר (יְמִינִיכְךָ) צִוְּן שָׁדָה תְּחִשָּׁש: אָזְבָּה זָיְתָן
חַדְרָה. וּבְשָׁבָע דְּרָכִים נִגְוָסָוּ לְפָנֵיכָה. עַל רַיְבּוֹי הַמְּעָשָׂה וּלֹא זָרָמְשׁ: זָיְתָן
פָּסֶם. יִצְוֹ הָאָתָךְ אַתָּה הַבְּרָכָה בְּאַסְטִיךְ. יִצְוֹ לְאַלְתָּר. בְּאַסְטִיךְ זָיְכָנִי אַמְרוּ אֵין
זָאָרָה הַבְּרָכָה מַצְוִיהָ אֶלָּא בְּדָבָר הַסְּטוּרָה מִן הַעֲיָן יְלָא בְּמַהְדָּרָא וְלֹא בְּמַנְוִי. בְּאַסְטִיךְ
כָּמו (מִלְּא כ) וַיִּמְלָאוּ אַסְטִיךְ שְׁבָעָא אֶלָּו אַוְצָרוֹת הַתְּבוֹאָה. וּבְכָל מִשְׁלָחָה יַרְךָ. שֶׁתְּהָא
בְּרָכָה זְנַשְּׁלָתָה בְּכָל יִגְעַע בְּפִים. זְוַרְבָּךְ בְּאַרְצָה זְוַרְעָ קְמָעָא זְוַרְעָ קְמָעָא זְוַרְעָ קְמָעָא
וּמְזִיאָה הַרְבָּה. יִקְיָמָה. יִעַמְּדָךְ עַל קַיְוֹטָךְ. לְעֵם קְדוּשָׁךְ. מָה הוּא קְדוּשָׁךְ אָפָרָשׁ אַתָּה קְדוּשָׁךְ
פָּסֶם. זְוַרְאוּ כָל עַמִּי הָאָרָצָבִי שֶׁם הָאָנְקָרָא עַלְיךָ. טַי שְׁהָרָא עַבְדָּל לְשָׁרָטְשָׁרִי הַמֶּלֶךְ אִינוּ
זְמִינָה. בְּחַשְׁיבָות כָּמו טַי שְׁהָרָא עַבְדָּו. שֶׁלְמֶלֶךְ כִּי מַי שְׁהָרָא עַבְדָּו שֶׁל טֶלֶךְ אָפִילָו. הַשְׁרִים
זְרָאִים מִפְנֵי חַבְּרָה עַבְדָּו. טֶלֶךְ מֶלֶךְ. זְוַרְשָׁו הָוּלְכִי שֶׁם הָאָנְקָרָא עַלְיךָ רַי אַלְיעָזָר הַגְּדוֹלָה. אָוּמָר
אֲלֹו תְּפִלִּין. שְׁבָרָאש שְׁנָרָשָׂם. בְּהַמְּשִׁיחָה זְרוֹמָזָת לְשִׁבְינָה. שְׁהָיָא מְקַפְּתָה. וּמְטַלָּאת לְכָל
הָעוֹלָם. וּמְשִׁפְעָת כָּה לְאַרְבָּע חִזּוּת שְׁבָרְכָבָה. זְהַרְצָועָה בְּטִין דְּלָת רָמו לְאַרְבָּע רָוחָות
הָעוֹלָם הַסְּתָנָנִים עַל יְדֵי הַשְׁכִּינה וּעַל יְדֵי הַרְצָועָה יְוָדָוֹת וּמַתְּפִשְׁטוֹת לְמַתָּה:
פָּסֶם. יִפְתָּח הָאָתָּה לְךָ אַתָּה אַוְצָרוֹ הַטּוֹב אַתָּה הַשְׁמִים. יִשְׁאָל אַוְצָרוֹת שְׁלָגָן וְאַוְצָרוֹת בְּרָד
זְיִצְחָק (לְרִשְׁעִים שְׁנָא) (מִו) (יְמִינָךְ). פָּתָח הָאָתָּה כָּלִי זָעָמוֹ וְנוֹרָא אָבָל לְיִשְׂרָאֵל. אִינוּ מְוִירֵד נְשָׁמִים
אֶלָּא מְאַוְצָר הַטּוֹב וּכְדֹאַתָּא בְּתַעֲנִית קוּבָּה אַחֲתָה. יִשְׁאָל בְּשְׁמִים וּפְלָגָן: שְׁמוֹ וּמְשָׁם נְשָׁמִים
זְוִידִים תְּהִלָּה לְאָרְצָה יִשְׂרָאֵל (מִו) (שְׁנָא) (הַלְּלִיס, סָה) פְּלָגָן (אַחֲד) מְלָא צִים: וּמַתְּמִצְתָּה
שְׁוֹתָהָת בְּכָל הָאָרְצּוֹת שְׁנָא (לִיְּבָנָה) הַנּוֹתָן מְטָר עַל פְּנֵי אַרְיָן וּשׁוֹלָה מִים עַל פְּנֵי חֹזּוֹת:
פָּסֶם. וְהִיָּה אָם לֹא תְשֻׁמְעַ וְנוֹרָא וּבָאָו עַלְיךָ כָּל הַקְּלָלוֹת הָאַלָּה וְהַשִּׁינּוֹךְ זְמָלָא בּוֹאָו
זְמָלָא. וְלֹא נְכַתֵּב בְּבָרְכּוֹת מְלָא זְמָתָה. שְׁנְכַתֵּב בְּכָאָן מְלָא עַל שְׁמָם (הַלְּלִיס גָּה). עַמּוֹ אָנְכִי
בְּצָרָה לְרָמו זְבִּיכָה שְׁוֹבָן. בְּקַרְבָּמָזְגָּלָא יְאָבָדוֹ בְּגַלְוָתָזְזָעָד. אֶל תְּקַנְיָה וְהַשִּׁינּוֹךְ. אֶל
וְהַצִּינּוֹךְ כִּי אַוְתִּיוֹת זְסָרְעָזָעָטָה. וּכְמוֹ שְׁדָרָשָׂו זְלָל בְּקַמָּא דְּבָרְכּוֹת מִתְּהִלָּה
סְמִתְקָתָה הַבְּשָׁר אֶפְ הַיּוֹסְרִים מִפְּרָקִים זְמִקְיָמִים גּוֹפָו שֶׁל אָדָם וּגְן מַתְּנוֹת טּוֹבָות נְתָנוּ
לְיִשְׂרָאֵל זְכָלָם. לֹא נְתָנוּ אֶלָּא עַל יְדֵי יִסְׁרָאֵל יְסָרִים: תּוֹרָה זְאָרָן יִשְׂרָאֵל וּעוֹלָם הַבָּא. תּוֹרָה זְמִינִין
שְׁנָא (הַלְּלִיס גָּה) אֲשֶׁר הַגְּבָר [אֲשֶׁר] תִּסְרְנוּ יְהָה וּמִתּוֹרָתָךְ תַּלְמְדָנוּ: אָרְצָה יִשְׂרָאֵל דְּכַתִּיב
(לְנִיסָּח) בְּיַיְבָשָׁר יִסְּרָאֵל אֲישָׁאָתָה בְּנָנוֹנוּ וּבְתִּיבָּה בְּתְרִיהָ (פָּס) בְּיַה אָלְהִיךְ מְבִיאָךְ אֶל

לפניהם יתחלן כה"ל : (מו) פתוח ס' הוגו וווגה הַתְּכִלָּה זֶה עֲשֵׂה כָּלִיל :

פסקתא פירושה ופרשנותה נווטרתא מט'

פְּסִיקָתָא 'פֶּרְשָׁתָה חֲבָא' זֹתְרָתָא

793

פס' זֹא לְזַקֵּן אֶת כֶּם אֶרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר . כְּלֹוֹמֶר שֶׁלֹּא נְחַכְּרוּתָם כָּלָם . וְנוּלָךְ לֹא בְּלָתָה . (י"ג) בֶּן דָּרְךְ הַפְּכוּק מִדְבָּר לְיִשְׂרָאֵל בְּלְשׁוֹן יְהִיד וּבְלְשׁוֹן רַבִּים . כְּעַנְּין שָׁנָא מָר (ישעיה מ"ה) יִשְׂרָאֵל נֹשֵׁעַ בָּהּ תְּשׁוּעָת עֲולָמִים . לֹא בְּלָתָה . וּמְתַרְגָּמִין לֹא אִיחָפֶת כְּלֹוֹמֶר לֹא נְהַסְּרָתָה . לְהַלְךְ יָצַף כִּי לֹא חִסְרָתָה דָּבָר :

פס' לְחַם לֹא אֶכְלָתָם וַיַּיִן וְשָׁבָר לֹא שְׁתִוָּתָם . שֶׁלֹּא הִיָּה צְרִיכִין לְהַם מִפְנֵי שְׁהִיא לְהַם הַמְּטָן וְהַבָּאָר לְמַעַן תְּדֻעָה כִּי אַנְּיָה אֱלֹהִיכָּם :

פס' וְתַבְאוּ אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה . הַוָּא עֲרָבוֹת מָוָב :

פס' וְשִׁמְרָתָם אֶת דְּבָרֵי הַבְּرִית הַזֹּאת וְעַשְׂיָתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּعֲשֶׂן . וְדָבָר זֶה כְּתוּב בְּתּוֹרָה שְׁנָוי בְּנִבְיאִים וּמְשׁוֹלֵשׁ בְּכָתוּבִים . כְּתוּב בְּתּוֹרָה דְּכַתִּיב וְשִׁמְרָתָם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת . שְׁנָוי בְּנִבְיאִים דְּכַתִּיב (יוסט' ח) לֹא יִטְשַׁח סְפִירַת הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפְּזִיק וְהַגִּית בּוֹ יוֹם וּלְילָה וּנוּי . טְשׁוֹלֵשׁ בְּכָתוּבִים דְּכַתִּיב (האליש' ח) כִּי אָם בְּתּוֹרָת הָה חִפְצָו וּבְתּוֹרָתָו יְהִגָּה יוֹם וּלְילָה . וְהִיא כְּעַז שְׁתַׁולְל עַל פְּלָנִי טִיס אֲשֶׁר פָּרִיו יִתְּן בְּעַתָּו וּוּלְהוּ לֹא יִכְלֶن וּכְלָא אֲשֶׁר יִעַשְׂה יִצְלִיה :

אַרְגָּם נֶצֶבִים

תְּחִזְקִיתָאָתָן צְדִיקִים אֶיךָ טֹב תָּקוֹת רְשָׁעִים עַבְרָה (פסלי י"ה) :

אמֶר רַבִּי טּוֹבֵיהוּ בְּרַבִּי אַלְיָזָר ז"ל בְּלָא כָּל תָּאוֹת הַצְדִיקִים אַינְהָא שִׁיחָוּ שְׁוֹקָנִין בְּתּוֹרָה וּבְמִצּוֹת . שנָא מָר תָּאוֹת צְדִיקִים אֶיךָ טֹב . אֶיךָ טִיעָוֹת . זֶה שְׁמַכְעַטְנִין בְּצָורְבֵי הָעוֹלָם וְאֵין כְּתָעַסְקֵנִין אֶלָּא בְּתּוֹרָה שְׁנָקְרָאת טֹב שנָא מָר (פסלי ד) כִּי לְקָח טֹב נְתַתִּי לְכָם תּוֹרָתִי אֶל תְּעַזְבּוּ . וּבְמִצּוֹת דְּכַתִּיב (ינכִיס' י) וְעַשְׂיָת הַיִשְׁרָה וְהַטּוֹב בְּעִנְיָה . וְאַוְטָר (תְּפִלִיס' ד) סָוֶר מַרְעָה וְעַשְׂה טֹב . לְפִיכָךְ טָשָׁה רַבִּינוּ טָזְהִיר וּמְצָוָה אֶת יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרָתָם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וּנוּי . וּכְתִיב בְּתּוֹרָה אַתָּם נֶצֶבִים בְּשָׁבָר שָׁאָחָז עַוְסָקִין בְּתּוֹרָה וּבְמִצּוֹת אַתָּם קִיְמִין . תָּקוֹת רְשָׁעִים עַבְרָה . (ה) עַל שְׁהָרְשָׁעִים עַבְרָה אַתָּה תָּקוֹתָה תְּהִיָּה עַבְרָה כְּעַנְיָן שְׁנָא' וְהַבְּדִילוּ הָה לְרֹעָה מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֱלֹתָה הַבְּרִית : אַתָּם נֶצֶבִים . יִשְׁצַבֵּה לְטוֹבָה וַיִּשְׁצַבֵּה לְרֹעָה . לְדַעַת דְּכַתִּיב (ז'ינ' ז) דָּרְךְ קַשְׁטוֹ וַיַּצְבִּנִי כְּמַטְרָה לְחַעַן . לְטוֹבָה דְּכַתִּיב (תְּפִלִיס' מ"ה) וְאֵני בְּתוּמִי תִּמְכַת בֵּין וַתְּצִיבִנִי לְפָנֵיךְ לְעַוְלָמִים . כָּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל אָמַר דָוֵר לְטִקְרָא וְהָאָמַר לְפָנֵי הַקָּבָ"ה רַבְּנוּ שֶׁל עַוְלָמִים הַבְּתַחַת אֶת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ שֶׁאֵין כָּלֵין לְעוֹלָם שְׁנָא' (ישעיה ק"ו) כִּי כָאֵשֶׁר הַשְׁמִינִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אַנְּיָה עַשְׂה עַוְלָמִים לְפָנֵי נָאָם הָה בְּן יַעֲמֹד וּרְעָם וּשְׁמָכָם . וְאַוְטָר (מלכי' ג) כִּי אַנְּיָה הָה לֹא שְׁנִיתִי וְאַתָּם בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כָּלִיתֶם . לְכָךְ נָאָמַר וַתְּצִיבִנִי לְפָנֵיךְ לְעַוְלָמִים . כָּדָרְךְ שָׁאָמַר טָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל אַתָּם נֶצֶבִים הַיּוֹם כָּלֶם אָמַר לְהַנְּזֶה בְּלָיָם . זֶה וְמַן שָׁאָתָם עַוְשִׁין רְצֹן הַטְּקָוָם אַתָּם נֶצֶבִים וְקִיְמִין . ד"א אַתָּם נֶצֶבִים אָמַר לְהַמְּטָה לְיִשְׂרָאֵל עַשְׂה לְכָס הַקָּבָ"ה (ג) יִצְבֵּה בְּעוֹלָם שְׁכַתְבָּה עַל כָּל מִצְוָה וּמִצּוֹת עַל כָּל חֻקָּק וּחֻקָּק עַל כָּל דָבָר וְדָבָר דָבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה הַצֹּוֹה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּדי להַזְכִיר שְׁטָכָם וּזְכָרָונָם לְפָנֵי לְטוֹבָה בְּכָל דָוֵר וְדָוֵר . הַיּוֹם . טָה הַיּוֹם לֹא יִשְׁבּוּת . אָפָּה אַתָּם אֵין נִשְׁבְּתָהִין מִן הָעוֹלָם . כָּלֶם . שְׁאֵין הָעוֹלָם חֲסָר טְשָׁשִׁים רְבּוֹא לְפִיכָךְ בְּקַשׁ דָוֵד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת זְבּוּרָן קִיּוּם לְדוּרִי דָוּרָות שנָא מָר (ח'אל'יס מ"ה) וְאֵני בְּתוּמִי תִּמְכַת בֵּין וַתְּצִיבִנִי לְפָנֵיךְ לְעַוְלָמִים . וְכִי טָה הִיָּה דָוֵד טְבַקֵּשׁ לְהִיּוֹת קִיּוּם לְעוֹלָם אֶלָּא לְהִיּוֹת לוֹ זְכָר בְּכָל דָוֵר וְדָוֵר . זֶה סְפִרְתְּהַלּוֹת דָוֵד הַגָּאָמָרִים בְּבָתִי כְּנָסִיות וּבְכָתִי מִדְרִישָׁות עַל שֵׁם (ס"ג. ג). דָוֵד בֶּן יִשְׁיָה מֶשֶּׁה אֶלְהִי יַעֲקֹב וּנְעַמִּים זְמִירֹת יִשְׂרָאֵל . וְכֹן הַגָּא אָמַר (ח'אל'יס ס"ה) אֲנוֹרָה בְּאַהֲלָך עַוְלָמִים (ג) וְכִי אָפְשָׁר לֹ

בְּאֹורְךָ רָא"ט

(ג) כָּךְ דָרְךְ הַפְּכוּק . כִּי מְקוֹדָס כְּחִינָה לְהַלְלוֹ כָּל פְּלָמוֹנִים מַעֲלִיכָם כֹּה נִבְנֵן רְצִיסָה . וְמַהְלָךְ כִּחְגִּיגָה

(ג) עַל שְׁהָרְשָׁעִים זְבוּ' . זְוַלְעַת מִקְוָה לְצָעִיס עַגְרָה לְפָנָן עַגְרָה וְלְפָנָן עַגְרָה : (ג) יִצְבֵּה בְּעוֹלָם .

עַמְּדָה וּקְיָס נְעוּלָס : (ג) וְכִי אָפְשָׁר לוֹ כִּי (ינמ'ת ג"ז) כִּנְמָה נְגָרָה : (ג) וְכִי מְפַצֵּל הַדָּס נְגָרָה כְּבָנִי נְגָרָה